C. A. ROSETTI

SCRIERI DIN JUNETE

SI DIN

ESILIU

FUNDATIUNEA UNIVERSITARĂ CAROL I

TOMUL I – II

A DUOA EDITIUNE

Preciul ambelor Tomuri 10 Lei

BUCURESCI
TIPOGRAFIA „ROMANUL", CAROL GÖBL
14, STRADA DOAMNEI, 14
1885

II 11500

C. A. ROSETTI

SCRIERI DIN JUNETE

SI

ESILIU

TOMUL I - II

A DUOA EDITIUNE

Preciul ambelor Tomuri 10 Lei

86364

BUCURESCI
TIPOGRAFIA „ROMANUL", CAROL GÖBL
14, STRADA DOAMNEI, 14
1885

Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota 11 500
Inventar 86364

CONTROL, 1955

1961

B.C.U.Bucuresti
C86364

SCRIERI DIN JUNETE

PREFAȚA

Socrat a ḍis, séŭ daca n'o fi ḍis avea de gând se ḍică, câ tot omul e dator se facă ceva bun pentru patria sea. Mie 'mĭ-a plăcut mult ast cuvînt, ș'a-șĭ dori se 'l și puiŭ în lucrare (pentru câ n'aș vrea se mor pe câpătâiul meŭ). Neertându-mĕ ênsă d'uă cam-dată împrejurârile ca se 'mĭ împlinesc acéstă dorință, am otărît ca cel puțin se 'nvĕț limba Engleză și se fac pe Românĭ se cunóscă un autor așa de mare ca Lord Byron, de care îndresnesc a ḍice câ nu aŭ de cât uă fórte slabă idee.

Am otărît dar și étă câ spre dovadă înfățișez aci una din poemele séle.

M'am silit, precât m'a ertat, nu limba ci puterea mea, a o traduce bine. Nu sciŭ dac'am isbutit, dar sciŭ c'am întrebat, m'am sfătuit ș'adesea am asudat sĕptĕmânĭ întregĭ pentru un singur vers: am și marturĭ, Domnĭĭ meĭ! și cu tótă acéstă muncă, nefiind încă în stare se 'nțeleg pe acest mare autor, n'așĭ fi isbutit se fac nicĭ atât, daca n'așĭ fi fost mult ajutat de Domnul Doctor Bernhard Stolț (profesorul meŭ), care cu tóte câ este un om fórte literat, un om care pot se ḍic câ este uă adevĕrată fericire pentru Românĭ d'a 'l avea în midlocul lor (de și, maĭ nimenĭ nu profită de asemenea comorĭ) dar însă și el ênsuș s'a gândit adese și mult ca se pătrundă bine un singur vers d'al luĭ Byron.

Primiți 'mĭ dar, Domniĭ meĭ, vĕ rog, cu blăndețe ostenéla mea; ertați 'mĭ nisce greșelĭ care vin nu din voință, ci din nesciință, și eŭ, spre rĕsplătire, făgăduesc aci Românilor (de și sunt fripți sĕrmaniĭ de făgăduelĭ bune) câ mĕ voiŭ sili ne'ncetat a învĕța și, cu tóte că d'a traduce este uă lucrare ingrată, uă muncă pré mare care nu este cunoscută și prețuită de cât de ceĭ ce-o încércă, tot făgăduesc însă că, cât maĭ curênd mĕ vor erta împrejurârile, îĭ voiŭ face se aibă tóte scrierile acestuĭ autor traduse bine, și în versurĭ bune.

Acum dați 'mĭ vĕ rog voie se vĕ vorbesc puțin și despre celel-alte poesióre ale mele ș'apoĭ vĕ las sănĕtoșĭ.

Pravila la fóia 2, paragraf 3, dice:

„Ceĭ nevîrstnicĭ verĭ-ce tocmélă vor face fără adeverirea părinților lor séŭ a epitropuluĭ este fără tărie, de le este spre stricăciune, iar de le este spre folos e cu tărie".

Uă bună parte dintr'ênsele sunt scrise âncă de când eram nevîrstnic, și chiar acum sunt âncă nevrîstnic de carte; d'aceia, pe temeiul pravileĭ dic: tot ce va fi bun privesce pe séma mea, tot ce va fi rĕŭ nu ține de mine.

O se 'mĭ diceți póte câ de este așa de ce se le public? o se vĕ rĕspund c'acéstă întrebare are voie se 'mĭ o facă numaĭ secsul frumos căruia și sunt închinate, câcĭ numaĭ pentru el am scris; însă în viitor mĕ făgăduesc a scrĭ și pentru al Dumnévóstră, și la a duoa tipărire a scrierilor mele, aveți voie se criticați și puntuația de veți voĭ.

1843.

C. A. ROSETTI.

NOTĂ. — El a luat acest legămînt pentru că era otărît a nu le retipări, precum a și făcut pân'acum.

MANFRED

POEMA DRAMATICA

IN TREI ACTE

DE

LORD BYRON.

TRADUSĂ DIN ENGLEȚESCE

LA 1843

ȘI INCHINATĂ

D-luĭ COLONEL IOAN CAMPINEANU

DE

C. A. ROSETTI

Domnului

COLONEL IOAN CAMPINEANU

La tot ce e virtute, la tot ce e sfințire
La tot ce-aduce bine la némul românesc,
Ai fost și ești tu gata ca se te dai jertfire.
La orî-ce bine 'n frunte, Românc, te găsesc!
Mi-am 'nvățat eŭ legea de când te sciŭ pe tine;
Părinți, virtute, țéră, tu m'ai făcut s'ador!
L'acésta dar ca 'ntâia lucrare de la mine
Primesce a fi și 'n frunte'ĭ, primesce-o ca odor.

C. A. ROSETTI.

MANFRED

PERSÓNELE

MANFRED

UN VINĂTOR DE CÂPPIÓRE

ABATUL MĂNĂSTIRIĬ S. MORIS

MANUIL

ERMAN

ȚINA ALPILOR

IRIMAN

NEMESIS

URSITELE

DUHURĬ S. C. L.

Priveliscea este între Alpiĭ de sus, parte în Cetățuia luĭ Manfred, și parte în munți.

DONAȚIUNEA
JOAN J. MOVILĂ

There are more things in heaven and earth. Horatio,
Than are dreamt of in your philosophy.

Se află lucruri multe
In cer și pe pământ,
Oraţio, de care
Filosofia ta
Nici c'a visat de ele.

ACTUL I. *)

SCENA ANTÂIA

(Uă galerie gotică — mieḑul nopţii.)

Manfred (singur).

Umplută iarăşi lampa mai trebue a fi,
Dar şi atunci nu póte se arḑă-atât de mult
Pe cât mai pot eŭ încă se staŭ şi se veghiez! —
Şi aţipirea'mi — daca aţip — nu este somn,

*) Tot ce póte cunóşte cineva despre acéstă dramă, este că, pe când Byron se afla în Veneţia în anul 1817, 15 Februarie, a scris lui Murray:
„Am uitat se'ţi spuiŭ c' am sîrşit un fel de dramă în versuri albe,
„pe care în véra trecută am început'o în Elveţia. Astă poemă în dia-
„loguri este în trei acte, dar prea metafisică, prea ciudată şi mai neîn-
„ţelésă„ ş. c. l.

Ci numaĭ uă urmare de gânduriĭ ce trudesc,
La care n'am putere a mĕ împotrivi :
Uă pribegiare este în inimă'mĭ în vecĭ
Și ochiu'mĭ nu se 'nchide, de cât ca un blestem,
Spre a putea se véḑă afund, afund în ea.
Trăiesc cu tóte—acestea, și étă că și port
Și forma și vederea de om resuflător.
Dar ins'ar fi cu cale ca chin, nenorociriĭ
Se fie 'nvĕțătorul a celuĭ înțelept ;
Durerea e șciința : aceĭ ce șciŭ maĭ mult
Se cade—a plânge jalnic fatalul adevĕr;
Copaciu 'nvĕțăturei nu e ș'al vieței pom.
Sciințĭ, filosofie, isvóre de minunĭ,
Ș'a lumi 'nțelepciune, pe tóte le-am cercat,
Și 'n mintea mea se află putere se le fac
Pe tóte—aceste róbe, supuse a fi la ea.—
Zadarnică putere, căcĭ nu mĕ mulțumesc:
De multe orĭ la ómenĭ și bine am făcut,
Ș'amestec chiar printr'ênșiĭ de bun am întĕlnit —
Dar însă nicĭ cu asta eŭ nu mĕ mulțumesc:
Vrăjmașĭ avuiŭ mulțime și n'am fost subjugat,
Ba âncă mulțĭ dintr'ênșiĭ căḑură 'n fața mea —
Dar însă nicĭ cu asta eŭ nu mĕ mulțumesc:
Bun, rĕŭ, viiĕță, patimĭ, puterĭ, tot ce am vĕḑut
Domnind în ceĭ-l-alțĭ ómenĭ, în inimă 'mĭ a fost

In 1818 aflând Lord Byron, că era amenințat d'uă traducțiune a luĭ Manfred în limba italiană, a scris unuĭ prieten al luĭ D. Hoppner:

„Daca poțĭ silesce-te se veḑĭ pe acel om, și dându'ĭ orĭ-ce va cere fă'l se „arḑă traducțiunea, și tot de uă dată ia'ĭ și făgăduiala de a nu maĭ în- „treprinde în viitor a traduce nicĭ una din scrierile mele.„

Și 'n adevĕr pentru 2000 de francĭ a împlinit traducĕtorul amĕnduoă condițiunile. Adevĕrată nenorocire, că nu trăiește Lord Byron; ce maĭ negoțătorie s'ar fi făcut cu dênsul pe la noĭ

In tocmaĭ ca și plóia ce cade pe nisip,
Din césul cela grósnic, cu totul nenumit.
Eŭ nu sciŭ ce e gróza, și simț acel blestem,
D'a nu simți uă frică firéscă 'n mine 'n vecĭ,
Nicĭ palpitul acela, cel lin legânător,
Ce bate de nădejde, de planurĭ séŭ dorirĭ,
Nicĭ dragostea aceia cu — atâtea 'nșelăciunĭ
De óre-ce trăiesce, se află pe pământ. —
Acum, l'a mea osândă! —
O, tainice lucirĭ!
Voĭ, duhurĭ nevĕḑute a lumiĭ fâră țêrm!
Voĭ, cari în lumină, în besn'ațĭ câutat —
Voĭ, cari c'uă pășire pămêntul mĕsurațĭ
Ș'avețĭ locașul vostru în cel maĭ 'nalt eter —
Voĭ, cari pînă 'n culme străbatețĭ munțĭ rîpoșĭ,
Ș'avețĭ un lucru lesne afund se scormonițĭ
Pămêntul pînă 'n pescerĭ și oceanu 'n fund —
Vĕ chiâm acum la mine prin farmecul înscris,
Ce 'mĭ dâ pe voĭ putere - sculațĭ! veniți! v'ascept! (uă pausă.)
Dar âncă nu veniră. — Acum, prin mândrul glas
Aceluĭ care este ăntâiul între voĭ,—
Prin ast semn, ce vĕ face pe voĭ se tremurațĭ —
Prin strigătul aceluĭ ce fâr' de mórte e,
Vĕ ḑic sculațĭ în dată, sculațĭ! veniți! veniți! (uă pausă)
De e dar ast-fel — duhurĭ de aer și pămênt,
Eŭ nu vĕ las cu mine ușior se vê jucațĭ.
Acum printr'uă putere, maĭ mare și maĭ mult,
De cât acele tóte, ce eŭ am ațîțat,
Un farmec crud, tiranic și care se născu
Într'un comet d'osândă, de cerurĭ blestemat.
Sdrobire arḑĕtóre d'uă lume ce-a perit
În spațiul cel vecĭnic, un iad rătâcitor;

Printr'un blestem puteric pe sufletu'mĭ ce e;
Prin gândul ce e 'n mine și împrejurul meŭ,
Vĕ dic, a vê supune. — Veniți! Vĕ poruncesc!

(Uă stea se arată într'un unghiŭ întunecos al galerieĭ; ea este nemișcată, și un glas s'aude cântând).

Antâiul Duh.

Muritor! l'a ta dorință
Eŭ cu totul aplecat
Din înalta'mĭ locuință,
Ce de norĭ s'a 'nfășurat,
Ce 'ĭ zidită din suflare,
De crepuscul luminat
Și d'a sóreluĭ culcare
Aurită tot cu smalt;
A ta cerere întinsă
S'o refus eŭ aș putea:
Dar cu tóte—acestea însă
Pus p'uă rază de uă stea, —
Viŭ supus l'a ta jurare. —
Muritor — dorința ta
Implinită fie-acum!

Glasul Duhuluĭ al duoilea.

Albul munte e monarcul
Peste munțĭ ce 'ĭ aședat,
Este multă vreme âncă
De când eĭ l'a 'ncoronat
Pe un tron de stâncĭ pleșuve

Cu zăpadă înstemat
Și c'uă mantie pe dênsul
Tot de norĭ înfâșurat.
Împrejurul cingătóri'ĭ
Tot păduri se împletesc
Și troieni de zăpadă
Totĭ în mână'ĭ se opresc;
Pîn' a nu cădea jos însă
Globul cesta trâsnitor,
Stâ în loc, încremenesce
L'al meŭ glas poruncitor;
Mâgle recĭ neodinite
Ale ghieţelor aci
Se aplécă înainte
Și se mișcă ḍi din ḍi;
Eŭ dar sunt acel ce ḍice:
Mergeţĭ, treceţĭ, nâvăliţĭ,
Séŭ, cu sloi toţĭ grămadă
Staţĭ acilea, vĕ opriţi!
Eŭ sunt duhul astor locurĭ,
Și putere mi s'a dat
Munţĭ se fac se se aplece
Séŭ se'ĭ sguduĭ și se'ĭ salt
Pînă 'n cele maĭ afunde
Scorburóse temeliĭ —
Ce vreĭ dar cu mine, tu?

Glasul Duhuluĭ al treilea

În albastrele adâncurĭ
Și afund al mârĭ lin,
Unde unda n'are creţurĭ

Ș'unde vêntul e strĕin;
Unde pescele viază
Și Sirenele în hop
Cu ostrace 'ncoronéză
Inverdita cóma lor;
Ca furtuna ce cu uet
Pe surfaț' a nâvălit,
Ast-fel glasul têŭ c'un sunet
Plin de farmec a venit
Și 'l roti echo d'asupra
Peste bolta'mĭ de mărgén:
Ce vreĭ dar acum? — vorbesce,
Eŭ, al mârĭĭ duh te-ascult.

Al patrulea Duh.

In acele locurĭ, unde
Și cutremurul robit
Pe jăratice de focurĭ
Pirotesce prigorit,
Unde 'n colcăte s'asvîrle
Ferbe lacurĭ de asfalt,
Unde Andi rădăcina
Pînă 'n fund 'șĭ-aŭ încleștat,
Cum și culmele spre cerurĭ
Falnic, falnic saltă 'n sus,
Strâbătênd a ta chiămare
Și de farmecu'țĭ supus,
Am lăsat acele-abisurĭ
Intru care m'am născut.—
Spune dar a ta dorință,
Eŭ sunt gata se te-ascult!

Al cincilea Duh.

Eŭ pe vênturĭ staŭ călare
Și furtunĭ am cârmuit;
Éră viscolul pe care
Eŭ în urm'am nâpustit
Tot de fulgere 'nfocate
Este âncă 'nfierbintat;
Vrênd la tine d'a strĕbate
P'un vîrtej m'am aruncat,
Peste țêrmurĭ, peste mare,
Am trecut cu grabnic sbor;
Iară flot'aceea care
Intĕlniŭ plutind ușor,
Pîn'a nu se duce nóptea,
Ea supt unde va cădea!

Al șéselea Duh.

Umbra nopțiĭ 'mĭ-e locașul,
Pentru ce dar tu voiescĭ
Prin vrăjirea'ți, cu lumina
Astădĭ se mĕ chinuescĭ?

88378

Al șéptelea Duh.

Stéua, care 'ĭ rînduită
Sórta ta a cârmui,
Fu de mine cârmuită,
Maĭ 'nainte d'a începe cest pămînt a se zidi.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

Ea era uă lume vie
Și frumósă cum n'a stat
Ca ea alta se maĭ fie
Dintre câte sus în aer lângă sóre-a circulat.
Slobod, lin mergea pe drumu'ĭ
Și din reguli nu 'șĭ eșia,
Éră spațiul pe sînu'ĭ
Ca se legene n'avuse maĭ plăcută altă stea.
Ora însă îĭ sosise
Și îndată s'a făcut
Ca un glob ce rătăcise,
Uă vîlvóre schidolită, un comet ce s'a perdut
Ș'un blestem ce îngrozise
Lumea 'ntreagă 'șĭ-a pătruns;
Cu puterĭ ce se născuse
Ea rotea tot înainte fâr' de sferă, fâr' de curs;
Strâlucită schidolire,
Ce pe sus se învîrtea;
Fiară, iasmă și peire
Dupe bolta înstelată ce atuncea locuia!
Și tu ce cu 'ncredințare
Supt putere'ĭ te-aĭ născut —
O tu verme, și pe care
Eŭ defaim, urêsc cu totul, dar acuma te ascult —
Câcĭ silit sunt d'uă putere
(Ce 'n nimic nu e a ta,
Ci o aĭ cu 'mprumutare
Ca se pótă maĭ la urmă totul mie se te dea)
Pentr'uă fórte scurtă vreme
Eŭ acilea am venit,
Unde aste duhurĭ slabe
Staŭ vorbesc c'un ce ca tine,

Și 'mprejuru'ți s'aŭ smerit. —
Ce vreĭ dar acum cu mine,
Fiŭ de lut! vorbesce, ḍi!

Câte ṣépte duhurĭ.

Ocean, pământ și aer,
Nópte, munți, vînt, stéoa ta,
La porunca'ți și dorința'ți
Sunt acum, o fiŭ de lut!
După cerere'ți 'nainte'ți
Aste duhurĭ étă staŭ:
Ce vreĭ dar cu noĭ acuma,
Spune, fiŭ de muritor!

Manfred.

Uitarea —

Duhul ântêiŭ.

Câror lucrurĭ? — a ce — și pentru ce?

Manfred.

De ceia ce e 'n mine; puteți citi aci —
Voĭ asta o cunósceți, eŭ nu pot s'o descriŭ.

Duhul.

Noĭ nu putem da ție de cât ce stâpânim;
Poți cere stâpânire, mulțime de supușĭ

Putere pe pământurĭ, uă parte séŭ și tot,
Séŭ cere semn cu care se poțĭ a controla
Intinsel' elemente pe care stâpânim, —
In parte și chiar tóte, acestea ți le dâm.

Manfred.

Uitarea, ḑic uitarea — se uit așĭ vrea de tot
Aceea ce e 'n mine, — acésta ce v'o cer,
Voĭ nu putețĭ s'o smulgețĭ din 'naltele crăiĭ,
Pe carĭ cu atâta bilșug mi le 'nchinațĭ?

Duhul.

Acésta nu e dată natureĭ ce avem,
Nicĭ chiar puterea nóstră se 'ntinde pîn' aci;
Dar — ca se morĭ se póte.

Manfred.

Și mórtea 'mĭ o va da?

Duhul.

Noĭ suntem fâr' de mórte și nu uitâm nimic;
Noĭ suntem în vecie, și pentru noĭ trecut,
Precum și viitorul, în vecĭ e tot presint,
Acest rĕspuns 'țĭ ajunge?

Manfred.

Voĭ mĕ batjocoriţĭ! —
Puterea însă care acilea v'a adus,
V'a dat supt stâpânire'mĭ. E! robĭ, nu vĕ jucaţĭ;
Nu rîdeţĭ de dorinţa'mĭ! — Simţirea, duhul meŭ,
Sciinţa prometană, lumina care am,
E—atât de lucitóre, pĕtrunde—atât de mult
Precum şi chiar a vóstră, şi nu se va pleca
L'a vóstră nicĭ uă dată, cu tóte că acum
Ea stă întemniţată, închisă într'un lut! —
Rĕspundeţĭ! — séŭ îndată vĕ 'nvĕţ eŭ cine sunt.

Duhul.

Ce am ḍis, noĭ iar maĭ ḍicem; tot ce maĭ repetâm,
Aĭ ḍis-o tu în tocmaĭ.

Manfred.

Cu asta ce aţĭ ḍis?

Duhul.

Afirea'ţĭ ca a nóstră de e precum ḍiseşĭ,
Noĭ ḍiserăm spuindu'ţĭ că voĭ ceĭ muritorĭ,
Aceea care mórte cu toţiĭ o numiţĭ,
Cu noĭ amestic n'are, nu scim ce póte fi.

Manfred.

Așa dar eŭ zadarnic acilea v'am chiămat,
Căcĭ ajutor nu'mĭ faceți, nu vreți, séŭ nu puteți.

Duhul.

Ți; tot ce avem în mână, îți dâm; al têŭ va fi:
Iați séma, maĭ 'nainte d'a ne goni; ce vreĭ?
Imperiĭ, stâpânire, putere, ile lungĭ.—

Manfred.

Blestem! cu multe ile, ce vreți ca se maĭ fac?
Și astea 'mĭ sunt pré multe. — Fugiți d'aci — periți!

Duhul.

Maĭ stâĭ; fiind acilea dorința nóstră e
Se'ți facem vre uă slujbă: gândesce-te puțin,
Nu este vr'un alt lucru pe care se putem
Se'l facem nu nevrednic a fi în ochiĭ têĭ?

Manfred.

Nicĭ unul! nu — Stați însĕ — așĭ vrea ca un minut
'Nainte d'a vĕ duce, se pot ca se vĕ vĕ
Pe toți în față 'n față. Aud al vostru glas,
Un sunet melancolic s'atât de mult plăcut
Ca musica pe ape, și vĕ atintă stând

Uă stea senină mare; dar alt nimic maĭ mult.
Veniţĭ dar lângă mine, aşa cum vê aflaţĭ,
Séŭ toţĭ séŭ câte unul supt formele ce-aveţĭ.

Duhul.

Noĭ n'avem alte forme de cât de element
Al căruia noĭ suntem şi suflet şi princip.
Alegeţĭ ins'uă formă — şi în ea ne vom schimba.

Manfred.

Eŭ nu maĭ pot alege, câcĭ pentru mine-acum
Nu e în tot pămîntul vr'uă formă ce ar fi
Schidólă séŭ frumósă. — Lăsaţĭ p'acel din voĭ,
Ce e maĭ mult puteric se ia uă form' aşa,
Precum o vrea el însuşĭ, se vie — îl aştept!

Al douilea Duh.

(Se arată supt forma uneĭ femeĭ pré frumóse)

Te uită!

Manfred.

O cer! Dómne! — De este dar aşa,
Şi tu de nu eştĭ numaĭ părere de nebun,
Un vis, séŭ amăgire, se gust eŭ încă pot
Uă mare fericire. -- Voiŭ se te 'mbrăţişez,
Ş'o se maĭ fim noĭ încă. . . . .

(Figura peri).

Manfred.

O! ânima 'mĭ s'a rupt!

(Cade făr' de simțire.)

Un glas (se aude cu următórea fermecare:)

Când luna e pe unde,
Pe grópă meteor,
In érbă licuriciul,
Din rovinĭ flacărĭ sbor;
Când stelele din ceruri
S'asvîrle ne'ncetat,
Și buha ne rĕspunde
C'un țipĕt blestemat,
Și frunzele tăcute
De vînt când or cădea,
Și pacĭnice la umbra
Movile'ĭ vor ședea,
Atuncea al meŭ suflet
P'al tĕŭ se va lăsa,
Și greŭ cu uă putere
Ș'un semn va apĕsa. —

Cu tóte că se póte
Se poțĭ a aromi,
Dar duhu'țĭ nicĭ uă dată
Nu va putea dormi.
Sunt umbre pentru tine
Ce 'n vecĭ nu vor peri,

Sunt gânduri și pe care
N'o se le poți goni;
Printr'uă putere mare
Ce 'nveci nu o s'o sciĭ,
Tu n'o se poți secundă
Ca singur se mai fiĭ;
Ca 'ntr'un linceŭ acuma
Te afli 'nțășurat,
In nori de grozăvie
Tu estĭ întemnițat;
Și pentru tot-d'a-una
Tu o se locuescĭ
In duhul astuĭ farmec,
D'acum în care estĭ. —
Trecênd pe lângă tine
Tu nu mĕ veĭ zări,
Dar însă chiar cu ochi-'ți
Că sunt mĕ veĭ simți,
In tocmaĭ ca s'un lucru,
Ce nu îl poți zări,
Dar însă lîngă tine
S'a fost, și póte fi:
Și când în ast de gróză
Secret în préjma ta
Tu capu'ți veĭ întórce,
Atuncĭ te veĭ mira,
De ce și eŭ ca umbra'ți
Pe pajisce nu sunt; —
Puterea, ce-aste trude
Te face-a suferi,
O s'aĭ uă mare grije
De a o tăinui,

Cu farmec, cu blesteme
Un glas te-a botezat
Ș'un duh măreț din aer
Cu lațurĭ te-a legat;
Un glas în vînturĭ este,
Ce nu te va lăsa
Se guștĭ vr'uă bucurie,
Și nóptea nu 'ți va da
Nimic din fericirea
Odineĭ ce ascepțĭ;
Iar ḍioa de acuma
Un sóre va avea,
Ce veĭ dori se piară. --

Din lacrima'țĭ vicléně
Un spirt am strecurat,
Și 'ntrênsul uă putere
De mórte am aflat;
Din negrele isvóre
Ce 'n inima'țĭ aŭ curs,
Am stors un sânge negru;
Din zîmbetu'țĭ am smuls
Șopîrla ce ca 'n crivinĭ
Aci pitită sta.
Cules'am după busa'țĭ
Dulcéța care da
La toțĭ uă trudă mare;
Apoĭ le-am comparat
Cu orĭ-ce cunoscută
Otravă, ș'am aflat
Din tóte cea maĭ tare
Cum câ a ta era. —

Prin peptu'ți cel de sloiurĭ
Prin zîmbetu'ți șerpesc,
Prin multa'ți viclenie,
Ce fundul nu'ĭ găsesc
Prin ochiu'ți ce s'arată
Atât de virtuos,
Prin ipocritu'ți suflet
Ș'atât de mult petros;
Prin multa ta sciință,
Și care maĭ pre sus
De tótă omenirea
Chiar inima 'ți-a dus;
Prin multa bucurie
Ce aĭ, de a vedea
Pe ómenĭ în trudire
In chinurĭ a cădea;
Prin scumpa ta frăție
Cu Cain ce-aĭ legat,
Asupră'ți chiem blesteme!
Și te-osândesc sĕ fiĭ
Tu însuși iadul tĕŭ!

Acuma torn pe capu'ți
Estractul fermecat,
Ce la aceste trude
Ce-am dis te-a subjugat.
Nicĭ somn, nicĭ mórte 'n sórtă'ți
D'acuma nu va fi,
Aci o se vreĭ mórtea,
Ș'aci te va 'ngrozi. —
A! farmecul lucréză
Acum în jurul teŭ,

Și lanțul fără sunet
Te va înfereca. —
Pe capul têŭ, pe pieptu'ți
Magia'm se lăsâ. —
Acum dar, dute! pieĭ!

SCENA A DUOA

(Muntele Iungfraŭ. — Se revarsă de ḑi. Manfred singur pe stâncĭ).

Manfred.

Acum ș'aceste duhurĭ s'aŭ dus, m'aŭ nâpustit —
M'a amăgit magia ce-atât am studiat, —
Uu chin 'mĭ-a fost aceea, drept leac ce o luam.
Nu maĭ voiesc de réză'm puterĭ neomenescĭ,
Câcĭ n'aŭ nicĭ uă putere pe ceia ce-a trecut.
Și despre viitorul — pe cât acest trecut
In haos de 'ntunerec nu se va înghiți,
Eŭ n'am de ce se 'l caut. Țĕrână, mama mea!
Și voĭ, o zorĭ frumóse ce-acum vĕ rêvĕrsați,
Voĭ munți, de ce voĭ sunteți atâta de frumoșĭ?
Eŭ nu maĭ pot acuma pe voĭ se vĕ iubesc.
Și tu, o ochiŭ al lumiĭ, măreț și strêlucit,
Ce eștĭ deschis pe tóte și totul veselescĭ —
In inimă 'mĭ acuma tu nu maĭ poți luci.
Și voĭ, voĭ stâncĭ pleșuve, p'al câror 'nalt unghiŭ staŭ,
Și vêḑ în jos pe țêrmul torentuluĭ braḑĭ 'nalți,
Ce 'n fața depărtârii se perd ca un tufiș,
Când numaĭ c'o săltare, un pas, séŭ se mĕ mișc,

Chiar numaĭ uă suflare, ar fi prea de ajuns
Ca pieptul se 'mĭ sfărame pe patul astuĭ sîn
De stâncĭ bolovonóse, și se rĕmâiŭ de vecĭ —
De unde dar îmĭ vine că âncă mĕ 'ndoiesc?
Eŭ simț uă îmboldire — dar însă nu m'arunc;
Eŭ vĕd primesduirea — dar însĕ nu mĕ trag;
Și creeri'mĭ se mișcă — picioru'mĭ însĕ stâ.
Asupra'm uă putere ce mĕ oprește e
Și 'mĭ dâ fatalitatea de a trăi mereŭ;
De póte fi viiéță în mine ca se port
Acéstă stîrpiciune de duh, și de a fi
Chiar eŭ îmmormîntarea a sufletuluĭ meŭ;
C'am încetat acuma și chiar în ochiĭ meĭ
Se'mĭ îndreptez greșiala — aceea care e
A rĕuluĭ slăbirea cea maĭ d'apoĭ de tot.

(Unŭ vultur trece.)

A! sburător ministru, ce noriĭ îĭ atingĭ,
Al căruĭ sbor ferice se urcă pîn' la cer,
Tu poțĭ cât vreĭ asupra'mĭ acum se nâpustescĭ. —
Ar trebui acuma se fiŭ aḑĭ prada ta,
Și se'țĭ hrănesc și puiĭ; — trecușĭ și te duseșĭ
Acolo unde ochiul nu póte-a te urma;
Dar îns'al tĕŭ pĕtrunde 'nainte, 'n jos, în sus
C'un vĕḑ ce'n tot strĕbate. — Frumos! O, ce frumos
E tot în astă lume pe care o vedem!
Ce mândră e și'n fapte'ĭ, și însușĭ chiar în ea!
Dar noĭ! noĭ carĭ singurĭ, ne ḑicem suverani,
Țĕrênă jumĕtate și alta ḑeităț̆ĭ,
Nevrednicĭ d'uă potrivă se mergem jos séŭ sus,
Cu-a nóstră mestecată-afire ce avem,
Cu aste elemente noĭ ne luptâm în vecĭ,

Și rĕsuflâm suflarea mândrieĭ ceĭ maĭ marĭ,
Josiriĭ ceĭ maĭ próste, luptândune mereŭ
Cu trebuințĭ nemericĭ, cu 'nalte mult doririĭ;
Așa în luptă, pînă ce mórtea în sfîrșit
Le birue pe tóte și ómeniĭ se fac
Aceea, ce nicĭ lorușĭ eĭ n'o mărturisesc
Nicĭ unul altuĭ spune.

(Se aude un bucium în depărtare,)

Audĭ! ce dulce viers!
Cântarea cea firéscă din buciumul muntén —
C'aci acele ḑile de patriarcĭ, nu sunt
Poveste pâstoréscă — rĕsună el aci
In aerul cel liber, cu sunetul plăcut
Al turmeĭ care pasce unit, amestecat.
O! sufletu'mĭ doresce se sórbă âst eco.—
De ce nu sunt eŭ duhul d'un sunet amoros,
Un suflet d'armonie, un glas viețuitor,
Un ne-întrupat ferice — născut și 'ndată mort
Cu pré sfințitul sunet ce m'a făcut a fi!

(Intră un vênător de căprióre.)

Vînătorul.

Așa, pîn'aste locurĭ căprița a sărit,
Piciorul ieĭ cel ager m'a încurcat de tot:
Câștigul meŭ de astădĭ abia de va plăti
Primesdiósa'mĭ muncă — dar cine e aci?
Nu pare-a fi din cétă'mĭ; ș'apoĭ el a atins
Uă ast-fel de 'nălțime la care ḑeŭ, nu creḑ
S'ajungă nicĭ munteniĭ, afară dintr'aceĭ

Ce sunt mai buni ai noștri și meșteri vênětori.
E îmbrăcat pré bine, cu chipul bârbătesc,
Și aerul sêŭ mândru așa ca un sătean
Născut în libertate, ș'apoi el stâ aci. —
Sĕ merg mai lângă dênsul.

Manfred (fără se véḑă pe cel lalt.)

Se fii așa, așa —
Cu pêr cărunt de trude, ca cești ștejari părliți,
Sdrobiți d'uă iarnă numai, ce n'aŭ nici coji, nici crâci,
Un trunchiŭ albit acilea p'uă rădăcină rea —
Și blestemată, care ea nu slujește alt
De cât a ruinării simțire a 'mplini —,
Se fii tot ast-fel, ast-fel, când alt-fel mult ai fost
Cu fruntea ogorîtă, în creturi peste tot,
Arată de minute, ér nu de timpi, de ani;
De césuri în trudire ce vîrste par'c'ar fi —
De césuri peste care eŭ am trăit răbdând! —
Desculțe stânci de ghiațuri! troiane de zăpedi,
Pe cari uă suflare ve prăvălește jos,
În năvăliri muntóse, veniți mĕ năpădiți!
V'auḑ în tot minutul, pe sus, apoi pe jos
Strivindu-vĕ cu gróznici și dese isbucniri,
Dar însă vêḑ că treceți și mergeți de căderi
Pe lucruri numai, cari doresc a mai trăi:
Pe mica 'n flori pădure, pe pacînicul cătun
Ce-a fost și este 'n tóte deplin nevinovat.

Vînătorul.

În sus din vale céța începe a se 'nălța;

Mĕ duc se'ĭ daŭ povață de a se coborî,
Câcĭ alt-fel e 'n primejdiĭ se 'șĭ piardă drumul sĕŭ
Și viéța de uă dată, în cest sĕlbatic loc.

Manfred.

În colcote uă céță se 'nalță pe 'nghețațĭ;
Buclațĭ, buclațĭ și noriĭ aci supt mine jos
Rotesc pe supt picióre-'mĭ albĭ, deșĭ și sulfuroșĭ,
Ca spuma, ce aruncă turbatul ocean
Din infernale-abisurĭ, al cârŭĭ orĭ-ce val
Se sparge cu urgie p'un țêrm viețuitor,
Cu trupurĭ osĕndite ca pietre grâmădit. —
Sunt amețit cu totul.

Vînătorul.

Eŭ trebue de el
Incet se mê apropiŭ; câcĭ póte a 'l speria
Un pas maĭ fâr' de veste; și el precum îl vêd
D'acuma șovĕiesce.

Manfred.

Căḑură munțiĭ jos
Lăsând în norĭ un caos, și cu căderea lor
Loviră și săltară pe frațiĭ lor Alpinĭ;
Umplură, grâmădiră pe cóptele verḑĭ vêĭ,
Cu țândărĭ de sdrobire, isvóre stavilind
Cu repeḑĭ iuțĭ zăgaze, ce apele schimbâ
In pulbere, în céță, silind al lor isvor

Un alt canal se'mĭ cate. — Aşa, aşa cădu
In vremile bĕtrâne de vîrste scorburat
Şi Rozenbergul munte. — De ce n'am fost supt el?

Vînătorul.

Prietene! ia'ţĭ séma, un pas acum maĭ mult
Grozav se'ţĭ fie póte, — de maĭ iubescĭ p'acel
Ce te-a făcut în lume, nu sta p'acest pripor!

Manfred (fără se'l audă.)

Ce vrednic pentru mine un ast-fel de mormînt!
Atuncĭ aceste óse eŭ sciŭ că ar fi fost
In pace, liniştite, în adăncimea lor;
Atuncea semĕnate nu ar fi fost pe stâncĭ
Uă próstă jucărie a vîntuluĭ turbat, —
Aşa, cum o se fie acum c'un singur salt —
Adio, voueĕ ceruri, ce-acuma v'aţĭ deschis!
Nu vĕ uitaţĭ asupră'mĭ c'un ochiŭ atât de crunt —
Voĭ n'aţĭ fost pentru mine! — Pămînte! se priimescĭ
Atomele acestea?

(Când Manfred este se se arunce după pripor vînătorul c'uă săritură îl opresce).

Vînătorul.

Nebunule, ce facĭ?
Cu tóte că de viéţă'ţĭ tu estĭ îngârbovit,
Dar valea nóstră âncă curată n'o păta
Cu vinovatu'ţĭ sânge. — Aideţĭ! — nu te maĭ las.

Manfred.

O! ânima'mĭ se rupe! stâĭ, nu mĕ strînge mult; —
Simt mare slăbiciune—vĕḑ munțiĭ că rotesc—
Ŭă céță e pe ochi'mĭ — dar tu, ór' cine estĭ?

Vînătorul.

Ț'-oiŭ spune maĭ la urmă—acuma îns'aĭdețĭ,
Căcĭ nori se 'ndeséză. — Așa! — aci — acum
Te rézemă de mine—aci se calcĭ!—aci! —
Na, ține astă cârjă,—apucă âst hățiș —
Acuma adu mâna ș'apucă-mĕ de brîŭ —
Așa!—ușor; —ajungem la stână într'un cés;
N'aĭ frică, maĭ încolo găsim vre un țepaș,
Vr'un fel de potecuță, pe care vr'un torent
În iarna cea trecută o fi spălat p'aci.—
Așa, — frumos!—pré bine! — Umbla-și ca un voinic!
Aș fi făcut din tine un vînător vestit. —
Acuma după mine te ține tot mereŭ!

(În vreme ce se cobóră cu greutate după stâncĭ, scena se închide).

ACTUL II.

SCENA ANTAIA

(Uă colibă în mijlocul Alpilor de Berna.)

Manfred și Vînătorul.

Vînătorul.

Nu, nu — mai stăi acilea, — tu nu poți 'nainta:
Nicĭ mintea ta, nicĭ trupul putere încă n'aŭ
Se pórte unul p'altul, măcar, de nu mai mult,
Vre duoĕ césurĭ încă ; când însĕ tu veĭ fi
Ceva, ceva mai bine, atuncea vom pleca
Fiindu'ți călăuză — dar unde o se mergĭ?

Manfred.

De asta n'avea grijă ; eŭ drumul mi'l cunosc,
Și nu am trebuință d'acum de călăuzĭ.

Vînătorul.

Și portul tĕŭ și mersul te-arată că aĭ fi
D'uă spiță de neam mare — vre unul dintre domnĭ
Ce sunt aci mulțime, s'al câror aste stâncĭ
In vîrf cetățuite privesc în jos pe vêĭ; —
Din astea care póte stăpîn a te numi?
Eŭ porțile lor numaĭ din ele le cunosc,
Căcĭ felul meŭ de viață mĕ duce fórte rar
Se mĕ 'ncălțesc la vatra acestor marĭ boltirĭ,
Maĭ stând ceva de vorbă la foc cu-aĭ lor argațĭ.
Poteca însĕ, care ne scóte dintre munțĭ
La pórta lor d'a dreptul, o sciŭ de mic copil.
A ta dar care este?

Manfred.

Nu este tréba ta.

Vînătorul.

Eĭ bine, dar, mĕ iartă de aste întrebârĭ,
Și fiĭ ceva maĭ vesel. Poftim se guștĭ puțin
Din vinul meŭ acuma; e vechiŭ, cules de mult;
De câte orĭ acesta aci în ast ocol
De munțĭ coprinșĭ de ghiață puterea 'mĭ a 'ntărit;
Acum se'l lașĭ se facă tot ast-fel și l'a ta. —
Poftim, cu norocire!

Manfred.

Fugĭ, fugĭ cu ast pahar!
Pe buze'ĭ este sânge! el nu va fi în vecĭ, —
In vecĭ perit în Caos, afund în ast pământ!?

Vînătorul.

Ce înțelegĭ cu asta? simțirea te-a lăsat?

Manfred.

Ițĭ spuĭ că este sânge — e sânge de al meŭ
Curată caldă undă și care șerpuia
Prin vîna strămoșéscă și printr'a nóstră, când
Eram noĭ încă tinerĭ ș'uă ânimă aveam,
Și unul p'altŭ—atuncea noĭ ne iubeam așa,
Cum n'ar fi fost cu cale ca 'n vecĭ se ne iubim.
Și se vărsâ acesta; dar însĕ tot mereŭ
S'ardică și văpsesce toțĭ noriĭ ce mĕ 'mping,
Mĕ isgonesc afară din cerurĭ, unde tu
Nu eștĭ — și unde ênsu-mĭ în vecĭ nu o se fiŭ!

Vînătorul.

O, om! cu vorbe grele, pe care vr'un pĕcat,
Vr'un fel de aiurare, te face ca acum
Tu se sădescĭ deșertul, — orĭ-care ițĭ va fi
Și patima și frica, tu încă tot maĭ poțĭ
Găsi uă mângăiare — în ómeniĭ ceĭ sfințĭ
Și 'n sfânt'acea răbdare din cer, ce ni s'a dat. —

Manfred.

Răbdare, și răbdare! mergĭ — astă vorbă ſu
Făcută pentru fiare ce se domesnicesc,
Ér nu și pentru pasĕrĭ născute a hrăpi;
Aceste predicĭ dute se le rostescĭ la ceĭ
D'uă pulbere cu tine, — nu sunt de ſelul tĕŭ.

Vînătorul.

La cer daŭ mulțumită! n'aș vrea se fiŭ d'al tĕŭ
Nicĭ pentru 'ntinsa ſamă a luĭ Guilom Tel:
Dar ênsă orĭ și care trudirea ta va fi,
Tu trebue s'o suferĭ, căcĭ aste nebuniĭ
Și furiĭ de sĕlbatic n'aduc nicĭ un ſolos.

Manfred.

Și étă nu o sufer? — Privesce-mĕ—trăiesc.

Vînătorul.

Acésta e turbare, nu traiŭ de sănĕtos.

Manfred.

Iți spuiŭ, o! om, uă dată. Eŭ am trăit anĭ mulțĭ,
Anĭ mulțĭ și lungĭ de mórte, dar care sunt nimic,
Acum pe lâng'aceia ce am numĕra;
Sunt vîrste—vîrste—vécurĭ, — sunt spațiŭ, vecĭniciĭ —

Ș'avênd și cunoscința de câte 'n mine am
Cu cruda sete—a morții — neadăpată 'n veci.

Vînătorul.

Dar cum? eŭ vĕd pe fruntea'ți c'abia sĕ se fi pus
Pecetea vîrsteĭ cópte; eŭ sunt maĭ mare mult. —

Manfred.

Crezi tu că esistința atîrnă de la vremĭ?
Așa, atîrnă: însă prin fapte socotim
Epocele în viéță; și ale mele vaĭ!
Făcutu-mi-aŭ și ḑile și nopți făr' de sfîrșit!
Făr de sfîrșit în tocmaĭ ca un nisip pe țĕrm,
Atome făr' de numĕr; și un pustiŭ deșert,
Sterp, rece și pe care sĕlbatic se sdrobesc
Se sparg turbate valurĭ, dar nu rĕmâne alt,
De cât sdrobirĭ, schelete, dărîmăturĭ de stâncĭ
Și erburĭ veninate.

Vînătorul.

Sĕrmanul! e nebun. —
Dar însă eŭ acuma nu trebue se 'l las.

Manfred.

Aș vrea ca se fiŭ astfel, fiind c'atuncĭ n'ar fi
Aceste lucrurĭ, care acuma eŭ le vĕḑ,
De cât uă aiurare a unuĭ cap bolnav.

Vînătorul.

Și ce vedĭ tu acuma, séŭ credĭ cum că zărescĭ?

Manfred.

Pe tine și pe mine — sătĕnul de la Alpĭ, —
Smerita, virtuósa, ospĕța casa ta,
Și duhu'țĭ cu răbdare, cucernic, liber, blând;
Cinstirea cea de sine'țĭ, săpată în gândirĭ
In vecĭ nevinovate; și dilele ce aĭ,
Plăcute sănĕtóse, și nopțile'țĭ cu somn;
Și munca'țĭ prin primejdiĭ cinstită, tăr' de vinĭ;
Nădejdea ta d'uă vîrstă bĕtrână 'n fericirĭ,
Ș'uă grópă liniștită c'uă cruce lângă ea,
D'asupra c'uă ghirlandă de florĭ cu brasde verdĭ,
Și'n loc de epitafe amor de strănepoțĭ;
Acestea sunt, acestea pe care eŭ le vĕd. —
Ș'apoĭ, când m'oiŭ întórce în mine se mĕ uit . . . .
Destul! — de multă vreme mi-e sufletul rănit!

Vînătorul.

Aĭ vrea dar tu, ca sórta'țĭ cu mine se'țĭ o schimbĭ?

Manfred.

O nu! în vecĭ iubite! nu voiŭ se te înșel;
Nicĭ n'așĭ schimba cu niminĭ, cu nicĭ un lucru viŭ;
Eŭ pot se rabd — cu tóte că sunt destul trudit,

Dar pot se rabd în viéță — ce alțiĭ n'ar putea
In vis ca se le rabde, ci ar peri dormind.

Vînătorul.

Ș'apoĭ cu astă milă, cu simțul care aĭ
La pătimirĭ străine, se póte ca se fiĭ
Pătat așa de rele? — O, tacĭ, eŭ nu te creḑ;
Se póte că vre unul, c'un gând așa milos,
Se vré ca se'șĭ răsbune cu rêŭ p'aĭ sĕĭ vrăjmașĭ?

Manfred.

O nu, nu, — nu! cruḑimea'mĭ căḑu în vecĭ p'aceĭ
Ce m'aŭ iubit — p'aceia ce'ĭ am iubit maĭ mult;
De cât spre apĕrare-'mĭ eŭ n'am lovit vrăjmaș,
Dar însă îmbrățișarea'mĭ, fatală mult a fost.

Vînătorul.

Toțĭ sfinții se'țĭ ajute! și facă ca d'acum
Uă dréptă pocăință se'țĭ dea ce aĭ perdut;
La ceruri pentru tine mĕ voĭ ruga mereŭ.

Manfred.

Eŭ nu am trebuință, dar mila 'țĭ pot s'o rabd.
Mĕ duc — acum e vreme — fiĭ frate sănĕtos
Priimesce astă pungă, și 'țĭ fórte mulțumesc. —
Te rog, — te rog, priimesce — acésta 'țĭ sunt dator —
Se nu viĭ după mine, poteca mi-o cunosc —
Și éră înc'uă dată te rog nu mĕ urma!

(Ese Manfred)

SCENA A DUOA

(Uă vale adâncă la Alpĭ — un cataract.)

Manfred (intră.)

Amiadul âncă nu e, câcĭ radele le vĕd
A arculuĭ de sóre câ âncă maĭ boltesc
Torentul cu multimea a fetelor cerescĭ *)
Rotind întins colóna în argintiĭ undârĭ
D'a dreptul peste capul al stâncilor plesuv,
Și aruncând și spuma'ĭ luciósă în stropirĭ
În jos, în sus d'a lungul ca códa spulberând
A caluluĭ cel sérbăd, fugaciul uriaș
Și carele de mórte se va încălica
Cum dice -- Apocalipsul. Acuma nicĭ un ochiŭ
De cât al meŭ nu sórbe ast amoros tabloŭ;
Aș vrea ca se fiŭ singur în ast plăcut pustiŭ
Și se 'mpărtesc cu dîna acestuĭ loc iubit
Cinstirea astor ape. -- S'o chiem acum pe ea. —

(Ié putină apă în palmă ș'o spulberă în aer, murmurând cuvinte magice. După uă pausă, se ardică dîna Alpilor supt arcul de sóre al rîuluĭ).

Manfred.

Duh, plin de frumusete! cu pêrul tĕŭ lucios,
Cu ochĭ rădoșĭ de slavă, cu formele cerescĭ,

*) Acest iris se formézĕ de razele sóreluĭ d'asupra pârtiĭ de jos a torentuluĭ Alpilor; el este în tocmaĭ ca un curcubeŭ care se cobórĕ se facă uă vizită, și atât de aprópe în cât potĭ se trecĭ pe supt el. Acest fenomen tine până la amiadĭ.

În care ni s'arată c'un trup nepământén
Într'uă afire sfântă de element curat
Întrégă frumusețea a celor mai cerescĭ
Fecióre ce pământul vr'uă dată a făcut;
Când fețele plăcute a uneĭ tinereți —
Roșite ca obrajiĭ dormindului copil,
D'a inimeĭ bătae a mameĭ legănat,
Séŭ fețele rujate, ce-al sóreluĭ murgit
Le lasă pe fecióra zăpadă după munți,
Roșață de sfială a mameĭ ceĭ obscescĭ
Când cerul cu iubire îĭ dă un sărutat, —
Color'a ta vedere ceréscă, 'ntunecând
Frumosul arc de sóre, ce — asupră'ți e plecat.
O! duh frumos! pe lina, curată fruntea ta,
Pe care se resfrênge seninu'ți sufletesc
Și care nemurirea'ți arată însuși el,
Citesc că tu acuma o se voiescĭ se erți
P'un fiŭ de lut, pe care ascunsele puterĭ
Îl iartă câte — uă dată cu ele a vorbi —
Când el vrea al sĕŭ farmec a'l întrebuința —
Ca se te chieme ast-fel pe tine 'n fața sa
Și se te — aținte numaĭ uă clipă, un minut.

Ḍîna.

O, fiŭ de lut! pe tine eŭ te cunosc de mult
Precum s'acia putere, ce dênsa ție 'ți dă;
Te sciŭ d'un om cu multe puterice gândirĭ,
Cu fapte bune, rele, și 'n ambe covîrșit,
Fatal și pentru tine, fatal și celor-lalți
În ale téle trude. Te așteptam de mult. —
Vorbesce dar acuma, ce vreĭ cu mine tu?

Manfred.

Ca se mĕ uit la tine, la frumusețea ta, —
Nimic maĭ mult. Vederea acestuĭ trist pământ
M'a nebunit cu totul ; și caut un asil
In taĭnele ce are : mĕ duc, pĕtrunḑ a fund
In locuința celor ce'l cârmuesc pe el ; —
Dar însă la nimica eĭ nu'mĭ pot ajuta :
Eŭ le-am cerut aceea ce nu pot ca se'mĭ dea
Ș'acuma nu maĭ caut, nicĭ câ maĭ cer nimic.

Ḑina.

Și ce-a putut se fie acea dorinț'a ta,
Ce nu e în puterea acelor ce tot pot
Și cârmuesc vĕsduhul ?

Manfred.

Un bine, un favor
Dar pentru ce acuma se ți-l maĭ poftoresc ;
E de prisos cu totul.

Ḑina.

Acésta nu o sciŭ ;
Dâ voe buzeĭ tele și las'o a rosti.

Manfred.

Eĭ bine dar, cu tóte câ asta 'mĭ e aun chin,
Dar tot-de-una 'mĭ este ; durerea mea va sci

Un glas se maĭ găséscă. De tînĕr duhul meŭ
N'a mers într'uă unire cu sufletul de om,
Nicĭ n'a privit pămêntul cu ochĭ tot omenescĭ;
Eŭ n'avém tot uă sete d'ambiţiĭ ca şi eĭ,
Eŭ n'avém tot uă ţintă cu dênşiĭ pentru traiŭ;
Dorinţa, pătimirea, puterea, truda mea
Făcură ca 'ntre dênşiĭ se fiŭ de tot strĕin.
De ş'am purtat uă formă, dar ênsă nicĭ de cum
Cu carnea trăitóre eŭ n'am simpatisat,
Şi'ntre zidirĭ lutóse ce mĕ împrejura
Era, dar numaĭ una —— dar maĭ târdiŭ de ea
Am dis, că eŭ cu ómenĭ, cu—al ómenilor gând,
N'aveam de cât prea slabe şi micĭ împărtăşirĭ;
Dar ênsă 'n loc de astea, plăcerea mea era
In locurĭ pustiite se umblu rĕsuflând
Un aer greŭ din vîrful al munteluĭ cu sloiĭ
Pe unde păsĕrica se teme a cuiba,
Şi aripa insecteĭ nu póte fâlfâi
Pe marmura pleşuvă; séŭ se m'afund în riŭ
Şi se rotesc d'a lungul, în dulcile rotirĭ
Al valuluĭ ce vine spĕlându-se din noŭ
Când rîul, océnul sunt în spumarea lor.
De mic în astea âncă puterea 'mĭ triumfa;
Séŭ nemişcânda lună prin nópte s'o urmez,
Pe stele şi luciósa destindere a lor;
Séŭ scâpărândul fulger pândindu'l până când
Mi se stingea vederea; séŭ se ascult privind
La frunzele uscate căḑute 'n rêspândirĭ,
Când vînturile tómneĭ cântârĭ de séră cânt.
Acestea 'mĭ fu petrecerĭ, şi singur de a fi; —
Câcĭ daca din acele fiinţĭ din care eŭ
Eram din ele una — urând d'a fi aşa—

Mĕ 'ncrucișa, în cale eŭ mĕ s'imțiam josit
Și degradat din felu'mĭ, ajuns chiar pîn'la eĭ,
Eram iar lut cu totul. Apoĭ mĕ cufundam
In singurile mele și dosnicĕ râtăcirĭ,
In pescerile morțiĭ, cătând a dovedi
Cuvîntu'ĭ chiar în faptă'ĭ; și desvălém, scotém
Din ósele uscate, din góle căpețînĭ,
Din pulbere grămadă, oprite încheierĭ.
Apoĭ trecém eŭ tóte a anilor meĭ nopțĭ
In tainice sciințe, ce nu se învĕța
De cât în vremĭ bĕtrâne; ș'așa, cu vreme, muncĭ,
Grozava ordalie*) ș'un ast-fel de canon
In cât într'ênsul are pe aer stâpănirĭ,
Pe duhurĭ, ce pămîntul și aerul mĕsor,
Intinderea întrégă, vĕsduhul populat,
Eŭ mi-am deprins vederea cu vecĭnicia chiar,
Așa, precum 'nainte'mĭ și Magi aŭ făcut,
Ș'acel ce scóte-afară din fôntînos locaș
Pe Eros și Anteros,*) cum eŭ pe tine-acum; --
Și cu a mea sciință în mine a crescut
Și setea de sciințe, și bucurii, puterĭ
De cea maĭ strâlucită pricepere, în cât....

Zîna.

Urméză.

Manfred.

O! eŭ ast-fel vorbirea mi-o lungeam.

*) Incercare. Cuvîntul dis în judecata luĭ Dumnedeŭ.

*) Filosoful Jamblichus. Istoria chiămăriĭ luĭ Eros și Anteros se póte găsi în viața luĭ, de Eunarius.

Tot lâudând aceste zadarnice 'nsușirĭ,
Câcĭ cât maĭ mult m'apropiŭ de centrul unde e
A inimi'mĭ durere — — dar, la osânda mea.
Eŭ nu'ți numiŭ nicĭ tată, nîcĭ mamă, nicĭ amicĭ,
Amantă, séŭ ființă cu care eŭ purtam
Legare lănțuită de noduri omenescĭ;
D'oiŭ fi avut de astea, tot nu'mĭ păreaŭ așa, —
Dar însă fost-aŭ una. . . .

Dîna.

Se nu te cruți, ți tot.

Manfred.

Era ca mine 'n tocmaĭ în ale ieĭ trăsurĭ;
Obraji, ochi, pêrul, tot, tot, și glasu'ĭ chiar
Țiceaŭ câ e în tocmaĭ cu al meŭ; dar tóte dulcĭ
Muiate 'n fiumusețe; avea același gând
De uă singurătate, aceleași rătăciri,
Dorința de științe ascunse, și un duh
Se 'ncingă universul: și nu destul atât,
Ci âncă de cât mine avea puterĭ maĭ dulcĭ,
Uă milă, zîmbet, lacrămĭ, — de care eŭ n'aveam;
Și uă iubire — însă aceast' aveam de ea,
Ș'uă umilință — ș'asta în vecĭ nu o avuiŭ.
Defectele ieĭ tóte eŭ le aveam de plin —
Virtuțile ieĭ însă, ea numaĭ le avea—
Iubiam și am sdrobit'o?

Dîna.

Cu mâna ta ?

Manfred.

O ! nu.
Cu ânima, nu mâna, — ce ânima 'ĭ-a rupt ; —
D'a mea 'ș'o alipire ș'așa s'a veștejit ;
Eŭ am vĕrsat și sânge, dar însă nu al ieĭ —
Dar sângele ieĭ âncă a curs—eŭ 'l am vĕḑut
Și n'am avut putere se'l staŭ.

Dîna.

Si pentru ea.
Ființă din sĕmînța ce tu desprețuescĭ,
Din felul care însuțĭ veĭ sus a te sui
Cu noĭ și cu aĭ noștri unindu-te în tot,
Tu uițĭ cu totul darul sciinței celeĭ marĭ
Si 'n slaba mortăciune-ĭ te tragĭ 'napoĭ. — Se pieĭ!

Manfred.

A aeruluĭ fiiă! îțĭ spuiŭ că de atuncĭ — —
Dar vorba e suflare — te uită și mĕ veḑĭ
Când dorm, séŭ priveghiază când sunt în privegherĭ —
Se viĭ se staĭ cu mine! — Singurătatea mea
Nu e singurătate, ci furiĭ locuiesc ;
Mĭ a clănțăniră dinții în besnă pîn'la ḑorĭ,

M'am blestemat eŭ însumĭ mereŭ pîn'la apus; —
Ca facere de bine cerșiam se nebunesc. —
Și asta'mĭ refusară. Pe mórte-o afruntaiŭ —
Dar însă în rĕsbelul elementar vĕḑuiŭ
Că apele de mine se traseră 'napoĭ,
Și lucrurĭ prea fatale blajin s'aŭ strecurat —
Sloiosul braț d'un demon din toțĭ maĭ nemilos
M'a tras 'napoĭ d'un singur, d'un singur fir de pĕr,
Ce n'a vrut se se rupă. — In nalte fantasiĭ,
Adâncĭ imaginațiĭ 'mĭ am cufundat adânc
Imbilșugarea tótă a sufletuluĭ meŭ, —
Ce-a fost el în zidire un Cresus într'uă ḑi —
Dar ca d'un val în trageri, eŭ fuiŭ strivit napoĭ
In ocna cea grozavă, ce numaĭ are fund,
A gândurilor mele; apoĭ m'am aruncat
In centrul omenirii — am căutat mereŭ
Uitarea în tót locul, afară dintr'acel
In care ea se află; — și asta am s'o 'nvĕț!
Sciințele'mĭ și arta'mĭ cu muncĭ ce am urmat
Atâta lungă vreme și care e maĭ sus
De tótă omenirea, acilea am vĕḑut
Că este muritóre — în desnădejde-mĭ staŭ —
Trăiesc cu tóte acestea — și pentru vecĭ trăiesc.

Ḑina.

Se póte ca la asta se pot se te ajut.

Manfred.

Ca se o facĭ acésta tu trebue se poțĭ
Pe morțĭ se'ĭ scolĭ din grópă, séŭ se mĕ culcĭ cu eĭ! —

O! fâ-acésta, fâ-o — în orĭ-ce form'o fi —
Cu orĭ-ce chinuire — în orĭ și care ceas, —
Destul se fie numaĭ cea maĭ d'apoĭ ce cerc.

Ḍîna.

Acésta nu se află în stâpînirea mea;
Dar daca vreĭ voinți'mĭ supunere se jurĭ,
Și se urmezĭ porunca'mĭ acésta ar putea
Dorința se'ți ajute.

Manfred.

Eŭ nu voiŭ se mĕ jur —
Se fiŭ supus! — la cine — la duhurĭ ce comand,
Se fiŭ un serv l'aceia, ce'mĭ slugăreaŭ? — în vecĭ!

Ḍîna.

Acésta este totul? n'aĭ alt rĕspuns maĭ bun? —
Îți daŭ de scire âncă și pân' a refusa. —
Maĭ stâĭ și te gândesce.

Manfred.

Am ḍis uă dată tot.

Ḍîna.

Atâta numaĭ? spune, pot dar se plec.

Manfred.

Te duc?

(Pîna' piere),

Manfred (singur)

Aĭ vremiĭ și aĭ fricеĭ nebuniĭ suntem noĭ.
Furiș a nóstre ḑile ne vin, furiș se duc;
Trăim cu tóte astea viiața 'mpovărând
Și tremurând de frică mereŭ de a muri.
Din tóte ceste ḑile acestuĭ jug grozav —
Ast greŭ grozav al vieței pe inim'-apăsênd,
Ce de 'ntristârĭ s'abate, séŭ bate 'n isbucnirĭ
De chinurĭ séŭ plăcere, și care se sfîrșesc
În mare agonie séŭ în zăceriĭ, topirĭ;—
Din tóte aste ḑile trecute ș'a veni,—
Fiind-că 'n astă viață nu e de loc presint, —
O! cât de mult puține putem înuměra
Cât maĭ puțin puține, în care noĭ simțim,
Că sufletul de mórte s'opresce-a palpita.
Dar însă tot se trage 'napoĭ ca și un rîŭ.
În iarnă, de și gerul e numaĭ un moment.
Maĭ am un miḑloc âncă, ce'mĭ dă sciința mea—
Eŭ pot se chiâm și morțiĭ și se-ĭ întreb pe eĭ,
Ce este că ne temem așa grozav se fim:
Răspunsul cel maĭ aspru nu póte altul fi,
De cât mormîntul numaĭ, și asta e nimic —
Dar daca n'or răspunde? — Profetu-'mmormîntat
Răspunse vrăjitóriĭ d'Andor; ș'acel monarc
Al Sparteĭ, de la duhul ce priveghia în veci

Al ficeĭ Bizantine, el scóse un rĕspuns,
Ce'ĭ otărî și sórta. — Lovi p'a d'o iubia,
Dar fără se cunóscă pe cine a lovit,
Ș'apoĭ 'șĭ-a dat sfîrșitul făr' de a fi ertat.
De ș'a chiemat spre rézăm pe Joe Ficsian,
Și'n Figalia Magi Arcadienĭ sculâ,
Ca umbra necăjită s'o siluiască eĭ,
Mănia'ĭ se'șĭ depue, séŭ se ațínte 'ncaĭ
Sorok de rĕsbunare; — ea dete un rĕspuns
Cu duoă înțelesurĭ, pe care l'a 'mplinit. —*)
De nu născeam în lume, aceea ce iubesc
Ar fi cu viață âncă; de nu iubiam de vecĭ,
Aceea ce-am iubit'o, ș'acumaânc' ar fi
Frumósă — fericită, și dând la fericirĭ.
Ce este ea acuma? Acum ce este ea? —
Uă mare pâtimașă de crime ce-am făcut —
Un lucru ce la dênsul mi-e témă se gândesc, —
Séŭ póte un nimica. Acum, puțin maĭ vrea,
Se nu maĭ chiem zadarnic; dar însă 'n ăst minut
Mĭ-e frică de aceea, ce îndrăsnesc se fac:
Eŭ pînă 'n césul cesta în vecĭ nu m'am sfiit
S'ațint vr'un duh în față, d'a fost el bun séŭ rĕŭ —
Acuma însĕ tremur, ș'o brumă rece simț
Pe inimâ'mĭ că este. Dar pot a săvĕrși
Chiar ceia ce din tóte urâsc maĭ cu prisos
Și fricele umane se le nesocotesc. —
S'apropie și nóptea acuma a veni.

*) Istoria luĭ Pausanias, Regele Sparteĭ (carele a comandat pe Grecĭ la bătalia de la Platea și apoĭ a perit printr'uă întreprindere de a preda pe Lacedemoni) și a Clemanseĭ este ḑisă de Plutarc în viața luĭ Simon și de sofistul Pausanias, în descrierea Greciei.

SCENA A TREIA

(Culmea munteluĭ Iungfraŭ).

Antêia ursită. (intră.)

Lucios rotundă luna și plină s'a sculat;
Și pe zăpeḑĭ aicea, pe unde n'a atins
Picior uman vr'uă dată de muritor vulgar,
Păşim și trecem nóptea și urme nu lăsâm;
D'asupra peste marea sĕlbatică d'aci,
Pe 'ntinderea 'nghiățată a munteluĭ sloios
Abia atingem ceste rîpóse sdrobiturĭ,
Ce iaŭ vederea spumeĭ a uneĭ vijeliĭ
Ce cade și înghiață îndată 'ntr'un minut.—
Icón'adevĕrată a unuĭ mort vîrtej;
Și ceste mult vîrtóse fantastice crestârĭ,
Forfecătura vr'unuĭ cutremur de pămênt—
Pe care 'n trécăt norĭĭ se pun a s'odini—
Sunt pentru ale nóstre veghiârĭ séŭ desfătârĭ;
Aci în drumul nostru surorile 'mĭ păndesc
Se mergem la boltitul palat luĭ Iriman,
Fiind-că 'n astă nópte noĭ suntem a serba
Serbarea cea maĭ mare. — Ciudat că nu maĭ vin!

Un glas afară căntând.

Usurpătoru'n robire,
Jos din tronu'ĭ aruncat,
Îngropat în amorțire,
Zace singur și uitat;

Somnu 'ĭ e strerupt de mine
Lanțurile 'ĭ am sdrobit,
'L am unit cu milióne—
Iar tiranu-ĭ pre'noit!
Cu a miĭ de miĭ de sânge va plăti el grija mea
Cu peirea uneĭ națiĭ—fuga și turbarea sea.

Al duoilea glas afară.

Se umfla din pânze bricul și plutea întemeiat,
Însĕ nu'ĭ lăsaiŭ uă pânză, nicĭ catart nu 'ĭ-am lasat!
Nicĭ măcar uă blană nu e din pojghița'ĭ séŭ podirĭ,
Nicĭ un ticălos nu este se jeléscă pe sdrobirĭ;
Unul numaĭ, ce de pêru'ĭ, 'l am ținut când a 'nnotat;
El era supus prea vrednic, de 'ngrijirea ce'ĭ am dat:
Un pirat vestit pe mare, pe uscat un trâdător —
'L am scăpat pe dênsul, însă numaĭ ca și 'n viitor
Se descarce pustiirea pentru mine peste tot!

Antêia ursită (rĕspunḑênd).

Somn adânc cetatea prinse;
Zorile a o jăli,
Pot pe ea se vie plânse,
Negurósă, mult tărdie,
Négra ciumă sbór' aci —
Jos căḑuțĭ zac una mie;
Ḑece miĭ o se se pérḑă —
Ceĭ în viață vor fugi
De bolnavĭ cu mare gróză
Ce datorĭ sunt se 'ĭ iubéscă;

Dar nimica nu va fi
Prin putință se 'i ferească
De atingerea 'mĭ de care
O se móră mâne toți.
Gróză, rĕŭ, durerĭ, trudire
Pe uă nație 'nvălesce —
Fericiți ceĭ ce sunt morți
Că nu vĕd cu — a lor vedere
Inșiĭ eĭ peirea lor. —
Cum distrusam un imperiŭ, ceste morți ce sĕvĕrșesc,
Ce le fac pe multe vécurĭ, ș'o se le maĭ pre'noiesc.

(Intră a duoa ș'a treia ursită).

Câte trele.

Ale ómenilor inimĭ noĭ în mână le avem,
Și-a călcârĭ nóstre urme sunt morminturile lor;
Noĭ la robiĭ noștrĭ suflet pentru alta nu le dâm,
De cât numaĭ ca la urmă se'l luâm napoĭ cu zor.

Antêia ursită.

Venire bună! unde e Nemesis acum?

A duoa ursită.

La vre-un mare lucru; dar care nu'l cunosc,
Câcĭ mânele 'mĭ sunt pline.

A treia ursită.

Te uită, vine ea.

(Intră Nemesis).

Antêia ursită.

Ia spune-ne acuma, pe unde tu aĭ fost?
Surorile 'mĭ iubite și 'n fine chiar și tu
În astă nópte fórte cu tóte-aței târdiat.

Nemesis.

Fuseiŭ ținută, tronurĭ sdrobite așeḑênd,
Și însurând nebuniĭ, statornicind tiranĭ,
Ș'aĭ lor vrăjmașĭ pe ómenĭ făcênd a'și rĕsbuna,
La nebuniĭ grozave pe înțelepți boldind;
Puind pe tonți se scóță oracule maĭ noĭ,
Se cârmuiască lumea, fiind c'acuma lor
Le cam trecuse veacul, și muritorĭ semeți
Aveaŭ și îndrăsnéla de a maĭ cerceta
Ș'a pune în balanță a cântări pe Regĭ,
Ba âncă se vorbéscă de libertate chiar
De póma care este așa oprită mult. —
Aideți! câcĭ zăbovirăm — se ne urcâm pe norĭ!

SCENA A PATRA

(Palatul luĭ Iriman. — Iriman pe tronul sêŭ, un glob de foc, împrejurat de duhurĭ).

Imu de duhurĭ.

Stăpânuluĭ slăvire! — Prinț d'aer și pămênt!
Ce calcă norĭ și ape, ce are 'n mâna sea
Un ceptru d'elemente, ce la înalta luĭ
Poruncă se încurcă și 'n caos se prefac!
Rĕsuflă — ș'-uă furtună pe mare-a nâpustit;
Vorbesce — și cu tunet luĭ noriĭ îĭ rĕspund;
Ațintă — la ochirea 'ĭ a sóreluĭ rădĭ pier;
Se mișcă — și cutremur pe lume-a sdrumicat.
Subt urma luĭ vulcaniĭ s' ardică 'n sus trufașĭ;
Și umbra luĭ e ciuma; și pasul sêŭ grozav
Prin ceruri trosnitóre comete-'l prevestesc;
Planete de urgia'ĭ cenușe se prefac.
Pe tótă ḍioa jertfe rĕsbelele 'ĭ daŭ;
Bir, mórtea îĭ plătesce; viiața e a luĭ
Cu trudele ieĭ tóte, ce sunt făr' de sfîrșit —
Ș'-al luĭ e or-ce suflet de orĭ și ce va fi!

(Intră Ursitele și Nemesis.)

Antêia ursită.

Luĭ Iriman slăvire! Puterea'ĭ pe pămênt
Se 'ntinde, se 'mmulțesce. — Poruncele ce-a dat,
Surorile-amênduoă întocmaĭ le-a 'mplinit,
Și însamĭ datoria'mĭ am îngrijit s'o fac!

A duoa ursită.

Luĭ Iriman slăvire! Noĭ, cari aplecâm
Grumaji omenirii, la tronu'ĭ ne smerim

A treia ursită.

Luĭ Iriman slăvire! – clipirea'ĭ adăstâm!

Nemesis.

Stăpân pe toți stăpânii! noĭ suntem toți aĭ tĕĭ.
Și totul ce trăiesce, 'ĭ al nostru, mult, puțin,
Și cea maĭ mare parte cu totul o avem.
Se ne mărim puterea crescênd mereŭ p'a ta,
A nóstră grije cere, și noĭ vom priveghia. —
Poruncile'ți din urmă le-am sêvĕrșit deplin.

(Intră Manfred)

Un duh.

Dar cine e acilea? un muritor! — E, tu,
Semeț, fatal nemeric! Cu fața la pământ
Cadĭ jos și te închină!

Al duoilea duh.

Eŭ îl cunosc pe om —
Un vrâjitor puteric și de uă mare mult
Grozavă iscusință!

Al treilea duh

Cu fața la pământ,
Rob, cadĭ și te închină? de ce nu îngenuchĭ
L'al têŭ stăpân ș'al nostru? — Se tremurĭ și s'asculțĭ

Tóte duhurile.

Inclină-te pe tine și osânditu-ți lut,
Te 'nclină și slăvesce, născute din pământ,
Séŭ teme-te de rêul din rele cel maĭ rêŭ!

Manfred.

Eŭ îl cunosc, dar însă vedeți că nu 'ngenuchiŭ.

Al patrulea duh.

Acésta dar îndată te-om face s'o înveți.

Manfred.

De mult am învețat'o; nopți multe pe pământ,
Pe uă țĕrână gólă, am stat cu fruntea jos,
Și capul cu cenușă 'mĭ-am presărat; cunosc
Josirea cea maĭ mare, câcĭ eŭ m'am obidat
'Naintea desnădejdi'mĭ zadarnică ce fu,
Și chiar l'a mea dosadă eŭ am îngenuchiat.

Al cincilea duh.

Și aĭ tu semeția se nu voiescĭ se daĭ
Luĭ Iriman pe tronu'ĭ, ce tot pământu'ĭ dâ,
Și fără se privéscă nicĭ gróza slaveĭ luĭ? —
Cadĭ jos și te tărasce! îțĭ dic, îțĭ poruncesc!

Manfred.

Diĭ luĭ se se închine la cel maĭ sus de el,
L'a tot cărmuitorul și nesfîrșit stăpân —
La ziditorul, care pe dênsul l'a făcut
Nu pentru adorare; — se îngenuche el,
Ș'atuncĭ și eŭ cu dênsul mĕ voiŭ îngenuchia.

Duhurile.

Sdrobițĭ, sdrobițĭ pe verme se'l sfîșiațĭ bucățĭ!

Antêia ursită.

'Napoĭ! fugițĭ, lăsați'l! e-al meŭ! Prinț de puterĭ
Cu totul nevĕdute! ast om e de un fel
Ce nu e 'n rînd cu obștea, precum și fața sea
S'a luĭ aci venire, vedesce, creḍ destul.
Trudirile luĭ fură d'uă fire peste om,
Așa ca ș'ale nóstre, și cunoscința luĭ,
Puterile'ĭ, voința'ĭ, pe cât se 'ngâduiesc
Cu lutul, ce coprinde esință de eter,
A fost așa cum lutul rar fórte lea purtat.

Dorințele luĭ fură maĭ sus de cât la ceĭ
Ce locuiesc pământul și ele l'a 'nvĕțat
Aceea numaĭ care noĭ o cunóscem toțĭ: —
Acéstă cunoscință ferice nu e, nu;
Sciința iĕrăș nu e nimic, de cât un schimb
De nesciință pentru aceia care e
Uă altă nesciință — Acésta nu e tot;
Ci patimile tóte, ce-atribute sunt
Cerescĭ și pământene, de care nicĭ puterĭ,
Ființă séŭ suflare chiar pîn' la vierme jos
Nu póte fi scutită, pătrunseră a fund
In inimă'ĭ; și ast-fel în ale lor urmărĭ
Pe dênsul îl făcură un ce pe care eŭ,
Ce nu sciŭ ce e milă — dar ert pe ceĭ ce aŭ
Ĭ-al meŭ, ș'al teŭ, se póte — o fi séŭ nu o fi,
Dar însă 'n aste regiĭ nu este nicĭ un duh,
Ce are suflet mare așa precum i-al sĕŭ,
Séŭ s'aibă cea maĭ mică putere pe al luĭ.

Nemesis.

Ce dér vré el acilea?

Întêia ursită.

Se'l lașĭ se spue el.

Manfred.

Sciința mĭ-o cunósceți; și fără de puterĭ
N'aș fi putut acuma se fiŭ aci 'ntre voĭ;

Dar sunt puteri mai 'nalte și încă mai adânci —
Venit'am în cătarea acestor mari puteri,
Se'mi dea răspuns la ceea, ce caut eŭ mereŭ.

Nemesis.

Și ce vrei tu se afli?

Manfred

Tu nu poți se'mi răspundi;
Afară chiamă morții — pe ei am se'i întreb.

Nemesis

Ne dai tu nuoă voie, slăvite Iriman,
Se împlinim dorința acestui muritor?

Iriman

Da.

Nemesis

Spune, ḍi, pe cine voiesci se încarnezi?

Manfred

Pe uă ființă care e fără de mormênt —
Astarte! chiam'o afară!

Nemesis.

Umbră! duh! ce 'ĭ fi măcar,
Care încă aĭ păstrat
Tot séŭ parte fie chiar,
Din al nasceri'ţĭ format,
Din al lutulu'ţĭ tipar,
Ce 'n pământ iér a întrat —
Veḑĭ acum lumina iér!
Pórtă ceea ce-aĭ purtat,
Inima şi forma'ţĭ chiar,
Chip, ce vermiĭ 'ţĭ-aŭ stricat
De la dênşiĭ cere iér!
Arată-te în grabă! se viĭ! se viĭ! la noĭ!
Acel ce te trimise, te chiamă iér 'napoĭ!

(Fantoma Astarteĭ se rădică, şi stă în miḑloc.)

Manfred.

Se fie asta mórtea? e flórea pe obrajĭ?
Dar vêḑ acum că asta nu este nicĭ de cum
Uă faţă trâitóre, ci numaĭ e un fel
De oftică ciudată — ca roşul nefiresc
Ce tómna îl sădesce pe frunzele ce per.
E însaşĭ ea! O, Dómne! ş'apoĭ eŭ se mĕ tem
Ca se mĕ uit la dênsa. — Astarte! — nu, nu pot
Ca se vorbesc cu dênsa — dar se'mĭ vorbéscă, ḑi'ĭ
Eŭ sunt ertat acuma séŭ osĕndit de tot?

Nemesis.

Prin puterea, care sparse
Grópa ce te cotropea,
Tu vorbesce cu acela
Ce acuma îți vorbia
Séŭ cu ceĭ ce te-aŭ chiămat

Manfred.

Ea tace și cu astă tăcere sunt maĭ mult
De cât rĕspuns.

Nemesis.

Puterea'mĭ acilea s'a sfirșit.
Prinț d'aer! nu rĕmâne de cât la tine — acum —
La glasu'ĭ poruncesce.

Iriman.

Supune-te, o duh!
La ceptrul meŭ acesta!

Nemesis.

E mută și acum!
Ea de puterĭ strĕine atîrnă. Muritor!
Zadarnică cu totul e cererea ce facĭ,
Și vedĭ și noĭ ca tine câ suntem afruntațĭ!

Manfred.

Audi-mĕ Astarte! audĭ; o! draga mea,
Vorbesce tu cu mine; am suferit atât —
Şi âncă grósnic sufer—te uită 'n fața mea!
Pe tine grópa âncă nu te-a schimbat maĭ mult
De cât cea pentru tine trudire m'a schimbat. -
Tu m'aĭ iubit pe mine atât de mult, pe cât
Eŭ te-am iubit pe tine; noĭ nu am fost făcuțĭ
Ca unul p'altul ast-fel se ne trudim; de şi
A fost pĕcat de mórte se ne iubim aşa
Cum ne iubeam. Dĭ, spune'mĭ că tu nu mĕ urâscĭ, -
C'am suferit pedépsa şi pentru tine eŭ; —
Că o se fiĭ primită cu ceĭ mult fericiți
In sfânta locuință—şi eŭ că o se mor;
Fiind-că pîn'acuma tot ce e plin de rĕŭ
Conspiră se mĕ ție în viață ferecat, —
Intr'uă viiață care mĕ face ca se scaḑ,
Se perḑ şi nemurirea — un viitor aşa
In tocmaĭ ca trecutul. Eŭ nu pot se maĭ staŭ.
Ce voiŭ, eŭ nu sciŭ bine; ce caut, nu cunosc.
Ce eştĭ tu simț eŭ numaĭ—şi ceea ce sunt eŭ;
Ş' aş vrea uădată âncă 'nainte d' a peri
Se maĭ auḑ eŭ glasul, ce musica'mĭ era. —
Vorbesce tu cu mine; fiind-că te-am strigat.
In liniscita nópte, am speriat din somn
Pe paserĭ adormite pe amuțite crâcĭ;
Din munțĭ sculat'am lupi, şi pescerii am făcut
Se 'nvețe al tĕŭ nume, zadarnic rĕsunat;
Resunetu 'mĭ rĕspunse—şi mie 'mĭ-a rĕspuns
Maĭ multe lucrurĭ âncă - şi ómenĭ, duhurĭ chiar—

Dar tu fuşĭ tot tăcută. Vorbesce'mĭ dar acum!
Eŭ peste stele âncă am priveghiat mereŭ,
Ş'-am aţintat vederea pe cerurĭ în zadar,
Cătându-te pe tine. Vorbesce'mĭ mie, tu!
La rêĭ te uită'n préjmă'mĭ şi eĭ de mine simt;
Eŭ nu mĕ tem de dênşiĭ, de tine numaĭ simt—
Vorbesce'mĭ dar tu mie! d'ar fi mănie chiar;—
Dar, ḑi!—nu sciŭ nimica—dar, lasă se te-auḑ
Uă dată—astă dată— uă dată âncă vaĭ!

Fantoma Astarteĭ.

Manfred!

Manfred.

Ḑi, ḑi 'nainte, acuma nu trăiesc,
De cât în sunet numaĭ — e glasul tĕŭ!

Fantoma.

Manfred!

Durerea'ţĭ pămĕnténă sfîrşit ea va avea
Pe mâne. Pace ţie!

Manfred.

O vorbă âncă-ḑi —
Ertat sunt?

Fantoma.

Pace ție!

Manfred.

O! spune'mĭ, — voiŭ se sciŭ —
Găsine-vom vr'uă dată?

Fantoma.

Mult pace ție.

Manfred.

Stâĭ!
Uă vorbă, chiar de milă! — ḑi! — spune — mĕ iubescĭ?

Fantoma.

Manfred!

(Duhul Astarteĭ pere.)

Nemesis.

Acum se duse, și nu va reveni.
Dar vorbele ieĭ ênsă în tocmaĭ se 'mplinesc.
Tu la pămênt te 'ntórce!

Un Duh.

In spasmurĭ este el. —

Acésta se întêmplă orĭ câruĭ muritor
Care ne cere lucrurĭ maĭ sus de firea sea.

Un alt Duh.

Veḑĭ însă, cum pe dênsul se stâpânesce mult
Și truda'ĭ tributară o face voieĭ luĭ.
D'ar fi el dintr'aĭ noștri, s'ar fi făcut un duh
D'uă mare mult putere.

Nemesis.

Maĭ aĭ tu întrebărĭ
Se facĭ l'al nostru mare stepân, seŭ la aĭ sêĭ
Supușĭ ș'adoratorĭ?

Manfred

Nimic.

Nemesis

Apoĭ atuncĭ
Adio pentru-uă vreme.

Manfred

Ne maĭ vedem noĭ dar!—
Dar unde? — pe pământurĭ? — Tot una, cum veĭ vrea
Iar pentru multul bine, ce-acuma mĭ-aĭ făcut,
Eŭ îțĭ rĕmâiŭ datornic. — Adio la voĭ toțĭ!

(Ese Manfred)

(Scena se închide.)

ACTUL III.

SCENA ANTAIA

(Uă casă în cetăţuia luĭ Manfred).

Manfred şi Erman.

Manfred.

Ce cés se fie?

Erman.

Unul maĭ va pîn'la sfinţit,
Şi ne făgâduesce un prea frumos apus.

Manfred.

Sunt tóte aşeḍate în turn, aşa, precum
Am rînduit eŭ însumĭ?

Erman.

Sunt gata, Domnul meŭ;
Și cheia și lădița acilea eată sunt

Manfred.

Prea bine; tu acuma aĭ voie se te tragĭ.

(Ese Erman).

Manfred (singur)

O linisce prea mare în mine simț că e —
Ticnire ne'nțelésă! și care pîn'acum
Nu s'aŭ atins de ceea ce-am cunoscut din traiŭ.
Filosofia, daca nu așĭ cunósce-o eŭ
Din tóte ale nóstre zădărnicii că e
Cea maĭ împestrițată, un simplu și deșârt
Cuvînt, ce vre uă dată urechia a 'mpuiat
Prin limba cea stricată școlasticuluĭ om.
Aș crede taina d'aur, cel căutat „καλόν"
Că s'a găsit și șéde în sufletu'm acum.
Acésta nu se póte ca se maĭ ție mult,
Dar însă este bine c'am cunoscut'o eŭ,
De și uă dată numaĭ; gândirea 'mĭ a lărgit
Cu simțurĭ nuoĭ acuma, și în tăbliție 'mĭ voiŭ
C'uă ast-fel de simțire se s'afle, s'o 'nsemnez.

(Erman intră iarăși).

Dar cine e acilea?

Erman.

Stepânul-meŭ, veni
De Sant Moris Abatul și cere-a saluta
A vóstră înturnare.

(Intră Abatul de Sant Moris).

Abatul.

Cu Contele Manfred
Se fie pace!

Manfred.

Sfinte părinte-'ți mulțumesc!
In aste ziduri astădĭ tu bine aĭ venit;
Aflarea ta de față uă cinste le-a adus,
Și bine-cuvintéză pe ceĭ ce 'n ele șed.

Abatul.

Se fie ast-fel, Conte! — așĭ vrea ca se vorbesc
Cu tine singur.

Manfred.

Erman, te trage. — Ce mĕ va
Prea vrednicul de cinste și óspele meŭ sfânt?

Abatul.

Așa, fâr' de preludiŭ: — zel, vêrsta, slujba mea
Și bunul gând, un rézăm vor da la dreptul meŭ;
Vecinătatea nóstră, ce e aprópe mult,
De și rar visitată, dar ênsă va putea
Și ea se mĕ 'ntroducă. Ciudate turburârĭ
Și d'uă nesfântă fire sunt rêspândite-aci,
Lucrând cu al têŭ nume, un nume nobil mult
De veacurĭ âncă; fie, c'acel ce 'l pórt' acum
Se 'l lase fâr' de pată!

Manfred.

Urméză! te ascult

Abatul.

Se ḑice că te-amesticĭ cu lucrurĭ cari sunt
La om prea mult oprite de a le cerceta;
Că cu locuitoriĭ din negre locuinți,
Cu multe duhurĭ rele cu totul necerescĭ
Ce umblă 'n valea morțiĭ, tu cunoscințe aĭ.
Cunosc și eŭ din parte'mĭ, cu némul omenesc,
Cu soți'ți în zidire, că gânduri schimbĭ prea rar;
Ș'a ta singurătate, că este, eŭ o sciŭ,
Ca și a unuĭ pusnic, dar nu și sfânt-așa.

Manfred.

Și cine sunt aceia ce 'n lume rêspândesc
Aceste lucrurĭ tóte?

Abatul.

Puterici mei fraţi —
Fricósa ţêrănime — şi chiar vasali têi,
Ce te privesc cu toţii c'un ochiŭ ce e prea mult
Neliniştit. Primejdii amerinţă acum
A ta viiaţă.

Manfred.

Ia o!

Abatul.

S'o scap viŭ, nu s'o strîc. —
N'aş vrea se intru 'n taĭna a sufletuluĭ têŭ;
Dar daca aste lucrurĭ adevĕrate sunt,
Maĭ este âncă vreme ca tu se dobĕndescĭ
Căire şi ertare; împacă-te în grab
Cu cea adevĕrată biserică, ş'apoĭ
Printr'ênsa şi cu cerul.

Manfred.

Te înţeleg. Acum
Se'ţĭ daŭ şi eŭ rĕspunsul; or ce-am putut se fiŭ,
Séŭ sunt acum, acésta rĕmâne între cer
Şi între mine însumĭ — în vecĭ nu o s'aleg
P'un muritor se fie miḑlocitorul meŭ.
Făcut-am vr'uă călcare eŭ împotrivă chiar
A prăvililor vóstre? doveḑi, şi pedepsiţi!

Abatul.

O, fiul meŭ! vorbirea'mĭ nu fuse de pedepsĭ,
Ci de căirĭ, iertare; rĕmâne ca s'alegĭ —
Și pentru cea din urmă, al nostru-așeḑământ
Ș'a nóstră lege tare 'mĭ a datără puterĭ
Se netezesc poteca de la pĕcat în sus
La 'nalta mult nădejde și la nn gând maĭ bun;
O las la cer p'a primă. — „Pedépsa e a mea!"
Așa ne ḑice Domnul, și totul umilit
Resună a luĭ slugă cuvêntul august.

Manfred.

Bĕtrâne! nicĭ puterea a ómenilor sfinți,
Nicĭ farmecul în rugă — nicĭ cea de pocăirĭ
Curățitóre formă — nicĭ un obraz înfrînt, —
Nicĭ post, — nicĭ agonie, — nicĭ, ceia care e
De cât aceste tóte maĭ mare mult maĭ mult,
Strujirea înăscută aceleĭ desnădejdĭ
Ce este mult adâncă, și care este ea
Mustrârĭ de cuget fără uă temere de iad,
Dar care tótă 'n tóte e 'ntr'ênsa de ajuns
A face iad din ceruri, — nu pot a isgoni
Din duhul fâr' de lanțurĭ înflăcăratul simț
De a le luĭ pĕcate, greșélă, suferinți
Și cruda rêsbunare a luĭ pe însușĭ el;
Nu e vr'uă viitóre durere séŭ vr'un chin,
La care-acea dreptate se pótă osândi
Pe cela ce el singur se dâ de vinovat,
C'acele, ce-al sĕŭ suflet 'și'l osĕndesce el.

Abatul.

Sunt bune cestea tóte; fiind-că prea curînd
Acestea or se trécă, și le vor succeda
Nădejdĭ maĭ norocite, ce vor privi în sus
Cu 'ncredere ticnită spre sfântŭ-acela loc,
Pe care toțĭ aceia ce'l cată 'l dobăndesc,
De le-ar fi fost orĭ carĭ greșalele lumeștĭ, —
Destul ca eĭ pe ele se le fi curățit:
Și 'nceperea acésta a curățirĭĭ lor
Atîrnă de simțirea a trebuinței ieĭ,
Vorbesce — și a nóstră biserică din tot
Ce póte se te 'nvețe, ea te va învăța;
Și tóte câte ție putere noĭ avem
Se'ți deslegâm, acelea ți se vor și erta.

Manfred.

Când Împeratul Romeĭ al șéselea era
Aprópe de sfîrșitu'ĭ, junghiat de mâna sa,
Spre a scăpa de truda a uneĭ morțĭ obstescĭ
Gătită de Senatorĭ, uă dată robiĭ luĭ,
Atuncĭ un óre care soldat, ce arăta
Uă milă nevicléná, ca se oprésca vru
Curgândul sânge, care țișnea din gâtul luĭ,
Cu hain'oficială; Romanul cel murind
Îl îmbrănci și dise — un ce împĕrătesc
Murrinda luĭ cătare păstra: „E prea tărdiŭ.“ —
E asta uă credință?

Abatul.

Cu asta ce 'nțelegĭ?

Manfred.

Și eŭ tot cu Romanul rĕspunḑ: „e prea tărḑiŭ!“

Abatul.

Acésta nu se póte în vecĭ a fi așa,
Ca tu pe tine însuțĭ cu sufletu'țĭ se 'mpacĭ,
Și sufletuțĭ cu cerul. Ce! nu maĭ aĭ acum
Nicĭ uă nădejde 'n tine? Acésta e ciudat! —
Chiar ceĭ ce'șĭ perd nădejda de sus dar pe pămînt
Îșĭ fac câte-uă nălucă d'al câria frăngios
Vlastar eĭ se agață ca ceĭ ce se înnec.

Manfred.

A! — taĭcă! da; avut-am aceste pâmîntescĭ
Închipuirĭ, vedeniĭ și nobile doririĭ
În vêrsta tinereți, ca se mĕ fac stăpân
Pe duhul omeniri, al națiilor far;
Se m'urc pân' nu sciŭ unde — se póte ca se caḑ —
Dar vrém se caḑ în tocmaĭ ca și un cataract
Al munteluĭ, și care sărind din cea maĭ mult
Luciós'a luĭ 'nălțime în cea de supt afund
Putere spumegósă, — și care 'nalță 'n sus
Colóne marĭ de ceață ce se prefac în norĭ,

Ploând din cer, de unde căḑênd s'aŭ reurcat —
Sĕ culcă jos dar âncă e în vîrtutea sa. —
Dar aŭ trecut acestea ș'a mele cugetârĭ
De sine s'amegiră.

Abatul.

Și pentru ce așa?

Manfred.

Fiind c'a mea natură s'o 'nving nu am putut,
Câcĭ trebue sĕ fie uă slugă, cel ce va
A comanda — sĕ lingă — și sê asude mult —
În vecĭ sĕ privegheze — și sê pândéscă tot —
Minciună trăitóre sĕ fie cel ce vrea
Pe dênsul se se facă un lucru mare mult,
Puteric între obsce, ș'așa mulțimea e.
C'uă turmă sĕ m'amestec eŭ am despreț̦uit,
De aș fi fost chiar cârma — de ar fi fost de lupĭ.
In vecĭ e singur leul, și ast-fel sunt și eŭ.

Abatul.

Și pentru ce cu lumea sĕ nu vreĭ sê trăiescĭ
Și sê lucrezĭ cu dênsa?

Manfred.

Fiind că firea mea,
Era cu viața 'n urâ; dar însă nicĭ decum

Ea nu era și crudă; câcĭ nu putém sĕ fac,
Ci sê găsesc durerea — ca însuși acel vênt
Suflarea 'nflăcărată a vêntuluĭ simun
Ce singur locuiesce întinerele pustiĭ
Și mêtură pe sterpe nisipurĭ ce nu nasc
Uă tufă ca s'o arḑă, și peste ale lor
Secĭ valurĭ și selbaticĭ se umple de plăcerĭ,
Și el nu cată, ș'astfel, nu vrea a fi cătat,
Dér întâlnit de dînsul, omorîtor îți e —
Așa a fost întocmaĭ ș'al esistinți'mĭ curs
Venit'aŭ însă lucrurĭ în lunga calea mea.
Ce nu maĭ sunt acuma.

Abatul.

O, vaĭ! am început
Prea mult de a mĕ teme câ tu aĭ covĕrșit
Tot ajutorul care puteam se'ți maĭ daŭ eŭ
Și chiar și ministeru mĭ; — cu tóte-acestea estĭ
Așa de tînĕr âncă, și pré mult așĭ dori.....

Manfred.

Te uită tu la mine! Se află pe pământ
Un fel de ómenĭ, carĭ îmbâtrĕnesc de tot
In tinerețe âncă, și mor nainte mult
A vêrsteĭ ceĭ de miḑloc, și fâr' d'a fi siliți
De mórtea de rĕsbele; per unĭĭ de plăcerĭ —
Și alțiĭ de marĭ studiĭ — ér unĭĭ gârboviți
De multă muncă — alțiĭ de simple obosirĭ —
Și unĭĭ și de bóle — și unĭĭ de sminteli —

Și alții de topire, d'a inimii sdrobiri; *)
Căci césta e o bólă ce tot-dé-una morți
Aduce mult mai multe chiar și de câte sunt
Inscrise 'n lista fatei; se'mbracă ne'ncetat
In forme felurite, în tóte în sfîrșit,
Purtând numiri mai multe.— La mine cată tu!
Căci din acestea tóte avut-am partea mea;
Și din aceste una ar fi prea de ajuns.
Se nu te miri dar astădi de ce eŭ sunt ce sunt;
Dar că am fost vr'uă dată, séŭ pentru că am fost
Eŭ pe pământ sunt încă.

Abatul.

Cu tóte-acestea rog
Mě mai ascultă încă. —

Manfred.

Bătrâne! eŭ cinstesc
A ta solie mare și anii tei respect;
Eŭ cred că sfânt 'ți e scopul, dar însă e'n deșert
Făr' de privință, taică, se nu mě crezi că sunt;

*) Lord Byron pe când nu avea de cât 23 de ani a dis: „Se vede că sunt ursit „sě încerc în tinerețea mea tóte ticălosiile bătrîneței. Prietenii mei cădură îm- „prejurul meŭ și voiŭ rěmânea ca un arbor pustiŭ, mai nainte de a mě vesteji „eŭ însumi: cei lalți ómeni își caută uă umbrire în sînul familiei lor, eŭ nu am „alta de cât gândurile mele, și ele nu'mi daŭ de mângăere de cât aspra mul- „țumire de a mě vedea trăind peste cei mai buni ai mei prieteni. In adevěr „sunt prea nenorocit. Dilele mele trec în indiferință; nopțile mele sunt fără „somn; mě duc prea rar în societate și când vin sě mě caute, eŭ fug. Cred „că o sě mor nebun".—

In altă parte iar se numesce singur uă ruină trăitóre.

Eŭ aș voi pe tine ca se te cruț maĭ mult
De cât pe mine însum, ferindu-mĕ acum
D'un dialog maĭ mare. — Ș'așa — fiĭ sânĕtos!

(Ese Manfred.

Abatul.

Uă nobilă ființă ar fi putut a fi;
Într'ênsul întrunesce virtuțĭ ce ar fi făcut
Uă fórte strălucită structură de prea marĭ
Slăvite elemente, când ele ar fi fost
Cu minte mestecate; așa cum sunt, tot sunt
Un caos plin de slavă. — Și pulbere și duh —
Lumină și 'ntuneric — și patimĭ și gândirĭ
Curate micste tóte, luptându-se mereŭ
Făr'de sfîrșit séŭ regulĭ, aci în amorțirĭ
Ș'aci pustiitóre. — O se se piardă vaĭ!
Și nu ar fi cu cale; eŭ âncă o se 'ncerc,
Câcĭ suflete c'acesta sĕ cade negreșit
A fi rĕscumpĕrate. Și datoria 'mĭ e
Ca pentru scopurĭ drepte se întreprind eŭ tot.
Mĕ duc ér după dênsul — ferit, dar cu temeiŭ.

(Ese Abatul.

SCENA A DUOA

(Uă altă odae.)

Manfred și Erman

Erman.

Mĭ-aĭ poruncit, stăpâne; când sórele-o sfinți,
Se 'ți daŭ de știre; iată'l se lasă dupe munți.

Manfred.

Așa? voiesc acuma ca se mĕ uit la el.

(Manfred înaintézĕ la feréstră.)

Ó tu, slăvită sferă! a prunceĭ firĭ idol,
Ș'a némuluĭ puteric a uneĭ omenirĭ
Cu totul sânĕtóse, copii uriașĭ
Născuțĭ din sărutarea de îngerĭ cu un secs
Ce-a fost și de cât dênșiĭ cu mult și maĭ frumos, *)
Ce duhurile-acele, ce mult s'aŭ râtăcit
Îĭ trase jos din ceruri de unde-acum în vecĭ
Nu pot a se întórce. — Prea mult slăvite glob!
Aĭ fost tu uă slăvire 'nainte âncă mult,
Ce a zidiri 'țĭ tainĕ descoperită fu!
Aceluĭ prea puteric ministru 'ntêiŭ vĕḑut,
Ce-adus-aĭ veselia p'al munților lor vêrf
In inimile simple păstorilor Haldeĭ,
Așa pân' începură cu toțiĭ a cădea
Și în a ta slăvire; tu, Ḑeŭ material
Și înfățișătorul aceluĭ nevĕḑut —
Drept umbra'ĭ ce te-alese! tu steaua cea d'ântêiŭ!
A multor stele centru! tu, care trainic facĭ
A fi pământul nostru, și care cumpetezĭ
Și inima și fața la toțĭ aceĭ ce staŭ
Subt ale tele rade! tu care eștĭ stăpân

*) „Că fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ vĕḑură fiicele ómenilor și le găsiră frumóse.“
„Era uriașĭ pe pământ în acele vremĭ; și asemenea pe urmă, când fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ cunoscură pe fiicele ómenilor și făcură copiĭ cu ele, care se făcură puterniciĭ ómenĭ din vechime și de mare famă.
Genesis, k. VI, 24.

Pe timpurile tóte! al climelor monarc,
Și al acelor cari în ele locuesc!
C'aprópe séŭ departe cu noĭ născutul duh,
El de la tine numaĭ îșĭ ia colórea sa,
Ca și cel din afară al nostru chip; — te scolĭ
Luceștĭ, te culcĭ în slavă. Adio dar acum!
In vecĭ de aḍĭ 'nainte eŭ n'o se te maĭ vêḍ.
Cum cea d'ăntêiŭ cătare-'mĭ d'amor și de slăvirĭ
A fost ea pentru tine, așa ș'acum îmĭ ieĭ
Privirea cea din urmă; tu n'o se maĭ luceștĭ
Pe vr'unul, pentru care al vieței dor ș'ata
Căldură dulce póte sĕ fie pentru el
D'uă fire maĭ fatală. Se duse; sĕ'l urmez.

SCENA A TREIA

(Munțĭ — cetățuia luĭ Manfred la óre-care ḍistanță. . . . — Uă terață dinaintea unuĭ turn — Apusul sórelui).

Erman, Manuil și alțĭ supușĭ aĭ luĭ Manfred.

Erman.

E prea ciudat acésta; nopțĭ peste nopțĭ, anĭ mulțĭ,
Lungĭ priveghiarĭ urmat-a în turnu-acesta el
Și fâr' de nicĭ un martur. Am fost aci — și des
L'am vizitat cu toțiĭ; dar însă de aci,
Din cele 'n el coprinse, putință nu a fost
Sĕ scoț vr'uă încheiere deplină, ca la ce
Se 'ntind a séle studiĭ. Aci e negreșit

Vr'uă cameră în care nicĭ unul n'a intrat,
Aşĭ da ce am acuma p'aceştĭ treĭ anĭ se iaŭ
Ca se pătrunḑ în tainä-'ĭ.

Manuil.

Ar fi primejdios;
Pe câte ştiĭ acum, tu se te mulţumeştĭ.

Erman.

A ! Manuil, eştĭ mare de anĭ şi înţelept,
Şi poţĭ sĕ spuĭ tu multe ; aĭ locuit mereŭ
In astă cetăţue. — Câţĭ anĭ maĭ sunt d'atuncĭ ?

Manuil.

'Nainte d'a se naşte şi Contele Manfred,
Pe tată-sĕŭ slujitam, cu care el nicĭ cum
Nu sémĕnă.

Erman.

Se află în ast predicament
Maĭ mulţĭ copiĭ în lume.

Manuil.

Eŭ nu vorbesc de chip!
Ci d'obiceiŭ şi suflet; Cont' Sigismund era

Intr'adevĕr om mândru — dar slobod, vesel mult--
Rĕsbelnic bun, dar însă și de petrecerĭ bun;
Cu cârțĭ și singuratic, el nu ședea închis,
Nicĭ tristă priveghere din nópte nu făcea,
Ci vreme d'ospătare, de desfătârĭ maĭ marĭ
Maĭ multe de cât ḍioa; pe stâncĭ și prin păduri
El nu umbla ca lupul nicĭ nu se depărta,
El nu dosea de ómenĭ și d'ale lor plăcerĭ.

Erman.

S'a deochiat mult césul; acele, veḍĭ eraŭ
Vremĭ vesele și bune! eŭ aș dori prea mult,
Ca ḍile ca acelea se viziteze iar
Aceste triste ziduri! se uită ele-așa,
Așa, ca cum ar spune că le-aŭ uitat de tot.

Manuil.

Aceste ziduri, crede, aŭ trebuință 'ntâiŭ,
P'al lor stăpân se'l schimbe. O! eŭ vr'uă câte-va
Ciudate lucrurĭ, Erman, în ele am vĕḍut.

Erman.

Aideți, fiĭ bun și spune'mĭ din ele-acum ceva,
Se speriem și somnul: te-am auḍit spuind
Întunecos d'un lucru, d'uă întĕmplare ce
S'a făcut în préjma chiar a acestuĭ turn.

Manuil.

Și'ntr'adevĕr că nópte atuncea iar era.
'Mĭ aduc aminte încă, era pe la sfințit,
Așa cum e ș'acuma, ș'uă altă séră iar
Întocmaĭ ca ș'-acésta — acel nor roșiu, veḑĭ
Pe crésta a luĭ Eigher ce stă, el sta ș'atuncĭ —
Atât de 'ntocmaĭ este, cât póte e tot el;
Sufla atuncea vêntul păclos și furtunos,
Și néua dupe munte la lună strălucea;
Era, ca și acuma, în turnu-'ĭ Cont' Manfred —
La ce 'ndeletnicire, noĭ nu putem se scim —
Dar ânsĕ împreună cu dênsul maĭ era
Și singura părtașa la ale luĭ veghierĭ
Și căĭ rătăcitóre — ea care dintre tot,
Ce pe pământ trăiesce, era tot ce părea
Că el iubesce póte — cum și într'adevĕr
Era silit prin sânge. Ladi-Astarte-a luĭ....
Pst.; cine vine acilea?

Intră **Abatul.**

Ascultă, unde e
Acum stăpânul vostru?

Erman.

Colo, închis în turn.

Abatul.

Eŭ trebue cu dênsul în dată se vorbesc.

Manuil.

Prin neputință este, câcĭ fórte e retras
Și întrerumpt sĕ fie 'ĭ-e lucru neplăcut.

Abatul.

Asuprà'mĭ iaŭ osânda, or cât de grea va fi,
De fac vre uă greșélă. — Dar trebue sĕ'l vĕd.

Erman.

Tu âncă astă séră noĭ scim câ l'aĭ vĕdut.

Abatul.

Ițĭ poruncesc eŭ, Erman! se caților și se vestescĭ
Pe Conte de venirea'mĭ.

Erman.

Dar noĭ nu cutezâm.

Abatul.

De e așa, se vede câ însumĭ sunt silit
Sĕ'mĭ fiŭ și vestitoruĭ.

Manuil.

Părinte sfinte; stâĭ!
Te rog, aștéptă âncă.

Abatul.

Dar pentru ce s'ascept?

Manuil.

Pe drumul cesta vino că voiŭ se'ți spuĭ maĭ mult.
(Ies toți)

SCENA A PATRA

(In întrul turnuluĭ)

Manfred (singur).

Sunt stelele eșite și luna 'n crescet e
Pe munți lucioșĭ de néuă -- e pré frumos! Lăngesc
Eŭ âncă de natură, fiind că nópte-a fost
Un ch'p ea pentru mine mult maĭ familiar
De cât de om uă față și 'n înstelata ieĭ
De întunerec umbră și amoros tăcut,
Am învețat eŭ limba a uneĭ alteĭ lumĭ.
'Mĭ aduc acum a minte că 'n tinerețea mea,
Pe când eram tot singur în rêtăcite căĭ,
P'uă nópte ca acésta în coloseŭ am stat
In mijlocul acelor de frunte mósce vechĭ

Aceleĭ maĭ puterici nebiruite Romĭ —
Copacĭ, crescuțĭ d'a lungul sdrobitelor boltirĭ,
In mieḍul nopțiĭ-albastru undaŭ întunecos
Și p'într'ale ruineĭ spărturĭ sĕ 'ntrevedea
Și stelele lucinde; în depărtare iar
Privegătorul câne lătra neîncetat
Pe dincolo de Tibru; și maĭ aprópe mult
Afară din palatul Cezarilor eșia
Al buheĭ lungul țipĕt, ș'apoĭ din când în când
A strejilor în stânțiĭ cântârĭ de veseliĭ
Pe vêntul lin și dulce născeaŭ ș'apoĭ muriaŭ
Prin cea de vremĭ lucrată spărtură s'arĕta
De orizont aprópe vre câțĭ-va chiparoșĭ,
Dar eĭ eraŭ cât bate săgeata depărtațĭ
D'acolo, unde-uă dată Cezariĭ locuiaŭ,
Și pasărĭ țipĕtóre de nópte șĕd acum
In miḍlocul a uneĭ dumbrave mugurând
Prin creste dârămate, ce 'șĭ împletesce strîns
Cu vatra 'mpĕrătéscă a séle râdăcinĭ. —
Și edera răpesce al laureĭ răsad —
Dar circul plin de sângiurĭ de gladiatorĭ stâ,
Uă nobilă sdrobire perfectă în ruinĭ!
Când boltele-augustane, cezarele odâĭ
Zac într'uă nealésă topire pe pămênt; —
Și tu rotindă lună luceaĭ tu peste tot,
Ș'uă dulce mare 'ntinsă lumină aruncaĭ
Ce îndulcea cu totul bătrânele asprimĭ
A uneĭ prea barbare și aspre pustierĭ;
Ș'a vécurilor braiștĭ tu le umpleaĭ, făcênd
Ca nuoĭ se se arate, lăsând acel frumos
Ce maĭ era tot ast-fel, pe cel ce nu era
A fi făcêndu'l, până ce locul se făcu

Ca uă religiune, și inima atuncĭ
Se râvărsa c'uă multă slăvire pe ceĭ marĭ
Aĭ vremilor bătrâne — morțĭ, însă toțĭ ceptrațĭ
Stăpânĭ și carĭĭ âncă din urne cârmuesc
Eĭ sufletele nóstre. — Era uă nópte-așa!
Ciudat, că 'n astă vreme a minte îmĭ-aduc;
Dar gândurile nóstre găsit-am câ îșĭ iaŭ
Un sbor selbatic, iute, chiar în acel minut
Când cere trebuința de a se aședa
In regula gândiriĭ.

(Intră Abatul.)

Abatul.

Iubite Domnul meŭ!
Iți cer pentru acéstă din noŭ venire-a mea
A duoa ertăciune; smeritu'mĭ zel, te rog,
Prin multa luĭ iuțélă a nu te supĕra —
Se cadă peste mine tot ce-o avea el rêŭ;
Iar bunul sêŭ în faptă 'ĭ lucéscă p'al têŭ cap —
O! cerul se 'mĭ ajute ca inima 'ți se pot
S'o mișc în adăncime cu vorbe și cu rugĭ,
Pe cale 'ĭ a întórce un fórte nobil duh
Ce râtăcit se află. Dar nu e tot perdut.

Manfred.

Tu nu mĕ știĭ Abate; înnumĕrate sunt
Minutele viieți'mĭ și faptele'mĭ de mult
Sunt tóte 'nregistrate; te trage, câcĭ apoĭ
Te afli în primejdiĭ; — te du d'aci!

Abatul.

Tu vreĭ
Sĕ mê 'ngrozeștĭ pe mine?

Manfred.

Eŭ nu; dar numaĭ-'țĭ ḍic
C'aprópe mult de tine primejduirea e,
Ș'aș vrea ca se te apĕr.

Abatul.

Ce vreĭ se înțelegĭ?

Manfred.

Te uită bine colo! ce veḍĭ?

Abatul.

Nimic

Manfred.

Iți ḍic
Ațintă'țĭ ochiĭ colo; — acum se-mĭ spuĭ ce veḍĭ?

Abatul.

Aceea, care tremur putea a'mĭ insufla —
Dér însă nu mĕ speriŭ — uă 'ntunecósă vêḍ

Și falnică figură că ese din pământ,
Ca Dumnedeŭ de iaduri cu chipul într'un vêl
Infășurat, și forma 'i înveșmîntată e
Ca într'un nor în furiĭ; acuma stâ 'ntre noĭ —
Dar ênsă nu 'mĭ e fricâ

Manfred.

Nicĭ nu aĭ pentru ce;
Nu'țĭ face vâtĕmare — dar póte câ a ieĭ
Vedere p'ale téle bĕtrâne mâdulărĭ
Se le slăbânogéscă. Te trage — îțĭ maĭ ḑic!

Abatul.

Ḑic - nicĭ uă dată — pînă ce nu voiŭ birui
P'acest vrăjmaș de mórte. — Ce face el aci?

Manfred.

Cum? — Aĭ—ce face-acilea? eŭ n'am trimis se'l chiem, –
Neinvitat el este.

Abatul.

Vaĭ! muritor perdut!
Cu óspețĭ ca acesta ce aĭ tu se 'mpărțescĭ?
De causa ta tremur! De ce te-ațintă el,
Și tu pe dênsul ast-fel? A! fața-'șĭ desveli;
Pe fruntea luĭ săpate de trâsnet semne sunt;
Tartara nemurire lucesce 'n ochiĭ luĭ —
Se pieĭ!

Manfred.

Ḍi, — care 'ți este însârcinarea?

Duhul.

Bin !

Abatul.

Tu cine eștĭ ființă necunoscută ? ḍi !
Rĕspunde !

Duhul.

Eŭ sunt duhul acestuĭ muritor. —
Aideți ! sosit-a vremea !

Manfred.

Mĕ aflu pregătit
De or ce lucru, însă refuz, nesocotesc
Puterea ce mĕ chiamă. De cine eștĭ trimis ?

Duhul.

Acésta maĭ la urmă o veĭ afla — vin ! vin !

Manfred.

Am comandat ființe de uă afire mult

De cât a ta mai mare, și cu ai tĕi stăpânĭ
Eŭ m'am luptat adese. Pieĭ! dute!

Duhul.

Muritor!
Acum sosit-a césu'ți cel după urmă — mergĭ!

Manfred.

Eŭ știŭ, cunosc prea bine că césul 'mĭ a sosit,
Dar nu ca la ființe ca tine sĕ'mĭ predaŭ
Eŭ sufletul: pieĭ! dute! eŭ o sĕ mor așa
Cum am trăit — tot singur.

Duhul.

Așa dar; frațiĭ meĭ
Sĕ'ĭ chiâm e trebuință. Eșiți!

(Alte duhurĭ es afară.)

Abatul.

Periți d'aci!
Ființe rele — mergeți! vĕ dic — voĭ nu aveți
Putere-acolo unde credința 'n Dumnedĕŭ
Domnesce cu putere, ș'acum vĕ isgonesc
În numele. . . .

Duhul.

Bătrâne! cunóscem ênșiĭ noĭ

A nóstră 'nsărcinare și ministerul têŭ,
Prea sfintele'ți cuvinte tu nu le risipi
În astfel de deșarte, secĭ întrebuințărĭ,
Zadarnice sunt tóte; ast om e confiscat.
Uă dată ânc'a merge îți poruncesc. — Aideți!

Manfred.

Eŭ vê provoc — cu tóte câ sufletul meŭ simț
Din mine câ se trage, dar ênsă vê provoc;
Nicĭ nu mĕ mișc d'acilea, pe cât voiŭ maĭ avea
Suflare pâmêntéscă dispretul meŭ pe voĭ
Se'l suflu — pâmântéscă putere se mĕ lupt
D'ar fi și chiar cu duhurĭ; ce-o se luați, va fi
Bucâțĭ, bucâțĭ, sfărâme.

Duhul.

Rebele muritor! —
Acesta este Magul acela ce-a voit
Ca lumea nevĕdută se o pătrunḑ adânc
Și ast-fel se se facă cu noĭ el maĭ egal?
Se póte tu cu viața se fiĭ așa 'n amor?
Adevĕrată viața ce te-a ticăloșit!

Manfred.

Amâgitor vrăjmașe, tu minți! viiața mea
E'n césu'ĭ cel din urmă — acésta eŭ o sciŭ,
Și n'aș vrea se rescumpăr dintr'ênsul nicĭ minut;
Eŭ nu lupt contra morțiĭ ci numaĭ contra ta

Și a acestor ângerĭ ce împrejuru'ți staŭ;
Trecuta mea putere ea dobândită fu
Nu printr'uă legătură cu ceĭ din céta ta
Ci prin sciințĭ maĭ 'nalte — canóne — îndrăsnelĭ,
Lungĭ privegherĭ și multe — putere de un duh —
Ș'adâncă iscusință în strĕmoșescĭ sciințĭ —
Pe când vĕdu pământul pe ómeni umblând
Cu duhurĭ cóstă 'n cóstă; și vuoă nu v'a dat
De loc întâietate: p'a mea putere staŭ —
Eŭ vê provoc — vê lepĕd — vĕ îmbrâncesc 'napoĭ
Și vĕ defaim cu totul!

Duhul.

Dar crimele 'ți ce sunt
Prea multe te făcură . . . .

Manfred.

Și ele ce pot fi
La ast-fel de ființe așa precum eștĭ tu ?
Ór crimele se cade prin alte crime iar
Se fie pedepsite, de criminalĭ maĭ marĭ ?
'Napoĭ te du în iadu'ți! tu nu aĭ nicĭ de cum
Asupră'mĭ vr'uă putere; acésta eŭ o simț;
În vecĭ n'oiŭ fi averé'ți, acésta eŭ o sciŭ.
Ce am făcut, făcut'-am; uă strujă 'n mine port
Ce printr'a ta nu póte nimic a câsciga :
Nemuritorul suflet își face singur el
Rĕsplata celor bune séŭ rele cugetârĭ —
El însuși este propriŭ începere, sfîrșit

Al rêuluĭ — și vremea și locul este el —
Simțirea-'ĭ înăscută când jupuită e
De astă mortăciune, colóre ea nu'și ia
Din lucrurĭ sburătóre ce împrejuru'ĭ sunt;
Ci este mistuită în trude séŭ plăcerĭ,
Ce nasc din cunoscința a pustierii ieĭ.
Tu nu m'aĭ tras în parte'ți și nicĭ că aĭ putut;
Eŭ n'am fost amăgirea'ți și prada'ți n'o se fiŭ.
Ci surpător de mine eŭ însumĭ chiar am fost,
Și de acum 'nainte eŭ însumĭ iar voiŭ fi.
'Napoĭ! fugiți d'acilea vrăjmașĭ batjocoriți!
A morții este mâna ce-asupra mea s'a pus —
Dar însă nu a vóstră!

(Duhurile pier.)

Abatul.

Vaĭ! cât de galben eștĭ!
Și buzele'ți sunt albe — trĕsare pieptul têŭ —
Accentele 'n gătleju-'ți căscat reshorcăiesc. —
La cer tu rugĭ îndréptă — te rógă — fie chiar
Și 'n gândul têŭ — dar ênsă, vaĭ! nu muri așa!

Manfred.

S'a dus-a mea privire în rătăcirea ieĭ
In stare nu maĭ este de a te aținta.
Dér lucrurile tóte în préjma mea înot,
Și pare că supt mine pământul s'ar sălta
Adio! — adu mâna!

Abatul.

E rece! rece mult —
Chiar pînă în aſundul al inimiĭ rĕcit —
Măcar uă rugă numaĭ — vaĭ! ce o se te ſacĭ?

Manfred.

Bătrânule! nu este aşa greŭ a muri.

(Manfred móre)

Abatul.

Ş'a dat sfîrşitul — duhu'ĭ sburâ de pe pămênt —
Dar în cotro?—'mĭ e témă d'ast gând—dar el s'a dus!

CÉSURILE

DE

MULȚUMIRE

A DUOA EDIȚIUNE

CU CÂTE-VA POESIĬ FĂCUTE MAĬ ÎN URMĂ

BUCURESCI
1885

DEDICAŢIUNE

LA

SECSUL FRUMOS.

Se pérdă ângerĭ cerul, se pérdă omul raiul
Se pérdă însuşĭ tatăl pe fiul sĕŭ iubit;
Păstorul cinste, suflet; coróna, viéţa craiul;
Femeĭ! c'uă vorba numaĭ, se pérd' aţĭ isbutit!

Se dobĕndéscă tronul gonitul, esilatul,
Slăvit şi mare nume un mic necunoscut;
Virtutea necinstitul şi raiul vinovatul,
Femeĭ! se dobĕndéscă c'un zîmbet aţĭ făcut!

În mâna vóstră este a lumiĭ cârmuire!
La voĭ dar plec genunchiĭ, iubirea vóstră cer,
Căcĭ voĭ aveţĭ putere, c'uă vorbă, c'uă clipire,
Se m'afundaţĭ în iaduri se mĕ'nălţaţĭ la cer.

C. A. ROSETTI

1843

A CUI E VINA ? (1839)

Tu 'mĭ ḍiceaĭ uă dată cum că pân' la mórte
Dragostea ta tótă mie 'mĭ veĭ păstra;
M'aĭ uitat pe mine, le-aĭ uitat pe tóte,
Ast-fel merge lumea, nu e vina ta.

Tu 'mĭ ḍiceaĭ uă dată, ah! al meŭ iubite,
Partea mea din ceruri ție 'ți o voiŭ da;
Tóte sunt uitate, tóte sunt perdute,
Ast-fel este vécul, nu e vina ta.

Când vĕrsaĭ, sciĭ, lacrămĭ, și 'n genunchĭ la mine
Îmĭ ḍiceaĭ; o dragă, nu te voiŭ uita!
Mê uitașĭ îndată, mort fuiŭ pentru tine;
Vremea șterge tóte nu e vina ta.

Când te-avém în brațe, buza ta cea dulce
Roua fericirĭĭ pe a mea lăsa;
Dar acum otravă și venin 'mĭ aduce,
Ast-fel 'ți este secsul nu e vina ta

Aurul și Slava îți goni amorul
Și 'ți vĕduiŭ credința că în vînt sbura,
'Ți-aĭ închis și rana, îți peri și dorul,
Ast-fel 'ți este secsul, nu e vina ta.

Cinste și iubire, dragoste, credință,
Ierĭ juraĭ tu mie, adĭ cuĭ s'o 'ntĕmpla;
Nu cunoscĭ iubire, nu simțĭ pocăință,
Astfel 'ți-este secsul, nu e vina ta.

Dar cu tótă însă, multa'ți necredință,
Inima'mĭ tot bate orĭ când te-oiŭ vedea;
Ânger estĭ în ochi-'mĭ, sfântă mult ființă,
Ast-fel e amorul, nu e vina mea! (*)

(*) La 1847, autorul a făcut uă întĕmpinare l'acéstă poesie. Este acusarea ce face femea bărbatuluĭ. Se publică aci la finile césurilor de mulțumire.

PISMA. (1841.)

Tu te plângĭ, Eleno, ne'ncetat de mine,
Ḍicĭ că de tot omul eŭ te bânuiesc;
Te înșelĭ iubito, eŭ mĕ 'ncreḍ în tine,
Însĕ fâr' de voiă-'mĭ eŭ te pismuiesc.

Eŭ sunt fórte sigur de a ta iubire,
De a ta credință nu mĕ îndoiesc;
Dĕr iubirea'mĭ dragă este peste fire
Și de a ta umbră eŭ te pismuiesc

Când te strâng în brațe, când sunt lângă tine,
Când nimic în lume alt nu maĭ doresc;
Nu sciŭ ce simțire de uă dată 'mĭ vine,
Că de ḍicĭ: 'mĭ sete, eŭ te pismuiesc.

Când îțĭ sorb suflarea, când îțĭ vĕḍ zîmbirea,
Când în ochi'țĭ cerul, raiul îl privesc,
Déca vĕḍ că luna 'țĭ-atras privirea
Simț că fâr' de voie-'mĭ eŭ o pismuiesc.

Când Zefirul suflă, și te râcorește,
Fâlfăind cosița'ți, drag'mi e s'o privesc;
Dar când vêd suflarea'i, că te mulțumește,
Simț atunci d'uă dată că îl pismuiesc.

De'ți mângâi canarul și el ciripește,
Déca 'n sînu'ți roza mândră stând zăresc,
De vĕd fluturașul că te ocolește,
A lor fericire eŭ o pismuiesc.

Pismuiesc eŭ totul, ce te mulțumește,
Valurile undei, ce te învelesc;
Stele, lună, sóre, tot ce te privește,
Tot ce te atinge, eŭ le pismuiesc.

Iartă'mi dar iubito astă pismuire
Și nu te mai plânge că nu te iubesc;
Câci și chiar în templu, la Dumnedeire,
Când vei fi plecată, o se pismuiesc.

SCHIMBAREA MEA. (1843)

M'am schimbat cu tot acuma,
Lumea ḍice ne'ncetat ;
Dar lăsând' încolo gluma,
Aŭ cuvînt, eŭ m'am schimbat.

Ce făceaŭ și eĭ și ele
Imĭ păreaŭ de lâudat ;
Tóte-acuma îmĭ par rele;
Aŭ cuvînt, eŭ m'am schimbat.

Ca se fiŭ în Adunare
Mie-atuncea îmĭ plăcea
Și'ĭ găsém cu duh prea mare,
Uniĭ d'alți când rîdea.

Fug acuma cât se póte
Când îĭ vêḍ că s'adunat ;
Neroḍiĭ îmĭ par maĭ tóte,
Aŭ cuvînt, eŭ m'am schimbat

De vedém atunci că jură
Un boer judecător,
Eŭ credeam că nu mai fură
Că e sfânt, nemuritor;

Astădĭ însĕ mie 'mĭ pare
Cum că mulțĭ ce aŭ jurat,
Se 'țĭ ia pielea sunt în stare;
Aŭ cuvînt eŭ m'am schimbat.

Când vedém că se adună
Deputațiĭ și vorbesc,
Eŭ credém că fapta bună
Toțĭ din suflet o doresc;

Astădĭ însĕ mie 'mĭ pare
Cum că uniĭ ne-a 'nșelat
Și de țéră nu îĭ dóre;
Aŭ cuvînt eŭ m'am schimbat.

Eŭ credém cum că cinstitul
Patriot e lâudat,
C'adevêrul și talentul
E plăcut și mult stimat.

Din potriv' acum îmĭ pare,
Și 'nc'uă dată am visat,
Că se pun și la 'nchisóre,
Aŭ cuvînt eŭ m'am schimbat.

Când vedém vre uă femee
Frumușică, o iubém,
Imĭ eșia din ochĭ scîntee,
Că e ânger o credém.

Cum le creḍ . . . . o țiŭ în mine,
Dar . . . . ș'acuma ne'ncetat
Când le vêḍ, suspin îmĭ vine ;
N'aŭ cuvînt, nu m'am schimbat.

DORINȚA. (1840.)

De ce nu sunt dumbrava, ce séra pe recóre
De brață cu un prietin 'ți e drag a visita?
De ce nu sunt uă roză, de ce nu sunt uă fióre,
C'atunci gĕndesc, o dragă, câ tu nu m'aĭ uita!

De ce nu sunt Zefirul, ce sînu'ți râcoresce,
De ce nu sunt parfumul ce puĭ pe haina ta!
De ce nu sunt eŭ valsul ce șopta 'ți înlesnesce!
C'atunci așĭ crede lesne, câ tu nu m'aĭ uita!

De ce nu sunt sticluța cu apa înflorată,
Ce 'n tótă diminéța îți spală fața ta!
De ce nu sunt oglinda frumósă ce te-arată!
C'atunci așĭ fi maĭ sigur, câ tu nu m'aĭ uita?

De ce nu sunt eŭ lucsul ce sufletu'ți iubesce!
De ce nu sunt podóba, ce puĭ pe fruntea ta!
De ce nu sunt eŭ slava, ce inima-'ți doresce!
C'atunci așĭ fi prea sigur, că tu nu m'aĭ uita!—

Dar vaĭ! nu sunt nimica! sunt simplă uă fiinţă,
Ce-a te iubi din suflet amorul m'a 'nvĕţat ;
Eŭ nu am alte darurĭ, de cât a mea credinţă,
Şi de aceea, crudo! me tem că m'aĭ uitat!

PE ALBUMUL UNEI DÓMNE. (1841.)

In mii de suvenire și eŭ spre suvenire
Pe uă foiță verde, la umbră mê strecor.
Pe lângă mii, plăcute și dulcĭ resuvenire
Supt fóie ca insecta necunoscut se mor.
Aci într'uă mulțime de nume însemnate,
Ce pân' la mórte 'țĭ jură se'țĭ fie închinate,
Credință și iubire ce îțĭ făgâduesc,
Acum că estĭ frumósă, în fericirĭ, în bine
Ș'un numĕr d'adoratorĭ se ți se 'nchine vine.
Ascuns, uitat, mĕ lasă se staŭ se te privesc. —
Er déca vre uă dată de vr'unul înșelată,
De altul părăsită, de altul ér uitată,
Veĭ da și de foița, pe care-am scris și eŭ
Desprețuit de tine, tu se 'țĭ aducĭ a-minte
Cum că se află 'n lume un om ce 'n vecĭ nu minte
Ș'a câruia iubire o scie Dumnedĕŭ!

Ș'atunci, ca și acuma, me veĭ găsi tot gata
Și ânima și viața și suflet se 'ți jertfesc;
Cerênd spre râsplătire, cerênd spre tótă plata,
Al têŭ sincer prieten câ sunt se 'ți dovedesc.

CĂMAȘA FERICITULUI. (1843)

Ascultă, Impĕrate, cu multa ta răbdare,
Se 'ți dâm uă socotélă de gréoa'nsărcinare,
Ce tu ne-aĭ rînduit.
Am fost trimiși de tine, spre-a bóle'ți vindecare
Se 'ți cumpĕrâm cămașa aceluĭ om orĭ-care
In lume 'ĭ fericit.

Dorind se 'ți facem slujbă și s'afli lecuire,
Umblarăm pretutindinĭ, cătând cu îngrijire
Cămașa ce-aĭ dorit.
Dar însă astă lume e haos de dorire
Și 'ntr'ênsa nimenĭ nu e se n'aibe vr'uă mâhnire
Se fie fericit.

Găsirăm pe un tîner, frumos, cu bogăție,
Dar însă vrênd se aibă și bună uă soție,
Era nenorocit.
Colea jălea un tată pe fiis'o ce murise
Și icĭ plăngea un altul că fiĭ nu dobĕndise
Și nu e fericit.

Doria un altul tronul, și altul ce 'l avuse
Și țéra-'și jăfuise, la alții o vînduse
Plăngea că 'l aŭ gonit.
Un altul frumusețea, un altul poesia,
Un altul sânătatea; un altul bogăția,
Și nimeni fericit!

Credeam, cu ceștĭ tovarășĭ, pătrunșĭ toți de mâhnire,
Că nu se află 'n lume vr'un om în fericire
Și eștĭ nelecuit;
Dar ênsă dintr'uă vale, mergênd, noĭ audirăm
De bucium uă cântare, și 'ndată 'mmârmurirăm
D'ast sunet fericit!

Acolo alergarăm. O cer! ce frumusețe!
Trecea un rîŭ printr'însa c'un murmur de blândețe
Ușor și liniscit;
Păștea uă turmă pacinic, pribégă prin vălcele
Și 'n florĭ culcat păstorul îl asculta și ele
Dicênd: e fericit!

„Păstor", noĭ îĭ diserăm, „trăiescĭ în serăcie,
„Ți-e turma fórte mică, se 'ți dâm dar bogăție
„Acilea am venit.
„Cu noĭ vin la 'mpĕratul, el va ca astă dată
„Sermanul și săracul, avêndu'l ca p'un tată,
„Se fie fericit."

„„Trăiască Impĕratul! eŭ nu am trebuință,
„„„Bogat sunt cu-astă turmă și 'n astă locuință
„„„Sunt fórte mulțumit;

„„„Iubesc dumnedeirea, ș'un câne mê iubesce,
„„„M'adapă astă apă, uă turmă mĕ hrănesce
„„„Și sunt prea fericit.““—

— „Curênd, curênd cămașa, că bóla mĕ trudesce!
„Se 'mbrac curênd cămașa, o! frate te grăbesce,
„Că sunt prea chinuit!« —
— Iți spunem, Impĕrate, cu mare întristare,
Că n'are nicĭ cămașe pe dênsul, omul care
Se află fericit!

TRIBUNALUL AMORULUI (1843).

(Galanteria era spiritul domnitor în vécul al 12-lea și al 13-lea. Cavaleriĭ și Trubaduriĭ se esercitaŭ numaĭ în acésta. Eĭ avéŭ uă curte de amor, unde se îndeletnicéŭ la asemenea lucrârĭ, așa cam de felul acesta de care vĕ daŭ aci uă pildă, și la care eĭ punéŭ maĭ multă osârdie de cât la cele maĭ principale pricinĭ ale statuluĭ. Din nenorocire mie îmĭ pare câ și la noĭ a cam ajuns acea vreme vrednică de rîs séŭ de plâns (cum vețĭ voi). Din judecătoriile nóstre vĕḑurăm într'uă vreme eșind multe felurĭ de hotărîrĭ maĭ vrednice de rîs de cât acésta. (Și daca nu mĕ credețĭ pot se vĕ daŭ și doveḑĭ). O daŭ dar și eŭ acésta ca cel puțin rîḑênd judecători de dênsa se se siléscă se fie maĭ serioșĭ într'ale Dumnélor ca se nu mĕ facă și pe mine se plâng citindul-e),

Dupe jalba care dete pâtimașul Costandin,
Credincios amant și care a trăit în mare chin,
Ce pe podul jârtfeĭ șéde, tabla patimĭ și oftat,
In parohia vestită de sinceriĭ ce ne-a dat,
Contra Dómneĭ Elencuța, care are ochĭ viĭ,
Fiică bună a Cruzimeĭ ș'a grozaveĭ Tiraniĭ,
Ce lăcașul seŭ 'șĭ 'l are peste podul de nevoĭ,
In parohia asprimiĭ, tabla ânimă de sloĭ ;
Aḑĭ la nouă ale luniĭ Sârguințeĭ celiĭ marĭ
Și în anul Stâruiriĭ de civilĭ și militarĭ,
Marele d'aproḑĭ vĕtaful credinciosul și supus,
Drept în sala zălojiriĭ a adus pe ceĭ de sus

Inaintea judecâțiĭ, unde este prezident
Cupidon, Prinț al dreptâți General locotenent
Al credinți, ș'al blăndeți e Marchiz, și decorat
Cu cordon de sfinte ânimĭ care el le-a sâgetat;
Și citindu-se și jalba ce a dat'o Costandin,
Unde dice că Elena 'ĭ a făcut un mare chin,
Ne-pădindu'și jurămêntul ce prin graiŭ și'n scris 'ĭ a dat
S'aŭ vĕdut că ea îĭ jură se'l iubéscă ne'ncetat,
Se'ĭ jertféscă a ieĭ viață, chiar și partea ieĭ din cer,
Și se'ĭție pân' la mórte un amor curat, sincer;
Maĭ adăogând sus dișul că ea 'n dată s'a schimbat,
Și, iubind un om cu stare, în treĭ dile l'a 'nșelat. —
Și 'ntrebânduse pârâta n'a putut tăgâdui,
Ci a dis că numaĭ póte de acum a'l maĭ iubi.

Judecata.

Chibzuind dar judecata cele drepte-asupra lor
Și vĕdênd cum că Elena asupresce pe amor,
Pe temeiul legiuiriĭ ș'al oficiuluĭ ce-avem,
Și pe pravilele sfinte hotărîrea noĭ o dâm,
Potrivită cu jurarea ce Elena a făcut,
Și credința și iubirea ce amantu'ĭ a avut;
Anima 'ĭ se 'ĭ dea îndată tótă 'ntrégă înapoĭ,
Și prin sĕrutărĭ prea calde se'l măngâe de nevoĭ;
Dar fiind că ea și crima necredinței a făcut,
Crimă, care pe amantu'ĭ se'l omóre-ar fi putut,
Se s'adune de acuma voie ea nu va avea
Cu nicĭ unul dintre secsul bârbătesc ce îl iubea.
Daca ênsĕ și dup' asta hotărîre n'o voi
Pe amantu'ĭ cu credință de acuma a'l iubi,
Fi-va iarăși osĕndită pentru tótă viața sa

La uă mare nesimțire ce într'ênsa va purta. —
Costandin dar prin urmare voie-atuncea va avea
A luĭ inimă se pótă se o dea or-cuĭ va vrea,
Și cu drept cuvênt atuncea înapoĭ luĭ întorcênd
Cheltuelĭ, despăgubire și dobândĭ, maĭ coprinḍênd
Intristârĭ și neodine, muncă, luptă, trude, chin,
Care ea pricinuesce luĭ sărmanul Costandin.

Președinte: *Cupidon*
Judecătorĭ: *Statornicul* și *Credinciosul.*
Grefier: *Biletul Dulce.*
Controlată la osrovul Citereĭ, în ḍiua Desunirĭĭ, anul Ruperĭĭ.

Protestul D. Procuror.

Eŭ Nicola Iubitorul, procurorul, protestez
În potriva otărîrĭĭ, care dréptă nu o creḍ.
Oșĕndițĭ p'acea Elenă, fără mult a vĕ gândi,
Cumcă ast-fel merge lumea tótă 'n care ea trăi;
Și'mpotriva chiar a firiĭ, fără se vĕ socotițĭ,
Că se uite muritoriĭ de la ceruri sunt ursițĭ.
Ea apoĭ și dreptul are, câcĭ amantu-ĭ e sărac
Și săraci de când lumea, n'aŭ plăcut și nicĭ că plac;
Și vĕ rog d'acum 'nainte ca maĭ mult a vĕ gândi,
Câcĭ așa pe tótă lumea prea curînd vețĭ osândi.

VREMEA. (1843).

Imitațiune,

Un bĕtrân, anume vreme,
Ce în vecĭ călâtorea
La un rîŭ sosind uă dată
Cu-aste vorbe se jelea:
„Ce! cum vĕḑ pe aste ţĕrmurĭ
„Toţĭ cu totul m'aţĭ uitat,
„Când a vóstră şi secunda
„Eŭ în vecĭ am numĕrat. --
„De adânca'mĭ bĕtrĕneţe,
„Fraţĭ, vĕ rog vĕ umiliţĭ,
„Şi se treceţĭ astăḑĭ vremea;
Alergaţĭ şi vê grăbiţĭ

Dincócĭ iar la mal maĭ multe
Copiliţe se uitaŭ
Vrênd se-'o trécă cu uă barcă;
Ce amorul o ducea.

Dintre ele însă una
Maĭ cu minte se afla
Ș'aste vorbe fórte drepte
Cu suspin le repeta:
„A! gândiți-vĕ maĭ bine,
„Câcĭ prea des s'a întêmplat,
„Câțĭ pe vreme a vrut se trécă
„Cu-astă barcă s'aŭ 'necat "

Dar Amorul cu iuțélă
Și cântând la mal s'a dus,
S'a oprit drept lângă Vreme
Și se mergă 'ĭ a propus.
Se îmbarcă și se lasă
Într'al undeĭ curs turbat,
Și cu mica sa lopată
Dând, el cântă ne'ncetat
„Copilițe, dragĭ, iubite
„Vê uitați la luntrea mea,
„Și vedeți cum câ amorul
„Trece vremea când o vrea."

Ins' Amorul numa'ndată
Lopătând a ostenit,
Ast defect el de când lumea
'L a avut necontenit;
Vremea-atuncĭ îĭ prinse locul
Și c'un zîmbet îĭ dicea:

„Eşti prea slab o băieţele,
„Tu nu aĭ puterea mea.
„Dormĭ acuma, dormĭ în pace,
„Căcĭ eŭ cânt încetişor
„Vechiul cântec şi cu minte —
„*Vremea trece pe Amor!*“

JUDECATA OCHILOR.

(Din dicționarul amorului.)

Ochiĭ ceĭ negri, vie scîntee
Și ceĭ albastri dulcĭ amoroșĭ
Vrut-aŭ se afle s'aibă idee,
Care dintr'ênșiĭ sunt maĭ frumoșĭ.

Nicĭ uă dată judecată ca acésta n'a maĭ stat
Pe femeele frumóse se le fi interesat.

Ca se sfîrșéscă aste marĭ sfade,
Jalbă porniră la ḑeŭ Amor,
Vrênd se le spue ce li se cade
Și se le-arate ce e al lor.

La uă ast-fel de 'ntêmplare se vedeți pe advocațĭ
Când se judecă e lucru ca se nu îl maĭ uitațĭ.

Ast-fel Amorul înțelept mare
Prigonitorii 'i a 'nfățișat,
Martur aduse pe 'mbrățișare
Și hotărîrea ast-fel 'ș'a dat:

Hotărîrea.

Ochiĭ ceĭ negri în adunare
Sciŭ mult maĭ bine de a luci;
Er ceĭ albastri în înserare
Maĭ cu lesnire pot a robi.

Ochiĭ ceĭ negri lesne eĭ scie
Animĭ se fure ș'a le răni;
Er ceĭ albaștri pot ca se ție
Vreme maĭ multă ce-o birui.

Animă vie, dér sburătóre
Ochiĭ ceĭ negri ne dovedesc;
Er ceĭ albaștri maĭ simțitóre
Și cu credință multă iubesc.

Ceĭ negri-aruncă via'mĭ săgétă;
In ceĭ albaștri flacăra 'mĭ țiŭ;
Ceĭ negri duhul cel viŭ arată;
Er ceĭ albaștri suflet descriŭ.

Protest din partea gustuluí.

Femeĭ cu ochĭ-albaștri,
Se nu vĕ îngânfațĭ,
Câcĭ erĭ duoĭ ochĭ ca cerul
Pe mine m'a 'nșielat!
Și voiŭ ce-avețĭ ochĭ negri
Se nu vĕ supĕrațĭ,
Căcĭ numaĭ c'o clipire
De'țĭ vrea, m'ațĭ subjugat.

REVEDEREA. (1842)

(La Dómna D. S.)

Te maĭ vĕḑuiŭ uă dată, prietină iubită,
Te revĕḑuiŭ, și viața acuma o iubesc!
Tu aḑĭ 'mĭ aĭ arĕtat'o cu florĭ împodobită
D'ar fi ca aḑĭ și mâne, aș vré se maĭ trăiesc!

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Maĭ țiĭ acum tu minte, câțĭ anĭ d'atuncĭ trecură,
De când noĭ în grădină la tata ne jucam?
Căcĭ frunté 'mĭ viscolită nu póte da mĕsură
Cât e, de când de ruje cunună îți făcém! —
Ce de durerĭ d'atuncea pe noĭ nu nâvăliră,
Ce de ființe drage pământul ne-a 'nghițit!
Ce de doririĭ plăcute, ce de nădejdĭ periră,
Ce lume de fantome, o! cer, ne-a ocolit! —
D'am fi bĕtrênĭ ca timpul, eŭ nu creḑ că se póte
Maĭ mult de cât atâtea ruine se călcâm.

Si nu cred cum că crime, vĕnḍârĭ, predârĭ şi mórte
Maĭ marĭ pot fi în lume, de cât în care stâm! —
Moneda şi femeea pe ómenĭ cârmuesce,
Sĕracul şi cinstitul e 'n vecĭ gonit de eĭ;
Şi mama 'şĭ vinde fiul când preţ maĭ bun găsesce
Şi fiiĭ 'şĭ vînd chiar ţéra, părinţĭ şi Dumneḍeĭ!
Virtutea stâ în aur şi cinstea 'n nebunie;
Frumos patriotismul când póte da folos;
Iubirea speculare, poetul jucărie,
Sciinţa e uă vorbă, sĕracul ticălos! —
Acésta este lumea, prietenă iubită,
Acésta este viaţa ce de atuncĭ trăiesc;
Şi d'am găsit vr'uă dată uă ḍi maĭ liniscită,
A fost, ca cu 'ndoite durerĭ se o plătesc.

. . . . . .

. . . . . .

Dar astăḍĭ dup'uă astfel de lungă despărţire
In urma astor trude, când iar te-am revĕḍut,
Acum când eŭ pe buze'ţĭ vĕḍuiŭ acé zîmbire
Din ḍile fericite, ca vis ce aŭ trecut,
Ca orbul din pruncie, ce n'a vĕḍut el sóre
De cât arşiţa'ĭ numaĭ pe pleope'ĭ o simţea,
Deschide iarăşĭ ochiĭ şi vede lucitóre
Uă stea ce o perduse şi care o iubea,
Se simte că renasce şi uit' orĭ-ce durere
Ce ómeniĭ, orbia, 'ĭ a fost pricinuit;
Şi eŭ tot ast-fel astă-ḍĭ la astă revedere
Uitaĭ orĭ-ce trudire, uitaĭ că am trăit:
Te 'ntâţişaşĭ în minte'mĭ c'atuncea copiliţă,
Pe când frumoşĭ în chipu'ţĭ vedeam pe ângerĭ eŭ;
Ş'un prunc aḍĭ lângă tine, ḍicêndu'ţĭ măiculiţă,
Imĭ aratâ pe mama cu fiul Dumneḍeŭ!

Atunci erai copilă, în albe înveşmêntată,
Aveai obrajii rumeni şi ochii 'ţi scînteea;
Acuma eşti în negre cu fruntea aplecată,
Ş'uă lacrimă în ochi'ţi acuma licurca. —
In tóte astă-dĭ timpul îmi arată schimbare
Vĕḑu-i uscata-i mână că 'n tóte s'a 'nfierat;
Dar sufletul meŭ âncă îl vĕḑ tot într'uă stare
Ş'acum ca şi atuncea vederea'ţi l'a mişcat
Ş'acum ca şi atuncea el bate lângă tine,
Din cercul têŭ afară ş'acum nu simţ nimic.
Iluzia renasce, îmi par că tóte-s' bune,
Ş'acum ca şi atuncea sunt gata ca se ḑic:
Te mai vĕḑui uă dată, prietină iubită,
Te revĕḑui şi viiaţa acuma o iubesc;
Tu aḑi mi-ai arĕtat'o cu flori împodobită,
De-ar fi ca aḑi şi mâne, aşi vrea se mai trăiesc.

FRACUL MEŬ (1843).

Aşa de gol în tóte, cum m'am născut în lume,
Trăiesc şi până astă-dĭ; muncesc, dar n'am putut
Se 'mĭ fac trăsură, haine, parale şi un nume;
Dar êns' am pus eŭ minte ş'un frac adĭ 'mĭ-am făcut!

Şi adĭ ca 'n tótă vremea datornicĭĭ veniră,
Obrasnicĭ cât se póte; boerĭ, 'ĭ aţĭ cunoscut!
Dar êns㠠cu ocară, cu brâncĭ maĭ toţĭ eşiră,
Fiind c'am pus eŭ minte ş'un frac adĭ 'mĭ-am făcut.

Acum se fac mătânĭĭ, la piept eŭ a mĕ strânge,
Se 'mĭ plec şi ochĭ şi capul, şi mâna s'o sărut,
Se muşc, se vînd pe unul, pe altul iar a linge
Le-am învĕţat pe tóte, ş'un frac adĭ 'mĭ-am făcut.

Rang, slujbă, bogăţie, acuma vin grămadă,
Acea idee próstă de cinste am perdut;
La un boer prea mare mĕ duc acum îndată
Şi mâne şi poimâne, ş'un frac adĭ 'mĭ-am făcut.

Plecaĭ se merg, dér ênsă împins de îngănfare,
Pe la a mea Elena se trec puțin am vrut;
Dar ce, ea 'mĭ ḑise: „dragă, și tu în astă stare,
Și tu cu haina curțiĭ, și tu frac 'țĭ-aĭ făcut?“

Ca vis, ca nâlucire, cum pere tóte 'n lume.
Zadarnica 'mĭ mândrie îndată a trecut!
Ș'am ḑis: de cât ast „*dragă*“, nu voiŭ eŭ un alt nume,
Nu voiŭ palat, rang, aur, și fracul l'am vîndut.

BOLNAVA ȚĔRANCUȚA. (1843)

Din satul Obedenii uă fată, Ilincuța,
Ca luna de bălae cu ochi scînteetori,
Cu forme de slăvire, ce are țêrăncuța
Ce cresce 'n locuri simple, în câmpuri tot cu flori

Născută fâr' de pată, la trup desevîrșită
Ca fiicele romane Vestalei ce jărtfea;
Ca manta aurorii la față rumenită,
Ca focul ce cu rațe de sóre se 'noia.

Blajină ca și pruncul când nu mai are fóme,
Și 'n mica sea guriță cu sênul cel mămesc
D'a ânimei bătaie el legănat adórme
Și vise de ferice obrajii îi roșesc.

A zefiru-'i soție, a florilor deiță,
C'o simplă lăcrămióră pe ea o 'mpodobea;
Și 'n rîuri cristălóse frumósa copiliță
Cu blândele Naiade obrajii își spăla

Ea n'avea altă grijă de cât ca se urmeze
Pe mamă-sea Maria la lucrul ce avea;
Mătasea se o tragă și in se dăräceze.
De puiĭ, de meĭ, de tóte ce 'n casă trebuia

Cântând făcea de tóte și séra mulțumită
Sfêrșia modesta-'ĭ cină, slăvind pe Dumnedeĭ;
Și nóptea cu-a ieĭ mamă dormea prea liniscită
Găsind'o aurora în vecĭ la lucrul ieĭ.

Așa crescea acéstă copilă drăgălașĕ,
A mameĭ fericire, a satuluĭ ieĭ stea;
Dar sórta ce pe lucrurĭ de bine e pismașă
Iĭ dete uă lovire, din tóte cea maĭ grea.

S'o scriŭ, o simț prea bine că péna-'mĭ nu e 'n stare.
Mĕ trag dar la uă parte ș'o las se spue ea,
Așa precum cu gura 'ĭ, fiind bolnavă tare,
Ș'adusă la un medic, ea simplu povestea:

„Era uă vreme, când dintre tóte
„Cu mult maĭ sburdă în vecĭ eram,
„Tot cântec vesel cântam ḑi nópte,
„Pe mama, tata și florĭ iubeam.

„Făcém tot lucrul cu bucurie
„Și n'aveam gândurĭ în mintea mea;
„Mergeam la horă cu veselie,
„Și séra somnul mĕ prididea.

„De la uă vreme încóce însă
„Eŭ simț în mine un foc arḑênd;
„În loc d'a rîde, eŭ sunt tot plânsă,
„În loc de cântec, mĕ simț oftând;

„Când cucul cântă, simț câ mĕ dóre
„Și'mĭ curge lacrămĭ din ochĭ isvor.
„Câ sunt pustie atuncĭ îmĭ pare
„S'aprinde 'n mine un mare dor.

„Cu nóptea ḑioa pe când se 'ngână
„Și pâsărĭ cântă eŭ lăcrămez;
„Când vârcolaci ciupesc din lună
„Aci îmĭ place, și aci oftez.

„Dar la fântână când vêḑ că trece
„Pe lângă mine și Costandin
„Aci îmĭ vine sudóre rece,
„Aci căldură, aci suspin.

„Aci simț peptu câ 'mĭ isbucnesce,
„Că al meŭ sânge mi s'a aprins;
„Ș'aci simț iarăși câ amorțesce
„Și rĕsuflarea câ mi s'a prins.

„Apoĭ d'acilea, când viŭ acasă
„Și vêḑ pe mama eŭ mĕ roșesc;
„Nu 'mbuc nimica de șeḑ la masă,
„Și tótă nóptea nicĭ n'aromesc.

„Și când ast nume se pomenesce
„Un ce me'nécă și me sfîrșesc;
„Or unde-oĭ merge, el mĕ 'nsoțesce,
„P'or ce puĭ ochi, pe el zăresc.

„Cântârĭ de bucium, de pâsărică
„D'aud, îmĭ pare câ el vorbi;
„De vĕd vr'uă rujă, vr'uă floricică,
„Eŭ creḑ câ buza'ĭ par'c'așĭ privi.

„Când nu'l vĕd iară, 'mĭ e rĕŭ maĭ tare
„Și simț prea bine câ mĕ sfîrșesc;
„Se fac vr'un lucru nu sunt în stare
„Ș'apoĭ îmĭ place se pătimesc.

„De n'ar fi mama, n'așĭ vrea vr'uă dată
„Acéstă bólă s'o lecuiesc;
„Dar însă plânge, e întristată!
„Se'mĭ spuĭ dar lécul, s'o 'nveselesc."

(Doctorul).

„„Bóla ta o copiliță
„„Aĭ dreptate s'o iubescĭ;
„„E uă bólă pré plăcută,
„„Când o perḑĭ n'o maĭ găsescĭ!

„„Eŭ 'mĭ aș da averea tótă,
„„Jumătate viața mea;

»»Eŭ 'mĭ aș vinde și din suflet,
»»Ca s'o cumpăr d'aș putea.

»»Dar fiind-că a ta mamă
»»Va se nu maĭ pătimescĭ,
»»Perde'țĭ tótă fericirea
»»Numaĭ ca s'o mulțumescĭ:

»»Costandin și de un preot
»»Dĭĭ se vie însoțit:
»»Se'țĭ citéscă treĭ cuvinte
»»Și pe loc te-aĭ lecuit.««

TĂNGUIREA UNUĬ POET.

Românĭ, iubiţĭ prietenĭ, femeĭ mult simţitóre,
Vĕ spuiŭ duiósa 'mĭ sórtă ca se mĕ miluiţĭ;
Se 'mĭ faceţĭ de se póte, vr'uă mică uşurare,
De nu, dar duoă lacrimĭ vĕ rog se 'mĭ dâruiţĭ!

În orĭ-ce pas în viaţă 'mĭ întâmpin uă durere,
În tóte ale mele, tot stavilĭ întĕlnesc;
Eŭ sunt uă minge-a sórteĭ, şi vĕd, nu e pârere,
Că nu se află 'n lume nimic din ce doresc.
Românĭ, iubiţĭ prietenĭ ş. c. l.

Me spĕl, me raz, me curăţ, îmĭ strêng miḍlocul bine,
Dar tóte sunt de géba, câcĭ tot urât rĕmâiŭ;
Alerg, muncesc ḍi, nópte, şi baniĭ fug de mine
Şi orĭ-ce 'ncep a face, nu 'ĭ daŭ de câpĕtâiŭ.
Românĭ iubiţĭ prietenĭ ş. c. l.

In versurĭ şi în proză, toţĭ cântă, toţĭ ne spune,
Că 'n vécul de acuma temeile iubesc;

Eŭ cânt amor la tóte, la rele și la bune
Și 'n loc d'a lor iubire uă palmă dobêndesc.
Românĭ, iubițĭ prietenĭ ș. c. l.

Iubesc mâncarea bună, friptură turturică,
Dar cum merg la vr'uă mésă, de loc mĕ bolnăvesc;
Șampania îmĭ place dar și ea mult mĕ strică,
Câcĭ cum béŭ picătură, eŭ țéra 'mĭ o jălesc.
Românĭ, iubițĭ prietenĭ ș. c. l.

Mĭ e drag și adevêrul, dar daca vre-uă dată
Am ḑis cum că ne ſură aceĭ ce stâpânesc;
Un om căḑu pe mine ca uleul îndată
Mĕ smulse și mê 'nchise ḑicêndu'mĭ câ bărſesc.
Românĭ, iubițĭ prietenĭ ș. c. l.

Tot ast-ſel de durere încerc și 'n poesie;
De și brodesc cu vr'una la unĭĭ ca se plac,
Dar însă al meŭ nume e mort, nu o se ție,
Și 'n vecĭ un Goete, Șiler eŭ nu o se mĕ fac.
Românĭ, iubițĭ prietenĭ ș. c. l.

Acum vêḑ că și legea dorința 'mĭ prigonesce:
Imĭ plac vre treĭ blondine, cincĭ ócheșe iubesc;
Soțiĭ le voiŭ pe tóte, și ea mĕ stavilesce,
Când alt-ſel pe nicĭ una nu pociŭ se dobĕndesc.
Românĭ, iubițĭ prietenĭ ș. c. l.

Apoĭ dup' astea tóte maĭ am uă presimțire,
Ce 'n vecĭ mĕ chinuesce, ca un judecător!
Că trupu 'mĭ într'uă grópă gol, rece 'n nesimțire
Că mâne o se intre; mĕ prinḍ că o se mor!

Românĭ, iubițĭ prietenĭ, femeĭ mult simțitóre,
Vĕ spuiŭ duiósa 'mĭ sórtă, ca se mĕ miluițĭ;
Se 'mĭ facețĭ de se póte vr'uă mică ușurare,
De nu, dar duoă lacremĭ, vĕ rog se 'mĭ dâruițĭ!

NEATÊRNATUL. (1841).

(După Deranger).

Slăviți, cinstiți'mĭ neatêrnarea,
Aĭ vanitâțiĭ robĭ rușinați;
În sârăcie și 'n depărtarea
De lucs de slavă eŭ am găsit
Stând libertatea ce n'o gustați!

Din aste imne de ea 'nsuflate
Vedeți asupră'mĭ drep ce-a luat
Lizeta póte c'are dreptate
Ca se zîmbéscă când eŭ îĭ ḍic?
Sunt liber, liber, neatĕrnat! (bis)

Așa acuma eŭ sunt în lume
Un biet selbatic, gol, râtăcit;
N'am rang, n'am aur, nicĭ chiar un nume,
Se pocĭ robia s'o îmbrâncesc
Un arc am numaĭ de ocrotit.

Tăiate pene săgeata'mĭ este,
Moĭ câte una când sunt călcat.
Lizeta numaĭ vĕḍ că 'ndrăsnesce
Ca se zîmbéscă când eŭ ĭĭ ḍic:
Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

De robiĭ ceia va rîde-orĭ-care
Ce în genuche pe brâncĭ lăsaṭĭ
Merg de se 'nchină la un birt mare
A câruĭ pórtă nu s'a deschis
De cât la ómenĭ încoronaṭĭ.

D'aceḷa rîde ce 'n vecĭ cerṣesce
Cu a sea lîră pe la palat;
Lizeta numaĭ vĕḍ că 'ndrăsnesce
Ca se zîmbéscă când eŭ ĭĭ ḍic:
Sunt liber, liber, neatĕrnat! (bis)

E chin ṣi trudă orĭ-ce putere
O! cât plâng sórta de împĕrat:
Ferice n'are, plăcere n'are
E conductorul al unuĭ jug,
Trist ca ṣi robul ce e legat.

Nu voĭ domnie, nu voĭ palate,
Chezaṣ amorul s'a 'nfâṭiṣat,
Lizeta are puṭin dreptate
Ca se zîmbéscă când eŭ ĭĭ ḍic:
Sunt liber, liber, neatêrnat! (bis)

Cu ṣórta 'mĭ bine în împĕcare,
Cântând și vesel pe drum pornesc
De pânea ḍili bogat și mare
Si de nădejdea c'a duoa ḍi
A viețe'mĭ hrană o s'o găsesc.

Si séra somnul plăcut sosesce
De semnul cruci fiind armat,
Lizeta numaĭ vĕḍ că 'ndrĕsnesce
Ca se zîmbéscă când eŭ îĭ ḍic:
Sunt liber, liber, neatĕrnat! (bis)

Dar ce! Lizeta împodobită
D'acele graṭiĭ ce m'aŭ rănit,
În lanṭurĭ gróse e pregătită
Se pue brațul ce-o mângăia;
Îmĭ cere nuntă, jug 'mĭ a gătit.

Așa se perde domniĭ, rigate,
Dar nu, acuma sunt neplecat;
Lizeta s'aibă în vecĭ dreptate
De a surîde când oĭ striga:
Sunt liber, liber, neatĕrnat! (bis.)

HAINA MEA. (1841)

(După Beranger)

O! haină dragă nu fii ingrată,
Vedĭ că 'mpreună noĭ ne-am trecut,
Tu chiar de mâna 'mĭ eștĭ mâturată
Anĭ dece astădĭ neîncetat,
Socrat maĭ bine n'ar fi făcut.

Și déca sórta tot furiată
In alte valurĭ te va muia
Se fiĭ ca mine îmbârbătată
De pildă ia-mĕ, se rabdĭ, cum rabd;
Bătrână haină, nu mĕ lăsa!

Ca astădĭ âncă 'mĭ aduc a minte,
Câcĭ anevoie sunt la uitat,
De cea d'ântêia îmbrăcăminte
La al meŭ nume când te puseiŭ
Și pentru slavă'ți toțĭ te-aŭ cântat

De scâpătarea'ți, ce mê cinstesce,
Nu mĕ goniră câți mê chiema,
Ca și atuncea ne prăznuesce
Aĭ meĭ prietenĭ când ne-adunâm;
Bătrână haină nu mĕ lăsa!

Și vechiu'ți guler vêd cu zîmbire
Că 'ntr'un loc este împetecat;
Dar e uă dulce resuvenire:
Când într'uă séră m'am prefăcut
Că pe Eliza m'am mâniat;

Eŭ fug, ea ține și te sfîșie
Ș'acea necinste de mâna sa
Nu îmĭ ațâță a mea mânie
C'abia 'n treĭ dile ea te-a cărpit.
Bătrână haină nu mê lăsa!

Te-am pus vr'uă dată în mosc, în ambră?
Oglinda 'n față, se 'mĭ spuĭ, 'ți am pus?
Am stat vr'uă dată în antișambră,
Strângêndu'mĭ pieptul pe la ceĭ marĭ,
La defăimare eŭ te-am supus?

Dorind uă cruce și mic și mare
Își vinde cinstea și slava sa,
La cheotóre'ți de câmp uă flóre
Frumósă, simplă în veci luci;
Bătrână haină nu mê lăsa!

D'acele ḍile prea dureróse,
Ce alergarăm n' avênd vr'un roșt,
Căud vênt, căud sóre, și când ploióse,
Nu te maĭ teme, nu te sfii;
A nóstră sórtă un fel a fost.

Și vremea 'mĭ pare acum sosesce
Trudirea nóstră a înceta;
Puțin maĭ rabdă, mĕ însoțesce,
Ca împreună se ne sfîrșim.
Bătrână haină, nu mê lăsa!

LA S*** (1843).

Nu'mĭ place nicĭ chiar rosa când nu vĕḑ ș'a ta ſață,
Nu'mĭ place primăvéra, când tu nu'mĭ veĭ zămbi;
Nu'mĭ place nicĭ cărtogul cu florĭ și cu verdéță,
Nicĭ viața, când în ochi'ți iubirea'mĭ n'oĭ citi!

Nu'mĭ place nicĭ pictura, când chipu'ți nu'mĭ arată,
Nu'mĭ place poesia, căndnu te va descri;
Nicĭ harpa când nu cântă simțiré'ți cea curată
Nicĭ viața când în ochi'ți iubirea'mĭ n'oĭ citi!

Nu'mĭ place avuția, căndnu'ți o da vr'un bine,
Nu'mĭ place nicĭ coróna cu tine când n'o fi;
Nu'mĭ place nicĭ uă slavă căndnu e pentru tine,
Nicĭ viața când în ochi'ți iubirea'mĭ n'oĭ citi!

Și tóte'mĭ plac, când buza'ți de faguri e p'a mele
Și îngănând un „d r a g ă“ pe sînu'mĭ te lipesc;
Și când tu eștĭ în brațe'mĭ, când sunt într'ale téle,
Sunt fericit, în ochi'ți iubiré'mĭ d'o citesc.

MANGÂIEREA POETULUI (1842).

I

Tu poţĭ a mea trăire
În trude s'o prefacĭ
Şi orĭ-ce fericire
Uă negură s'o facĭ;

Ca trâsnet, când trăsneşte
Stejarul înverdit
Şi'l rupe îl sdrobesce
Îl lasă ars pĭrlit.

II.

Tu poţĭ cu uă privire
Maĭ aspră d'ăĭ lăsa
În tót'a mea simţire
Otrava a vĕrsa.

Ca șérpele ce póte
În sus când o privi
În sbor s'arunce mórte
La pasĕrĭ ce-o zări.

III.

Tu poțĭ se verșĭ mâhnire
În tótă viața mea,
De'mĭ veĭ lua umbrirea
Ce'mĭ dâ iubirea ta.

Ca rîma ce stîrpise
Din rădăcina sa
Uă plântă ce umbrise
Uă ți pe Ioana.

IV.

Dar am un ce în mine
Ce nu poțĭ se mi'l ieĭ;
Trăiesce fâr' de tine,
E dar de Dumnețeĭ.

Așa precum trăiesce
Lumina când e ți
De norĭ ea se umbresce
Dar fără a peri.

V.

Un ce, ce el mĕ urcă
De tóte maĭ presus,
Un ce, ce el m'aruncă
La cer mĕ 'nalță 'n sus.

Cum merge 'n sus suspinul
Fecióreĭ, amoros
Cum rosele și crinul
Inalț' a lor miros.

VI.

Acea dar bucurie
Viiața cea de ḑeĭ,
Ce-am în poesie,
Tu nu poțĭ se mĭ-o ieĭ;

Câcĭ este uă suflare
Un abur, fum sfințit,
Un suflet ce nu móre,
Căcĭ e 'ndumneḑeit!

CANTEC ARAB (1843).

O tu! ce-mĭ facĭ mustrare, că sunt în vecĭ în trude,
Supus la ale sórteĭ loviriĭ atât de crude
Ce curg neîncetat!
Cruḍimele 'ĭ învaṭă că nu le rĕspîndesce
De cât pe lucruriĭ numaĭ ce ea le preṭuiesce
C'un preṭ maĭ însemnat.
Nu veḍĭ tu că 'n grădine ce sunt împodobite
Cu florĭ de multe feluriĭ, sunt rupte și răpite
Răsuriĭ și viorea?
Și stele numeróse pe cer în rĕspîndire
Dar numaĭ sóre, lună, încércă eclipsire
Și nicĭ uă altă stea.
Și leșurile 'n mare, pe unde legănate
Când perlele ascunse, în fundurĭ aruncate
De haos se 'nvĕlesc?
Se nu te 'nșelĭ dar astăḍĭ, când timpu'ṭĭ dă vr'un bine,
C'adesea fug ca umbra aceste vremĭ senine
Și neguriĭ nâpădesc!

DIN ENGLEZESCE

a luĭ

Lord Byron.

In césurĭ de ferice în brațe'ți consfințite
C'un ton atât de tînĕr, îmĭ ḑicĭ tu: „*viața mea!*«
Cuvinte dragĭ și scumpe, d'ar fi neveștejite,
De s'ar putea ca mórtea în vecĭ se nu le ia!
Dar vaĭ! ca tóte, ș'astea spre mórte curg mereŭ!
Te rog dar, aste vorbe a nu le maĭ rosti;
Séŭ „*viața mea!*“ uă schimbă; și ḑi'mĭ: „sufletul meŭ!«
Căcĭ el ca și amoru'mĭ în secolĭ va trăi.

FACEȚI ȘI VOI AȘA.

Orĭ ce-o vrea se ḍic' or cine
Sórta mea e de 'mpĕrat;
Sciŭ că 'n lume este bine
Numaĭ cin'mĭ-a semĕnat.

Pildă luaţĭ voĭ de la mine
De nu vreţĭ s'aveţĭ nevoĭ,
Eŭ nu fac nicĭ rĕŭ nicĭ bine;
Faceţĭ ḍĕŭ aşa şi voĭ.

Cânt şi rîḍ şi joc ḍi, nópte,
Beaŭ mănânc cât voiŭ putea,
Patu'mĭ, mésa şi bucate
Étă fraţĭ comóra mea.

O se 'mĭ vĕḍ sfârşitul vieţiĭ,
Fără s'am nicĭ uă para
Ca se nu vĕ calce hoţiĭ
Faceţĭ ḍĕŭ şi voĭ aşa

Eŭ nu staŭ în sal' afară
La miniștri se păndesc;
N'am suit eŭ nicĭ uă scară
Rang și slujbe se cerșesc

Ca se n'aibă eĭ putere,
Ingâmfare-a le scădea,
Ca se n'aibă eĭ avere
Faceți dĕŭ și voĭ așa.

Spun că adĭ femeĭ, fecióre
Fac negoț de sârutat;
Spun că tóte simțitóre
P'al lor soț danț l'a 'nvĕțat.

Ca se știŭ de se maĭ póte
Credinciósă vr'un' a sta,
Eŭ le cânt amor la tóte,
Faceți dĕŭ și voĭ așa.

Judecâți și bâtălie
Este perdere de stat
Numaĭ, frați la veselie
Fiți voĭ vrednicĭ de luptat;

Eŭ nu bat de cât pahare
Și cântând m'aș judeca
Pentru-a lumi bilșugare,
Faceți dĕŭ și voĭ așa.

În maĭ mult d'uă adunare
Câte-un vers am auḍit,
Fâr' de șir, fâr' de cărare,
Fâr' de duh și prea silit,

El era luat din Iele
Ș'am cerut a'l copia,
Când veți da peste-ale mele,
Faceți ḍêŭ și voĭ așa.

LA DOAMNA *.*.*.

Trimițêndu'i uă filomilă pentru sĕrbătórea ieĭ.

(1843).

A pasărilor bardă născută în pustie,
Eŭ slobodă prin crângurĭ cântam, ș'a mea soție
Ce cânt înțelegea
Dar crud e omul vostru, e crud chiar în simțire,
Căcĭ simte el plăcere închisă în robire
Se'ĭ cânt durerea mea!
Prin rose și isvóre, pe deal, liveḑĭ, cămpie.
De zefirĭ legănată cu scumpa mea soție
Plăcut cântam cu ea;
Uă pasăre e bună, și rea e omenirea,
Că'mĭ smulse libertatea, ferice, și iubirea,
Și cânt durerea mea!
Așa cântam ḑi, nópte dar vaĭ nenorocită!
Făr' de resunet jalé-mĭ de inimĭ nesimțită
Uă milă nu găsea!
Când aḑĭ d'aĭ voștri unul, tot cântăreț ca mine
M'aude , mĕ 'nțelege, și'mĭ ḑice: „tot ca tine
„Cânt singur truda mea!
„Dar însă sciŭ un suflet din cele sfinte, bune,
„Uă inimă în care durerea'ți se resune
Se simță ce'ĭ cânta!

„Suspinele'ți ca 'n ceruri se fie priimite,
„Cu lacrămi de iubire se'ți fie resplătite
„Când cânți durerea ta!
„În suflete ca astea ce domnul locuiesce,
„Și slava și azilul poetul își găsesce
„Aci în viața sea,
„Mai dulce resplătire el pe pământ nu are
„De cât resunet s'aibă în inimi simțitóre
„Când truda'i va cânta!"
Ca dênsul alt ferice nu voi nici eŭ în lume
D'acea adi la tine când este s'al têŭ nume
Se fiŭ viŭ róba ta.
Ferice și iubire urez d'acum se'ți fie,
Pe soțul têŭ în viață în bine se ți'l ție
Și eŭ îți voi cânta!
Vr'un nor p'a tale dile d'acuma de va trece
Pe fruntea ta vr'un zefir de va sufla mai rece
S'uă lacrimă 'ți va da,
Primesce-mĕ ca martor la muta ta durere,
Numesce-mĕ prietin și eŭ spre mângăiere
Di nópte 'ți voi cânta!
Eŭ nu mai am tovarăș d'aceia în robire
Se fiŭ eŭ la un suflet ce'mi dâ a luĭ iubire
E tot ce-aș ascepta.
Primesce-mĕ de milă se'mi îndulcescĭ viiața
Primesce-mĕ de róbă și'n tótă diminéța
Cu drag îți voi cânta!

INVOCAȚIUNE.

Tradusă din De la Martin.

Tu ce părușĭ în cale'mĭ, în ast glob de pustie,
Tu ce locaș aĭ cerul ș'aci trecĭ ca un nor;
O tu! ce 'n astă nópte de beznă de urgie
Aĭ licurit în ochi'mĭ uă rază de amor;

Arată-te întrégă la stinsa mea cătare
Și spune'ți nume, sórtă, ḍi unde locuescĭ?
'Țĭ a fost pământul légăn, pe munțĭ, în vênt, pe mare.
Séŭ numaĭ uă suflare cerésca sfântă eștĭ?

O se te 'ntorcĭ iar mâne, în vecĭnica lumină?
O se aruncĭ acilea, tot ce maĭ aĭ lutos?
Séŭ numaĭ 'n aste locurĭ d'osândă, doliŭ, vină
O se pășeștĭ ca mine trudosul drum spinos?

Orĭ care 'țĭ o fi sórta și patria și nume,
O! fiică pământéna séŭ din locaș ceresc,
A! lasă-mĕ ca 'n viață 'mĭ în ceruri séŭ în lume
Se 'țĭ daŭ a mea iubire, séŭ templu'țĭ se slăvesc.

De eștĭ și tu p'aicea ca noĭ de osĕndită
Se trecĭ, atuncĭ mĕ lasă, ca nicĭ măcar minut
Se nu fiŭ fâr' de tine: și pulberea sfințită
De pașiĭ têĭ ce-o calcă, dâ 'mĭ voie s'o sărut.

Iar daca îțĭ ieĭ sborul maĭ sus de omenire
A ângerilor soră! la eĭ de te'ĭ muta,
Atuncea dâ 'mĭ acilea uă ḑi a ta iubire
Și când t'eĭ duce 'n ceruri, te rog nu mĕ uita!

DUPE VICTOR HUGO. (1842)

Fiind că orĭ-ce suflet
La altul dă aci
Séŭ muzica séŭ focul
Séŭ tămăierea sa;

Fiind c'aci tot lucrul
Ursit e de a da
Séŭ ghimpele séŭ rosa
In vecĭ l'al sĕŭ amor;

Fiind c' April dă frunzeĭ
Un frémăt cântător
Și nóptea dă dureri
Uitarea într'un somn

Fiind că vêntul crâciĭ
Pe pâsărică 'ĭ dă,
Și aurora crinul
Îl udă puțintel;

Fiind c'atunci când vine
Puțin a s'odini —
La țêrm amara undă,
Iĭ dâ un sărutat;

Și eŭ în césul cesta,
Spre tine aplecat
Iți daŭ cel maĭ bun lucru,
Ce 'n mine eŭ găsesc;

Primesce dér gândirea 'mĭ
Mâhnită 'n adevêr
Și care ca uă roă
Iți va sosi plângênd,

Primesce-a mea dorință
Ce e fâr' de sfîrșit,
Vêlvórea séŭ tăciunul
A vieței mele 'ntregĭ;

Delirul minții mele
Fecior de bânuelĭ
Și tótă mângăierea
Ce scóte lira mea;

Ast duh ce fără pândă
Plutesce 'n ocean
Și care drept stea n'are
De cât cătarea ta:

Și muza 'mĭ ce de césurĭ
Se légănă visând,
Ce, când tu plângĭ, ea plânge.
Ș'adesea e suspin.

Primesce, o iubită!
Tu partea mea din cer,
Și inima 'mĭ ce piere,
Când n'o avea amor.

FLUTURUL.

Traducțiune.

O dragă flutur nenorocite
Fugi de lumină că te-ai topit;
De pildă ia-mĕ și vedi iubite
Tot de lumină că sunt părlit.

De și cu mórte a ta iubire
Lumina'ți dragă nu'ți va plăti
Îți arde aripi, ochi și simțire
Te face în trude de a trăi.

—Praf și cenușă de m'așĭ și face
Orb, fâr' de aripi d'oi remănea,
Tot în lumina ce mie 'mi place
Cu uă turbare eŭ voi cădea.

De cât în trude durere mare,
Se'mĭ trécă viața, se me topesc
Doresc maĭ bine uă 'mbrățișare
Ș'apoĭ cu mórtea se o plătesc.

FEMEIA CEA NOBILA

saŭ

PIERDEREA ILUSIUNII MELE. *)

(1842).

I

O cer! acum rĕsuflu. . . . aci 'n pustietate
Renasc 'mĭ-alină dorul, icóna ta găsesc
Tăcere. . . . nicĭ un sgomot. . . . ș'a lumi rêutate
N'ajunge pân' la mine, nu scie de trăiesc!

A ómenilor lipsă în tot aci se vede
Și calc cu bucurie tapetu-acesta verde
Ce numaĭ căprióra se vede c'a călcat;
Eŭ sorb aci în aer de zefirĭ uă suflare,
Ce nu e smreduită d'a omuluĭ duhóre
Și care pân' la pieptu'mĭ prin florĭ s'a strecurat.

---

*) Trasă dintr'un Romanț.

Acum viiața'mĭ este căt póte fi de dulce
L'acela cari 'n lume în tóte-a păgubit;
Uă apă curgătóre ce 'n cursul ieĭ se duce
Eŭ beaŭ dar fâr' de sete, d'un obiceiŭ pornit.

II.

O! cu câtă adĭ plăcere durerósă eŭ priveam
Când frumósa'ĭ blondă buclă ce ca mósce uă slăvém
Fir cu fir am ars'o tótă! se sbîrlea și sfîrîia,
Și părea cerênd ertare când de foc se mistuia!

Spun că chipul e oglinda sufletéscă, ș'-êl frumos
Spun c'arată tot d'a una și un suflet virtuos!
Ce fu dar astă femee? câcĭ vĕdênd'uă am creḑut
Că pe dênsa după chipu'ĭ Dumneḑeŭ o a făcut!
Am vĕḑut'o l'ale lumiĭ prejudițiĭ cum zîmbea
Pravilile sociale cât de rele sunt scia;
Cum fugea de lucs, de baluri, tîrgul cela de femeĭ,
Unde omul se aruncă cu profanele 'ĭ ideĭ
In acel de lucsurĭ caos d'un amestec felurit
Cu vînḑĕrĭ, predârĭ, necinste fórte des împodobit,
Ia femeia care 'ĭ place un minut a învârti
Ș'un prilej păndesce póte ca s'o pótă necinsti.
Ea de și era femee, viața simplă îĭ plăcea,
Asculta și adevĕrul, îl iubea și îl vorbea.
O! c'Arhangeli de tare și curată o credeam
Și ca uă ființă sfântă eŭ în taină uă slăvém,
In ascuns, căcĭ nu venise césul ca s'o doběndesc;
Ca sĕrac păndém eŭ vremea cuib se pot ca se 'ĭ zidesc.

III.

Dar într'uă ḍi, ce gróză! o cer! 'mĭ aduc aminte,
Un om intrâ în casă, ḍicênd. . . . s'a măritat!
Așa! — se măritase! femeia cea cu minte,
La regula obștéscă și ea s'a închinat.

'I-a șovăit iubirea și neavênd putere
Ca raiul se 'l aștepte în trude și 'n tăcere,
Primi 'n stîrșit și iadul și 'n el se asvĕrli.
Atuncĭ și ea ca tóte, perḍênd orĭ-ce simțire
In fie-care séră făr' d'a avea iubire
Simți un om pe sênu'ĭ strĕin că se lipi.

Își asvĕrli rușinea la patu 'ĭ de culcare,
Cu haina 'ĭ de uă dată de ea s'a despoiat,
Și priimi în brațe'ĭ un om strein și care
Nicĭ brațu'ĭ la plimbare nu l'ar fi meritat.

La un bărbat ea dete, făr' d'a avea iubire
In fie-care séră un trup fâr' de simțire,
Precum 'ĭ ar da și cina; — în vecĭ tot regulat;
Și tóte aste gróze putu ea d'a le face,
N'avênd nicĭ uă rușine, în linisce și 'n pace,
Arhanghelul acela atâta de curat!

Și eŭ, ce ca un ânger întocmaĭ am slăvit'-o,
Eŭ, ce ca la uă sfântă, la ea m'am închinat,
Eŭ, care de departe și 'n taĭnă am iubit'-o,
Eŭ, care în genuche în fața ieĭ am stat,

In séra cea fatală, în care își vînduse,
La soțul ieĭ virtutea și cinstea își perduse,
Eram jos subt feréstră, ca un nebun gemém!
Cu unghiile carnea 'mĭ rupém într'uă turbare,
Și când stingea ea lampa, și 'ĭ da uă sĕrutare. . . . .
Strigam slăvitu'ĭ nume; ca mórtă o plăngém!

. . . . . .
. . . . . .
Ce nópte de durere, de crime, de trudire!
A morțiĭ agonie atuncĭ am suferit! . . . .
A duoa ḑi în chipu 'ĭ vĕḑuĭ uă mulțumire
Și patima 'mĭ îndată ca fulger a perit.

IV.

Spun că este fericită, âncă multe-o pismuiesc,
Orĭ-ce ușă 'ĭ e deschisă, toțĭ în lume o cinstesc;
Soțul ieĭ e de rang mare, e ales și deputat
El în almanah un nume pórt' acuma imprimat;
Merit el într'ênsul n'are, necinstit și ne 'nvĕțat,
Ea de loc nu îl iubesce, inima ea nu 'ĭ a dat
Insă este măritată, face-acum orĭ-ce o vrea,
Stâ, se plimbă cum îĭ place, se îmbracă 'n catifea,
Are slugĭ, trăsură, case, curtezanĭ neîncetat,
Și cu cugetu 'ĭ se 'mpacă: „alt de ce m'am măritat!“

V.

Și eŭ, sciĭ tu Eleno că așĭ fi fost în stare
Armat d'a ta iubire se trec prin foc, prin mare,

Se biruĭ elemente ca se te mulțumesc?
Amorul mê 'ntărise, și daca bucurie
Puté-va se 'ți aducă uă mare bogăție,
Eŭ pentru tine 'ndată putém s'o dobêndesc.

'Ți așĭ fi gătit palate de marmură zidite,
Cu statue, cu ape, cristale, diamant,
Cu florĭ, cu pĕsărele în prejmă ocolite
Te-așĭ fi muiat în aur, metase, briliant!

Maĭ moĭ de cât zăpada, când cade moleșită,
Tapete așternute în vecĭ aĭ fi călcat;
In blonde, catifele întrégă învelită,
Și patul têŭ de stofe de zefirĭ legănat!

Ș'atuncĭ a ta cătare de lucsurĭ amorțită,
D'atâta bogăție cu totul obosită
Aĭ fi lăsat'o-asupră 'mĭ, frumos, blajin, ușor
Și mâna ta prin pâru'mĭ plimbându-se în pace,
Tu mi-aĭ fi ḑis îndată; cât astea sunt sĕrace
Și fâr' de preț în ochi 'mĭ pe lâng' al têŭ amor!«

VI.

Iubescĭ, îți place slava! eĭ bine, pentru tine
Eŭ dobêndém un nume, un nume strălucit!
Un nume de acelea aĭ fi făcut din mine
Ce vremea nu 'l omóră, de vécurĭ e slăvit!

Eŭ 'ți aș fi pus pe frunte o stea strălucitóre,
Umbrită d'al meŭ geniŭ aĭ fi nemuritóre,
Uă singură cunună ne-ar fi încoronat!
Când aĭ eși în lume, de toți aĭ fi slăvită,
In orĭ-ce pas tot omul 'ți ar dice: fericită,
Căcĭ lira mea virtutea 'ți slăvind ar fi cântat.

Aĭ audi 'nainte-'ți un sgomot, o strigare;
Veniți, ea este, iat'o, p'aci ea a trecut;
Ne-ar arĕta părinții la fiul lor cel mare
Ca într'o di el mândru se dică: 'i am vĕdut!

'Ți aș fi făcut în lume un raiŭ de fericire,
Și m'aș fi pus la pórtă aci în pironire
C'Arhangeli în ceruri, m'aĭ fi vĕdut a sta
Cu sabia în mână, lucind scînteetóre
Și asvĕrlind în préjmă'mĭ foc, flacări arzĕtóre,
Ca se opresc durerea la tine d'a intra.

Și 'n loc de astea tóte, tu aĭ luat în lume
Ca orĭ și ce femeie un loc de tot obștesc,
Vîndușĭ frumosu'ți suflet, pătașĭ sfințitu 'ți nume,
Ș'așa acum, Eleno, te blestem! te urêsc! . . .

Te blestem dic, Eleno, că 'mĭ aĭ stricat dulcéța
A viselor acelea, ce 'mĭ îndulcea viiața,
Coróna 'mĭ de ilusiĭ, în riŭ 'mĭ aĭ înecat.
Te blestem, căcĭ acuma în lume pentru mine
N'a maĭ rĕmas ferice, nu maĭ aștept vr'un bine,
De când ce e femeia se sciŭ m'aĭ învĕțat.

Acum de creatorul se fiĭ tu oropsită
C'Arhangelul în Demon se vêḑ că te-a schimbat
D'a Domnuluĭ mănie ca dênsul asvĕrlită
Din cerurĭ jos în tartar c'urgie c'aĭ picat,

In pulbere 'nfocată d'alțĭ demonĭ tâvălită
De alțiĭ îmbrăncită, de furiĭ biciuită,
Prin păru 'țĭ de mătase vipere șerpuind;
Ca Tantal' chinuită, cu buza sângerată
Se vêḑ că morĭ de sete, că 'n chinurĭ eștĭ uitată,
Eŭ nu o se 'țĭ ud buza și o se trec zîmbind;

Așa cum trecĭ acuma și tu pe lângă mine,
Setos de fericire, lăsându-mĕ a fi
Așa precum vĕnḑarea'țĭ, răpindu'mĭ al meŭ bine,
In ocnă de trudire pustiŭ mĕ părăsi.

Schimbat-aĭ tu cu aur uă sfântă fericire
In tocmaĭ ca Iuda vĕnduși dumneḑeire,
Mĕnjiși altare sfinte, predași al têŭ amor! —
Remâĭ dar la stăpân' têŭ, de mobilă slujasce,
Cu ceia laltă lume în caos te tărasce,
Pân'ț'eĭ lua resplata ca tot cel vînḑetor! —

DEMISIUNEA LA AMOR. *) (1841).

Acum și ḑei se umiliră
De câte chinurĭ am suferit
A mea iubire tămâduiră
De necredința'ţĭ eĭ m'aŭ scăpat;
Trăiesc, resuflu, sunt fericit.

Scăpaiŭ de trudă, de amăgire
D'acel crud zâmbet înșelător,
Sunt slobod, slobod, sunt în simțire
Plăcerea vieți acum o gust
Ca maĭ'nainte nu voĭ se mor.

Peri, se stinse a mea iubire,
Amor în mine eŭ nu găsesc
Și al meŭ suflet în liniscire
Nu se maĭ bate când ne 'ntâlnim;
L'a ta numire nu 'ngălbenesc!

*) Trasă din dicționarul amoruluĭ.

Dorm, și dorm bine, eŭ dorm în pace
Nu salt în spasmurĭ, nu te visez,
Mĭ e dragă luna, cămpia 'mĭ place,
Mĕ 'nchin la ceruri, la Dumneḑeŭ,
Că eștĭ un ânger nu te maĭ creḑ.

Fug de la tine făr' de durere
Făr' de dorință d'a maĭ veni
Mĕ 'ntorc, viŭ iarăși făr' de plăcere
Făr' de 'ntristare c'o se te las,
Făr de a cere a te 'ntêlni.

De staĭ în fața'mĭ, séŭ lângă mine,
Nu'mĭ bate peptul, nu mĕ sfiesc;
Vorbesc prin lume cu toțĭ de tine,
Că eștĭ frumósă o ḑic și eŭ,
Dar sărutarea'ți n'o maĭ doresc.

Arunc' asupră'mĭ tu uă căture
Ca fericirea poțĭ se'mĭ zîmbescĭ,
Séŭ cu mândrie cu defăĭmare,
Imĭ e tot una de m'aĭ privi;
Tu drum în peptu'mĭ nu maĭ găsescĭ!

D'oĭ fi acuma în veselie,
In întristare de m'oĭ afla;
Păduri, colnice, liveḑĭ, cămpie
De nu'mĭ vor place, de'mĭ vor plăcea,
Capriţul este, nu fapta ta.

Imĭ parĭ tu âncă destul plăcută,
Dar miĭ ca tine maĭ pot găsi,
Și maĭ frumósă, și maĭ urâtă
Pe tótă ḍioa eŭ întĕlnesc;
Sincer sunt, dragă, nu te măhni.

Când rupt-am lanțul ce lângă tine
Viiață, suflet 'mĭ a lănțuit,
O spun, Eleno, cam cu rușine
C'am fost aprópe se mĕ sfîrșesc.
Durere multă am suferit!

Dar ca se scape de uă robie,
Se nu se véḍă și rĕŭ tratat,
Stăpân pe sórtă 'ĭ în vecĭ se fie
Sĕrmanul omul, ce n'ar răbda?
Bucățĭ din carne 'mĭ aș fi tăiat!

In lațurĭ puiul se jumulesce
Ișĭ rupe aripĭ vrĕnd a fugi,
Apoĭ când scapă și péna 'ĭ cresce
Esperiență el dobĕndind
De curse fuge cât o trăi.

Că simț de tine, gândescĭ tu póte,
Fiind c'adesea eŭ îțĭ repet
Că nu 'mĭ eștĭ dragă, că fum sunt tóte
Orĭ câte 'n brațe 'țĭ eŭ am gustat;
Eștĭ înșelată 'țĭ o spun prea drept.

De și eŭ âncă vorbesc de tine,
De spun la lume ce-am pătimit,
Urmez firescul acel ce vine
La om se spue din ce-a scăpat,
Și câte chinurĭ a suferit!

Așa ostașul la toțĭ descrie
Cu foc, cu mórtea cum s'a luptat,
El va ca lumea 'n vecĭ se scie,
Cu stégu 'n mână cum s'a rănit,
Cu câte trude s'a vindecat.

Așa și robul se fericesce
Că de robie s'a mântuit,
Și ḑi și nópte tot povestesce
In lanț tiraniĭ cum l'aŭ ținut,
Barbariĭ, cruḑĭ cum l'aŭ muncit.

Tot ast-fel dară și eŭ de tine
Acum la lume maĭ povestesc,
Dar nu am grije de 'țĭ pare bine,
De 'ntrebĭ de mine, de nu întrebĭ;
De 'țĭ bate peptul când te 'ntĕlnesc.

Eŭ nu sciŭ însă din noĭ duoĭ care
Maĭ înainte s'o mângăia;
Las uă femeie prea sburătóre,
Ce tot d'a una m'a înșelat,
Tu perḑĭ un suflet, ce te slăvia.

Dar sunt prea sigur, așa ca mine
Se te iubéscă n'o se găsescĭ
Ș'amăgitóre așa ca tine,
In tótă casa o se 'ntêlnesc;
N'aș vrea Eleno, se te căiescĭ!

AJUNUL DASCALULUI VILIBALD*).

(1843.)

I.

Cum se usucă flórea, cum se topesce ghiața,
D'a vîntuluĭ suflare cum norii, fumul, sbor!
Tot ast-fel piere 'n lume și fericirea, viiața,
Și craiĭ, cerșetorii, trăiesc, suspină, mor.

Trăi bětrânul dascăl în satul ce născuse,
Trăi în fericirea, ce Regĭ n'aŭ cunoscut! —
Acuma ênsă p'Anna, socia luĭ, perduse
Ș'amara cup'a vieței la rêndu'ĭ a bĕut!

Era uă ḑi d'acelea atâtea de frumóse,
Ce chiar pe rob îl face viiața a 'ĭ plăcea;
Și el a luĭ cămară frumos o îmbrăcase
Și puse lângă patu'ĭ cadavrul ce iubea.

*) Acest subiect mi l'a dat un prieten dintr'un romanț nemțesc.

Și cum ședea pe patu'ĭ, pe paie ea culcată
Cu chipul ieĭ cucernic bĕtrân. senin, frumos,
Părea că dórme numaĭ, și când o fi sculată
O se'ĭ vorbéscă érăși cu glasu'ĭ drăgăstos.

Chiar pân' la gura gropeĭ nădejdea ne momesce,
Și ânimi veștejite se bată face ea!
Cu pĕrul alb sĕrmanul și tot nădejduesce,
Dar ênsĕ ea tot tace și 'n vécurĭ va tăcea.

Eși în multe rînduri din mica sea cămară
Dar îns' atât de singur pustiŭ el se simțea;
Pe sufletu'ĭ acuma era uă grea povară,
Câcĭ el vedea în tóte că Anna ĭĭ lipsea.

Ș'un ce ascuns magnetic iar îl trăgea în dată
Napoĭ în cămăruța în care ea era;
Și ĭĭ lua iar mâna cea rece și uscată
Și o spăla cu lacrămĭ și jalnic ĭĭ ḑicea:

»O! Anno scumpă, o! mult iubită,
»Uă dată âncă voiŭ se'mĭ vorbescĭ!
»Antâiașĭ dată te vêḑ rĕcită,
»Antâiașĭ dată mĕ chinuescĭ!

»Tu pe bĕtrânu'țĭ rĕspunde, spune,
»Vreĭ tu acuma se'l părăsescĭ!
»Vreĭ fâr' de dênsul în altă lume
»Se mergĭ, o dragă, se te-odinescĭ?«

II.

Se fac virtuți și crime, tiranii triumféză
Se nasce omul, móre, durerî îl nâpădesc.
Ér sórele le vede, și tot maĭ luminéză,
Și în natură tóte uă regulă păzesc.

Eși, luci și astădĭ, spre-al sĕŭ apus plecasc.
Dar fără ca s'arate ce chin a luminat!
Și îl vĕḍu bĕtrânul că și el o se'l lase
Așa precum și Anna 'ĭ în besnă 'nfășurat

Atuncĭ 'șĭ aduse-aminte că are datorie
Se mérgă la locașul cel sfînt, a pregăti
De sfânta sĕrbătóre ce mâne o se vie
Orĭ câte trebuesce spre a'l împodobi.

Oftând luă el cheea și lada o deschise
Și scóse nisce rufe bisericescĭ ce-avea,
Ce Anna luĭ 'nainte de mórte le gătise
De sfînta sĕrbătóre ce a duoa ḍi venea.

Se mérgă fuse gata, dar îĭ veni dorința
Se véḍă ânc'uă dată pe draga Anna sa;
Intră furiș cu frică în trista'ĭ locuință,
Părea că tot se teme a nu o descepta.

Iar sórele acesta, a lumi veselie
In falnica'ĭ sfințire a colora voi

Ticnita'ĭ lină față c'uă rață purpurie,
Ș'uă viață aburită părea pe ea a fi;

S'apropie bĕtrânul de scumpa sea soție
Și multă vreme ast-fel tăcênd, el o privea
Uă lacrimă dup' alta pica fâr' de se scie;
Dar în sfîrșit din gându'ĭ trezindu-se ḑicea:

»Anno, veḑĭ aceste ruſe a locașuluĭ sfințit,
»Ce de sfânta ḑi de mâine însușĭ tu le-aĭ pregătit;
»Astă pólă de icónă ce cu mâna'ți aĭ cusut,
»(Patruḑecĭ de anĭ iubito de atuncea aŭ trecut)
»Și la ḑioa nunți nóstre, tu fecióră aĭ venit
»Și biserici cu frică și iubire aĭ dâruit;
»Astă pólă, care dragă scumpă ție îți era,
»Când la ḑile de serbare sfânta casă 'mpodobea,
»Câcĭ îți aducea aminte ḑioa 'n care ne-am unit
»Și a nóstră tinerețe ce 'n iubire s'a topit.
»Veḑĭ d'atuncĭ ne gârbovirăm, chipul nostru s'a uscat;
»Póla ênsă ca iubirea noĭ tot nuoă am păstrat.
»Vreĭ tu aḑĭ întâia-șĭ dată se me lașĭ ca s'o puĭ eŭ?
»Voĭ putea așa de bine?—Anno! pentru Dumneḑeŭ,
»Scólă, vin ca tot-d'a-una pune-o, dragă, iarășĭ tu!—
»Dar eștĭ mută și'nghețată, buza'ți pentru vecĭ tăcu!
»Anno! simț c'a ta răcélă și prin vine'mĭ a trecut,
»Și curând și eŭ ca tine o se fiŭ așa tăcut!—
»Țiĭ tu minte, dragă, séra 'mpreună ne 'nchinam
»Și pe Dumneḑeŭ, d'uă dată se murim noĭ îl rugam?
»Și cu tóte-acestea, iată, tu întâĭ aĭ adormit;
»Dumneḑeŭ a vrut'o as-fel și porunca'ĭ s'a 'mplinit!
»Am eŭ ênsă 'ncredințare, c'ascultat acum voĭ fi
»Și curând, o dragă Anno, dupe tine voĭ veni!«

Sfîrși aceste vorbe, stătu, și'apoĭ depuse
Pe buza ieĭ cea rece un sĕrutat ce-ardea;
Apoĭ cu multă silă se smulse și se duse;
Dar des și cu dor mare spre ea 'napoĭ privea.

III.

Un vînt de primăvĕră sufla plin de dulcĕță,
Un aer viŭ și tînĕr natura ce 'nviea
Ce înflorea copaciĭ, punea pe câmp verdĕță,
Ce 'mbobocea pe ruje, frumósa viorea.

Și'apoĭ trecea copilul pe fruntea'ĭ încrețită
Și pletile'ĭ albite ușor le fâlfîia;
Dar ĕns' a luĭ putere aci era slăbită
Și 'n loc s'aducă viață el singur se răcea

In sat pe din afară domnea uă amorțire
Și numaĭ în colibe un sgomot s'auḍia!
Copiĭ, bătrânĭ, cu toțiĭ făceaŭ uă pregătire
De sfânta sĕrbătóre ce-a doua ḍi era.

Și'încet, încet bĕtrânul cu pieptu 'n apăsare
Sui movila sfântă; mormintele privi
Ce înverḍĕŭ atuncea, și'apoĭ cu suspinare
Intră în sfânta casă și slujba 'și împlini.

Când tóte furĕ gata și'așa de drâgăstósă
Biserica curată gătită strălucea

In roșia lumină ce sórele o lasă,
Simți că ḍioa bună el trebue se'și ia

De la amvonul unde copil el petrecuse
Prea des, și de la piatra botezuluĭ sfințit,
D'asupra peste care copiĭ el îĭ ținuse
Maĭ toțĭ locuitoriĭ din satul sĕŭ iubit.

Și dintre cari iarășĭ pe mulțĭ îĭ petrecuse
La casa de vecie; de la acel sfințit
Altar p'a câruĭ trepte el în genuchĭ se puse
Și sfânta 'mpărtășire cucernic a primit;

Pe care el și Anna 'ĭ fecióră înflorită
Pătrunșĭ de fericire credință 'șĭ aŭ jurat;
Era luĭ tóte scumpe în casa cea sfințită
Câcĭ viața luĭ întrégă în ea s'a strecurat

Și cum se n'o iubéscă, când el în ea trăise,
Când tot în ea prietinĭ și cunoscuțĭ era.
Strămoșĭ și moșĭ și tată 'naintea'ĭ o slujise
Ș'afară altă lume el nu maĭ cunoscea.

D'aceia el acilea simțea că e la dênsul;
D'aceia tóte 'ntr'ênsa dragĭ, scumpe îĭ era;
Și cu un glas pe care îl înecase plânsul
In miḍlocul ticniteĭ biserică stând, ḍicea:

„Vilibald, e multă vreme de când pârul'ți a albit
„Și pleșuvu'ți cap acuma spre mormînt e povîrnit;
„Peste prea puțină vreme altu 'n locu'ți va veni
„Iară tu ca și părinții'ți în tăcere veĭ porni.
„Ca se 'ți ție ênsĕ locul tu nu lașĭ ca eĭ un fiŭ.
„Singuru'ți născut, e vreme de când numaĭ este viŭ;
„Și strĕinul o se lase totul ast-fel aședat
„Cum 'ți le-a lăsat părinții, cum tu ênsu'ți le-aĭ păstrat?
„Veștejitele bătrâne ale morților cununĭ,
„Care sunt colo 'n părete și 'ți arată pe ceĭ bunĭ;
„Ș'aste table cu vechĭ nume cunoscute ce 'ți era
„Și a Anneĭ téle pólă o s'uă lase tot așa?
„O se aibă tot ca tine pentru ele un amor?
„A! de le-ar lăsa în cinste el pe tóte 'n locul lor!
„Câcĭ uă pace de vecie mie 'mĭ pare câ ar fi
„Lănțuită d'astea tóte, și cum că le ar păḑi
„Și le-ar priveghia ca ângerĭ duhul morților mereŭ;
„Sfântă, scumpă și iubită casă a luĭ Dumneḑeŭ!
„Cât de pacĭnic și 'n ticnire, pêru 'n tine 'mĭ a albit
„Cât de mult în tótă vremea eŭ am fost de fericit!
„Cu cucernica mea Anna când în tine ne 'nchinam
„Și la sĕrbătorĭ cu brasde și cu florĭ te 'mpodobém.
„Pentru cea din urmă óră astăḑĭ póte te-am gătit
„Ast-fel de frumos cu aste florĭ ce-acuma a 'nflorit,
„Cu verdéță multă nuoă și cu plopiĭ argintiĭ.
„Câcĭ frumósă verde tótă împrejuru'ți voiŭ se fiĭ
„Ca a ceruluĭ mirésă, când poĭmâne p'Anna mea
„Voiŭ aduce-o iar la tine, câcĭ așa ea te iubea.
„Dar cosciugul meŭ de nimenĭ nu va fi împodobit.
„Câcĭ bătrâniĭ meĭ prietinĭ prea de mult toți aŭ murit,
„Și în astă lume nuoă uă simțire nu găsesc;
„Omeniĭ acum la rele și la viață se gândesc.

. . . . . .
. . . . . .

»Trebue acuma ênsĕ se mĕ duc afară eŭ
»La mormîntul scump al tati unde e și fiul meŭ,
»Câcĭ îmĭ pare câ mĕ chiamă: Vilibald la noĭ jos vin,
»Ḍilele 'țĭ îmbâtrănirĕ, vinele nu te maĭ țin.«

IV.

E dat prietețugul la om ca se 'ĭ arate
Cum Dumneḍeŭ iubesce, cum va se fim iubiți;
Se scerg de vreme tóte, dar el e fâr' de mórte!
Vĕ plâng, o! Regĭ, din suflet câcĭ rar îl doběndițĭ.
. . . . . .

Dér Vilibald bĕtrânul pré des îl cunoscuse
Și ânima și viiața el 'ĭ o 'nfrumusețĕ;
D'aceea prin morminte acuma el se duse
Ș'a vechilor prietenĭ țĕrîna vizită.

El maĭ vorbi cu dênșiĭ și crucele culcate
Și fără de inscripțiĭ la loc le îndreptă;
Le curăți de erburĭ și florile surpate
De crivețe geróse, în sus le ridică.

Pe ceea-l-altă parte apoĭ d'aci se duse
Și un bĕtrân ca timpul uă grópă deschidea;
Ca dênsul el în viiață'ĭ la gropĭ mereŭ făcuse
Ș'acum și pentru Anna bĕtrânul Franț făcea.

Mișcâ adânc acéstă vedere truditóre
Pe Vilibald, și lacrimĭ în jos se strecuraŭ
Pe supt a le luĭ gene argintuite, rare,
Și slabele 'ĭ picióre supt trupu'ĭ tremuraŭ.

Cu capul gol bĕtrânul cu mâna ardicată
Spre cer și în genuche fierbinte s'a rugat
Ca Dumnedeŭ se'l lase se mór' acum în dată,
Cu Anna luĭ iubită se fie 'mpreunat.

Bĕtrânul Franț, ce 'n grópă el singur nu căduse
Din dragiĭ luĭ prietenĭ încet și el plângea,
Vĕdênd în astă stare p'acel ce'l cunoscuse
In tinerețe 'ĭ âncă, când fericit era.

„Dumnedeŭ se te ajute, o cumetre, ĭĭ dicea,
„Dar a Anneĭ téle grópă e lucrare fórte grea!
„Insă 'n grab și tu acilea o se te coborĭ, 'țĭ o spuiŭ,
„Ș'între voĭ, se fiĭ tu sigur, că pe nimenĭ nu maĭ puiŭ;
„Vedĭ bĕtrânele cosciugurĭ tóte-acum aŭ putredit,
„Dar al fiuluĭ têŭ âncă bun, întreg eŭ l'am găsit;
„Anna ta pe el d'asupra bine se va odini
„Și tu érășĭ lângă dênsa; și apoĭ voĭ prăvăli
„Vechia piatră mormîntală peste toțĭ acești cinstițĭ
„Vilibalzĭ ce și cu tine toțĭ acilea sunt sfîrșițĭ.
„Grópapoĭ eŭ pentru nimenĭ de aci n'oiŭ maĭ săpa,
„Ci ascept ca lângă tine se îmĭ facă și p'a mea.
„Bine e cumetre dragă că de noĭ s'aŭ isprăvit,
„Lumea numaĭ e a nóstră, ș'asta nuoĕ ce-a venit,
„E de tot cu totul alt-fel; ea în tóte s'a schimbat

„Dar mai bună ênsĕ nu e. . . noĭ murind am câștigat;“
Dar Vilibald acuma abia îl auḍia,
Un ce ceresc bĕtrânul pe fața luĭ avea; . . .
„Ascultă, Franț, îĭ ḍise, prieten bun aĭ stat,
„Vreĭ dér se'mĭ facĭ un bine? mĕ simț așa ciudat,
„Uă séră de serbare prea mare 'mĭ pare a fi
„Ajun al lumiĭ tóte; așa, par' c'ar vorbi
„Și Dumneḍeŭ el însuși, și sórele acel,
„Ce veḍĭ colo c'apune, lăsând un foc din el,
„Și ângeriĭ și morțiĭ eĭ între dênșiĭ chiar
„De pacea de vecie! ca cum ar sta vĕḍ iar
„Colo 'n roșéța seri d'al sóreluĭ sfințit
„Pe Anna mea în brațe cu fiul meŭ iubit!
„Și maĭ încolo âncă pe tatăl meŭ îl vĕḍ,
„Ce'mĭ face semn a merge și eŭ cu eĭ se șeḍ;
„Veḍĭ tu, o Franț, că este ca cum eĭ mâna'și daŭ
„Și ast-fel par'c'ar plânge de bucuria ce-aŭ;
„Ca cum drept lângă dênșiĭ și Dumneḍeŭ ar sta,
„Și el pe toțĭ acuma pe peptu'ĭ'ĭ ar lua
„Ce e iar ca un sóre; ca cum în préjma lor
„Tot primăverĭ de veciĭ și prea frumóse sbor
„Și florĭ săltând și ângerĭ cântând și dânțuind! —
„Apoĭ îmĭ pare iarăși, eŭ maĭ în jos cătând,
„Ca cum pe tot pămêntul cu verde îmbrăcat,
„Cu multe ruje albe, c' ar fi îngenuchiat
„Maĭ multe miĭ de ómenĭ și cum că ar striga
„Cu toțiĭ Aleluia, mărire! Osana!“

„Vilibald și tu acuma o se morĭ, îĭ ḍise Franț,
„Eŭ nu vĕḍ nimic, dar ênsĕ, cum că trebue eŭ simț
„Ca se fie tóte ast-fel cum le ḍicĭ, câcĭ ce vorbescĭ,

„Dumnedeŭ prin tine astădĭ ne vorbesce! ce voescĭ?
„Vilibald se spuĭ ce slujbă de la mine tu aĭ vrea?
„Câcĭ tu sciĭ că eŭ sunt gata ca se 'ți fac tot ce voiŭ puté.“

—„In biserică, organul, vin, se 'l tragĭ, câcĭ sunt dator,
„Ca se 'mĭ împreun eŭ glasul cu acelea ce în hor
„Sus colo 'n roșața seriĭ Aleluia cântă toțĭ.“

Franț pe bunul sĕŭ prietin sus la hor îl și urmâ
Și organul el îl trase; iară Vilibald cântâ
Cu cătarea'ĭ îndreptată spre apusul aurit
Și c'un glas încet cu totul și din ce în ce slăbit.

La bunurile téle
Mĕ trage tu în cer
Din astă tristă vale
De trude și de ger!

Bĕtrânu'țĭ fiŭ, părinte,
De tot e obosit;
Uă taĭcă, taĭcă sfinte
Dâ 'ĭ pace și sfîrșit!

Nu mĕ lăsa pe mine
Ca singur se jelesc!
Sunt toțĭ aĭ meĭ cu tine
Cu cin' se maĭ trăiesc?

O! mórtea tu trimite
Ca calea-a'mĭ arĕta
Și 'n locurile sfinte
Cu eĭ a mĕ muta.

Auḑĭ'mĭ tănguirea
Slăvite Dumneḑeŭ!
Mi-a obosit privirea
Dar ângeru'țĭ vêḑ eŭ!....

Mĕ chiamă el la tine,
O! ĕtă... ĕtă... viŭ!
Eŭ simț că mórtea vine,
O! sunt cu al meŭ fiŭ!

Roșața cea din urmă a sóreluĭ se stinse
Lucióse candelabre pe orison s'aprinse
Iar limba de aramă un mort iar maĭ vestea.
. . . . . .
. . . . . .
A duoa ḑi tot satul gătit de sĕrbătóre
Eși cântând pe Domnul, în mâĭnĭ toțĭ cu vlăstare
Și dupe dênșiĭ duoă coșgiuge maĭ venia!

CUVINT

pus la îmmormîntarea luĭ Dimitrie Roset, în schitul Paserea 1842. Septembrie 3.

La voĭ viŭ cucernice maicĭ, se'mĭ uşurez prin plângere inima de grozava durere ce o sfîşie; la voĭ îmĭ îndreptez tănguirea mea, căcĭ numaĭ în singuratica vóstră retragere nădăjduesc că póte se maĭ găsesc vre-un suflet compătimitor şi necorumpt d'acele fieróse, ticălóse, şi nenorocite legăturiĭ sociale, cari degrad inima, corump sufletul, şi fac din om, pe unul uă jertfă nenorocită, pe altul uă fiară săngerósă! Étă, că vê aduc aci în ocolul vostru, una din acele nenorocite jertfe ale societâţiĭ, şi care cu tóte că acum este mută, îngheţată şi veştejită, însă printre diformitatea morţiĭ puteţĭ âncă se maĭ vedeţĭ pe fruntea'ĭ încreţită, săpate furtunele sociale, pe care nicĭ chiar mórtea nu le aŭ putut sterge!

Daţi'mĭ dar voe, ca în miḑlocul acesteĭ triste ceremoniĭ pe care religiunea a pus'o ca un punt de odină între jertfă şi vecînicie, în miḑlocul acestuĭ vapor de smirnă ce se înalţă la ceruri mestecat cu fumul făcliilor şi cu jalnica rugă a acestor cerescĭ ministri ce reclamă nesfîrşita milă a Creatoruluĭ pe marginea mor-

mîntuluĭ făptureĭ luĭ, se plâng nenorocita pierdere a acestuĭ cinstit bărbat, se vĕ descriŭ uă mică parte din viața sa, ș'apoĭ se ascunḑ aci, departe de lume, aceste triste rĕmășițe ce am maĭ putut smulge din ghiarele ieĭ

„Că s'aŭ stins întru durere viața mea, și aniĭ meĭ în suspinurĭ, slăbit-aŭ întru sĕrăcie virtutea mea, și ósele mele s'aŭ turburat."

David.

Ast-fel plânge David, și tot ast-fel ar fi plâns și acest Dimitrie Roset, déca ar fi putut plânge; însă, până în astă vêrstă de 39 anĭ, cu tóte că sunt 10, de când inima luĭ ne 'ncetat săngera, și treĭ de când zăcea trudit de maĭ multe bóle cronice, nu se póte găsi nicĭ un om, care sĕ fi vĕḑut uă dată măcar lacrima sa, nicĭ unul, care se fi auḑit din gura sa uă vorbă de durere, de nemulțumire, séŭ un suspin; pentru-că un adevĕrat nenorocit nicĭ uă dată nu se plânge, și fiind-că el scia că în societate acela ce ascultă plângerea nenorocituluĭ îșĭ însușesce dreptul de a'l îmbrănci; ba, âncă el refuza și chiar micul ajutor medical ce-ar fi putut se'ĭ maĭ ușureze durerile trupescĭ; séŭ fiind-că ele eraŭ de tot micĭ pentru dênsul, séŭ că acel amestec îl maĭ ușura, séŭ că le primea ca pe nisce prietinĭ ce îĭ prevestéŭ mântuitorul sfîrșit! Eŭ numaĭ, prietine, în césu'țĭ după urmă am vĕḑut pentru ântâiașĭ dată două lacrimĭ șiroind din ochi'țĭ și oprindu-se în gropile obrajilor têĭ; dar însă țĭ le am șters în dată cu buzele mele, ca se nu le vĕḑă vre un om și se se bucure cu veselia indianululuĭ biruitor, când se adapă în cranul mortuluĭ sêŭ antagonist.

„Ceĭ ce mĕ vedea, afară aŭ fugit de la mine, uitat am fost ca un mort de la inimă, făcutu-m'am ca un vas pierdut."

Maĭ iată, o cucernice Maicĭ, âncă uă plângere a luĭ David, potrivită cu prietenul meŭ! dar, potrivită; pentru-că acest om atât de cinstit, acest om în potriva căruia nicĭ unul nu are nimic se reclame, acest bărbat, care era unul din ceĭ maĭ literaţĭ tinerĭ Românĭ, fu nesocotit, defăimat, uitat ca un mort străin, şi aruncat ca un vas netrebnic; şi pentru ce? pentru-că nu se îngănfa, pentru-că nu linguşa, şi pentru-că nu a voit se-şĭ vîndă inima, fu, precum maĭ ḑiseĭ, nesocotit şi necunoscut, întocmaĭ ca una din acele stele care modeste lucesc într'uă parte întunecósă a ceruluĭ, şi ale cărora nume numaĭ astronomiĭ îl sciŭ. Aşa; niminí nu tea cunoscut, niminí nu te-a sciut afară din mine, şi niminí afară din maĭcă-ta şi din mine nu va plânge pentru tot-d'a-una perderea ta; pentru-că pentru dênsa eraĭ un fiŭ, şi pentru mine aceea ce nicĭ sórta nicĭ Dumneḑeiĭ nu aŭ fost; un frate, un prietin, o! ş'acum căḑuşĭ ast-fel precum cade uă frunză, perişĭ ast-fel precum pere uă insectă, şi nicĭ un semn în natură, nicĭ uă mişcare care se însemneze lipsa ta! perişĭ şi numaĭ lăsaţĭ în urmă'ţĭ de cât uă vecínică durere în inima mea, şi uă mamă nenorocită, uă mamă, pe care cerul o osândi se ascunḑă în pământ aceea ce 9 luní ascundea în pânticile ieĭ, se dea spre hrana vermilor un trup ce ea l'a hrănit cu sângele'ĭ, şi uă piatră ce va arăta vre-unuĭ călător rătăcit uă dată un nume, ş'o pulbere de om!

Triste rĕmasurĭ, prietene, duiósă moscenire ne-aĭ maĭ lăsat cu care se ne hrănim în astă ocnă numită

lume! O! de ce tu nu'ți ardicĭ un minut capul, de ce strigătul meŭ nu maĭ póte strĕbate în audul tĕŭ! de ce nu poțĭ vedea durerea mameĭ téle, câcĭ atuncĭ negreșit inima'ți armată de iubire ar goni ghiața morțiĭ, și fiescul amor ar recircula sângele 'n vinele téle; dar ce dic! durere órbă! chiar de așĭ putea, ar trebui óre se te maĭ chiem aci! Nobilul tĕŭ suflet, abia scăpat din robie, abia urcat în acel cor de îngerĭ, pentru care era născut, și eŭ voiŭ se 'l maĭ robesc, se 'l îmmormîntez iar prin viață! câcĭ cine 'mĭ póte da asigurare că locul în care m'aĭ lăsat nu este mormîntul, și acela, unde mergĭ nu este viéța? Nimĭnĭ! dute dar prietine, dute sprijinitorul meŭ, dute sóre și primevară a sufletuluĭ meŭ, dute fericirea dilelor mele! Și voĭ toțĭ ceĭ carĭ ațĭ trăit cu dênsul, voĭ frațĭ concetățenĭ pe cari el vĕ iubea, voĭ rude, cunoscuțĭ, prietinĭ, venițĭ, se 'ĭ dâm sărutarea cea maĭ din urmă, veniți... Dar vaĭ! nimĭnĭ... nimĭnĭ afară din mine și sluga ta!... Aramă sună dar! sună câcĭ tu cel puțin știĭ a jeli de uă potrivă pe toțĭ! Preoțĭ, diceți vecĭnica pomenire! Și voĭ, cucernice maicĭ, cântațĭ, cu duiosul vostru glas: „Pămênte desfăcêndu-te primesce pre cel zidit din tine!«

EPITAFUL LUI DIMITRIE ROSET.

E mult mai cald pământul de cât uă 'mbrățișare
D'acelea ce în lume îmĭ da aĭ meĭ iubiți;
Mai creștinos mormîntul de cât palatul mare,
Și vermiĭ ce mĕ róde sunt mult mai omeniți!

De viĭ dar în morminte împins de vr'uă durere,
Mângâe-te cu mine ce 'n vecĭ am suspinat;
Nesocotesce totul și rabdă în tăcere,
Câcĭ ce sciĭ póte-acilea, cu ce'ĭ fi mângâiat!

CATE-VA POESIĬ MAĬ NUOĬ

1). Acésta s'a scris pe la 1847. Este uă întêmpinare, un rĕspuns din partea femeeĭ la acusarea ce i s'a făcut prin cea d'âncêiŭ, supt titlul „A cuĭ e vina?“

Te du, tu aĭ palatul, pompósa-ĭ amăgire
Surîsul ș'uă panglică, regéscă rĕsplătire
Ce vê răpesce mintea ș'uitațĭ amorul chiar.
Femea ênsĕ-ĭ slabă, n'o 'mbat' ast farmec mare
Și când amoru-ĭ vindețĭ, ea alt azil nu are
De cât amorul éră-șĭ ca se se pérdă ér.
(Bis) (Ter.)

Părințĭ, virtute, cerul, a mea ș'a lumiĭ stimă,
Jertfitule-am pe tóte, și d'a-șĭ maĭ sci vr'uă crimă
Așĭ face-o pentru tine, acum uitată chiar.
Veḑĭ tu! sunt órbă 'n tóte, dér chipu-țĭ îmĭ lucesce,
C'așa temeia cade, ș'alt léc ea nu găsesce
De cât amorul éră-șĭ ca se se pérdă ér.
(Bis) (Ter.)

Te du, trompeta cântă, și negru-țĭ cal rînchiază
Soțĭ, fiĭ, amanțĭ omóră, arḑĭ tot și pustiază

C'atuncĭ eroŭ eștĭ mare, omorĭ amorul chiar.
Femeia ênsĕ-ĭ slabă, nu póte se omóre,
Și când amoru-ĭ vindeți ea alt azil nu are
De cât amorul éră-șĭ ca se se pérdă ér.
(Bis) (Ter.)

Te du, voiagiŭ, comerciul, ambițiĭ, bogăție
Frumósa-ți frunte fama, cu laurĭ se o 'nviue
Te chiamă; tot conspiră se uiți amorul chiar.
Femeia ênsĕ 'n astea nu-șĭ află vindecare;
Și când amoru-ĭ vindeți ea alt azil nu are
De cât amorul éră-șĭ ca se se pérdă ér.
(Bis) (Ter.)

Te du, lucios și mêndru, frumos de fericire
Prietinĭ, curtezane, ți-or vinde-a lor iubire
Câcĭ astă-dĭ tot se vinde, se vînd și patriĭ chiar.
Femeia ênsĕ 'n astea nu-șĭ află vindecare
Și când amoru-ĭ vindeți ea alt azil nu are
De cât amorul éră-șĭ ca se se perdă ér.
(Ter.)

LA UĂ ȚI ÎNORATĂ. (1847)

Inseninéză, Dómne! e grea uă ți norósă
Căcĭ ânimile nóstre se 'nchid și nu iubim!
Cu norĭ când este cerul noĭ fruntea 'țĭ luminósă
Par c'am vedea-o tristă și Dómne! . . . ne 'ngrozim!

Dar! norul e urgie; căcĭ sufletul lumină,
Lumină 'n tóte cere; și când s'aŭ încercat
Tirani 'n el se stingă scânteia-țĭ cea divină,
Cu întuneric mare pământu-aĭ spăĭmântat.

Dar! patru-țecĭ de țile fu fruntea-țĭ înorată
Când lumea ta iubită cățu 'n pecatul greŭ;
Și când prin bunătate-țĭ ea fu 'n sfîrșit ertată
Inseninând'uă iarășĭ zîmbișĭ prin curcubeŭ.

Vaĭ, norul e urgie! căcĭ când cădém în vină
Senina sfântă frunte a mameĭ se 'nora;
Și când vedea de tine că inima-mĭ e plină
Ca sórele 'țĭ atuncea și ochiĭ lumina.

O! cât eram ferice, măĭcuță cu iubire,
Când cu senină frunte cu drag mĕ mângăiaĭ
In inimă'mĭ iubirea crescea-ĭ cu uă zĭmbire,
Și cu uă vorbă dulce credința'mĭ întăreaĭ. —

Și tu luceaĭ senină iubită Românie
Când Cristul sfânta cruce prin tine o 'nălța.
Cu cugete senine în noĭ era frăție
De orĭ-ce rĕŭ și armiĭ Românul triumfa.

O! seninézã Dómne! e grea uă ḍi norósă
Căcĭ ânimile nóstre se 'nchid și nu iubim!
Maĭ dâ-ne curcubeul ș'uă ḍi maĭ luminósă
Căcĭ lungă 'țĭ e urgia și Dómne. . . . ne 'ngrozim!

INFLUINȚA ȚIGARETEI ASUPRA MEA

Imitațiune

1847, August 13/1

Dedicată D-luĭ major Ión Voinescu II-lea

Când ostenit de lume credința'mĭ șovăiesc
Și la filosofie alerg se 'mi-o 'ntăresc
Icóne roditóre țigara 'mĭ înlesnesce
Și 'n norĭ ce p'alțĭ 'nécă eŭ viața o găsesc.

Când mintea mea voiósă, improvizațiĭ cere,
Și 'n cântece ușóre va lecțiunĭ se dea,
Iuțéla țigareteĭ o 'nalță, 'ĭ dă putere
Și 'n câte-va minute eŭ cânt „plapăma mea“ [1])

Eleno! nóptea focuĭ ca ochi'țĭ îmĭ lucesce;
Pe talia'ĭ cu mâna 'mĭ, pe gura'ĭ buza mea

---

[1]) Ŭă poesie a autoruluĭ care, oprită de censură, a circulat manuscriptă numaĭ și n'o maĭ puturăm găsi.

Cu sete îĭ sorb viața; și când se mistuesce
In arderea iubiriĭ. . . . m'adórme-atuncĭ și ea.

Așa țigara numaĭ e scumpa mea soție,
Ea numaĭ se topesce spre a mĕ mulțumi
Și când mĕ 'nghiață lumea și 'mĭ ia din poesie
Căldura'ĭ mĕ 'nviază, și 'ncep iar a simți.

Când sorb din țigaretă tutunul de Havana
Și undele'ĭ albastre în préjma mea rotesc,
In jocurĭ amoróse vĕd șârpiĭ din Savana
Și lumea nouă tótă cu stepele'ĭ zăresc.

Levantul cu puterea'ĭ ușor îmĭ desemnéză
Pe Mihail, pe Farcaș, cu Crucea biruind;
Creștin Românul este și vrea în el se crédă,
Pe ziduri otomane,[1]) vĕd stégu'ĭ fâlfâind;

Și 'ncet, încet slăbesce și 'ntr'uă subțire céță
Vĕd mórtea că cu giulgiu'ĭ vrea tot a înveli,
Și Crucea sus pe turnurĭ cerșând uă ḍi de viață
Se lasă ca de vênturĭ încaĭ a se clăti

A! țigaretă dragă, aș vrea, déca se póte,
Ca patimile mele în focu'ți se topesc,
Și se ațint uă clipă iluziile tóte
Ce-al tĕŭ vapor crează și iar se risipesc. —

[1]) Zidurile Andrianopoleĭ.

Dar vaĭ, duiósă sórtă! ca undele'ţĭ uşóre
A fericiriĭ visurĭ aŭ cursul eſemer;
Uă jumĕtate cade şi 'n pulbere jos móre
Iar cea laltă se 'nalţă, se duce sus în cer!

Din Calendarul publicat supt censură pentru începutul anuluĭ 1848.

Un bilion de dâruit pentru anul noŭ

Intr'una din serĭ, fiind fórte strimtorat de banĭ, câcĭ eram stăpânit de doriră fórte marĭ, 'mĭ am făcut socotéla de câțĭ banĭ aș avea trebuință, potrivit dorințelor ce voiam se 'mĭ împlinesc, se le cumpĕr cum am ḍice; și am vĕḍut că 'mĭ trebuesc tocmaĭ un bilion — maĭ mult se póte dar maĭ puțin nu pociŭ se las nicĭ uă lăscae.

In acéstă agonie fiind mintea mea ostenită, și ostenéla aducênd somnul, și somnul aducênd visurĭ, și visul urmarea dorinței mele; se făcea că eŭ mĕ închinasem cu multă căldură și cerusem luĭ Dumneḍeŭ un bilion — câcĭ și banĭ când ne trebuesc pentru orĭ-ce întrebuințare, chiar de a cumpĕra un rob séŭ a corumpe uă copilă ș. c. l. noĭ tot de la Dumneḍeŭ îĭ cerem;—și se făcea că se înorâ d'uă-dată și fulgeră fórte, și norul apoĭ se coborî pe pământ și stătu lângă feréstra mea, și se deschise ușa norului, — câcĭ am uitat mi se pare se ve spuiŭ, că norul avea forma uneĭ carete; și eși un ânger din no-

rul caretă, un ânger urât, un ânger bancher — pentru că trebue se sciți, d-vóstră, că bancherii și mare parte din funcționarii publicĭ chiar și când se urcă în trépta de ângerĭ sunt urâți fórte; — și veni la mine ângerul bancher și 'mĭ dise: căldurósa ta cerere se urcă pînă la ceruri; lacrimile téle se prefăcură în nor, suspinele téle în fulger, din care se făcură cai și careta mea cu care veniŭ se 'ți daŭ bilionul — scólă dar — numĕră'l ș'al tĕŭ va fi.

Orĭ-ce om înțelept póte prevedea că am primit cu mare bucurie propunerea, și că îndată m'am pus pe lucru — dar vaĭ! puțin maĭ pe urmă am vĕdut — câcĭ noĭ, nenorocirile tocmaĭ la urmă le vedem — am vĕdut, dic, că este mult maĭ greŭ după cât se pare a numĕra un bilion.

Ce este un bilion? rĕspunsul este fórte simplu, de uă mie de orĭ câte un milion: acésta se scrie într'uă clipă și se pronunță asemenea; nicĭ un om ênsĕ nu este în stare se 'l numere. Poțĭ numĕra 160 séŭ 170 într'un minut. Se ne închipuim ênsĕ că o se poțĭ merge chiar pînă la 200; și atuncĭ într'uă oră veĭ avea 12,000; într'uă dĭ 288,000; și într'un an séŭ 365 dile (câcĭ la fie-ce patru anĭ, cum am dice în anul acesta bisect îți rĕmâne uă dĭ de odină) veĭ avea 105,120,000. Se ne închipuim acum, — câcĭ cu închipuirile maĭ trăim — că Adam la începutul vieței séle a avut în acel paradis, alăturea cu arburele cu pricina, âncă unul cu un bilion, și că el, adică moș Adam, se dicem că s'ar fi apucat se 'l numere, și că în loc se stea de vorbă cu soția luĭ, séŭ se s'apuce de mâncat la mere, precum se dice, el a numĕrat mereŭ și tot a numĕrat de atuncĭ și pînă în diulița de astădĭ; și

așa fiind, potrivit vîrsteĭ presupuse pămîntuluĭ el tot nu ar fi isbutit se numere afurisitul de bilion. Pentru că de a 'l numĕra trebuesc 9,512 anĭ, 34 de ḍile, 5 ore, și 2 minute, potrivit reguleĭ de maĭ sus. Se maĭ ḍicem că nenorocitul numĕrător din 24 ore 'ș'a oprit pentru odină, somn, mâncare, ș. c. l. 12 numaĭ — séŭ cu alte cuvinte că a lucrat 12 ore pe ḍi — lucru de necreḍut pentru un Român, dar care cu tóte acestea se întêmplă la uă mare parte din ómeniĭ aceia ce se numesc Voltaire, Lafitte, Michelet și la orĭ care om cu minte — atuncĭ 'ĭ ar trebui 19,024 de anĭ, 69 ḍile, 10 ore, și 40 de minute.

Ast-fel am pățit'o, domniĭ meĭ; și vĕḍênd că merge lucrul ast-fel, 'mĭ am ḍis că negrețit déca omuluĭ nu i s'a dat a putea numĕra un bilion, prin urmare nicĭ nu 'ĭ póte fi folositor; — și iarășĭ prin urmare — câcĭ tóte lucrurile lumiĭ nu sunt de cât urmarea urmâriĭ ș'a urmărilor, — dorințele mele de un lucru nefolositor fiind numaĭ nisce friguri ale trupuluĭ (de 'mĭ dațĭ voie se mĕ esprim așa) vor trece lesne și atuncĭ voiŭ sci se fiŭ fericit cu ceia ce am și cu ceia ce pot avea; și îndată ce am ḍis așa am și creḍut și creḍênd se și împlinĭ, câcĭ eŭ sunt creștin, și Cristul 'mĭ a ḍis că cu credința voiŭ strămuta munțiĭ; — se împlinĭ, ḍic, câcĭ fără părere de rĕŭ am poftit pe domnul bancher se se întórcă a casă la dumnéluĭ și se mĕ lase în pace cu sĕrăcia mea.

Ensĕ, pentru că vorbim între noĭ, pot se ve spun la ureche că sunt minute în care tot doresc bilionul acela; maĭ vêrtos când mĕ uit la frațiĭ meĭ, la țéra mea și vêḍ. . . . de prisos se ve maĭ spun ce vêḍ fiind că le vedețĭ și dumnévóstră; dar ce se ve fac

déca bancherul nu voiesce se mi 'l dea nenumĕrat nicĭ în altă monedă maĭ mare. Cine dar nu se mulțumesce pe ceea ce póte dobêndi cu sudórea frunțiĭ séle și doresce bilionul, și se bizue a 'l numĕra, se poftéscă la mine și eŭ îĭ voiŭ da uă poliță câtre maĭ sus disul bancher a primi bilionul ce i'l dăruesc pentru anul nuoŭ.

Câte-va cuvinte asupra Cantoneteĭ. [1])

(Chanson)

La începutul calendaruluĭ acestuia dăruirăm un bilion cititorilor noștri, și voim se 'l sfîrșim cântându-le un cântec. Noĭ credem că ne purtarăm cu mărinimie, de și sunt mulțĭ, prea mulțĭ ce o se dică că bilionul nostru a fost pe hârtie numaĭ, și că cântecul este urât: calomniĭ născocite de gelosie ca se ne dărapene gloria; pentru că noĭ de când ne învêrtim prin lume, vĕdurăm că cele maĭ multe daruri și făgăduelĭ, de care ómeniĭ și națiunille rĕmaseră fórte mulțumite, fură pe hârtie numaĭ, și audirăm cantonete cântate, mult maĭ próste de cât acestea: dar lumea merge după proverbul „mâna ce n'o poțĭ mușca sărut'o“ și altul: „unde este ața slabă acolo se rupe“, și prin urmare altora le înalță statue și nuoă ne mușcă mâna și ne rupe ața.

Cu tóte-acestea noĭ vom cânta, pentru că acum numaĭ sĕracul și poporul cântă. Pricina nu o putem

[1]) Acest mic articol a fost maĭ pe jumĕtate ciuntit de censură.

sci; póte că sĕrăcia te face maĭ simțitor, căcĭ vĕdurăm adesea că la orĭ-ce neajuns, la orĭ-ce trebuință, chiar și pecuniară, acela ce compătimesce și te ajută este iar sĕracul. Póte că focul suferințelor ascute simțurile, curăță inima de patimĭ, o nobiléză și face pe om maĭ apt a simți frumosul și sublimul; și pentru că cela ce sufĕră maĭ mult este poporul, de aceea el este maĭ simțitor, el este poet, și de el numaĭ am putea dice că se nasce, sufĕră, cântă și móre. Póte că cântecul este un suspin al sufletuluĭ și Dumnedĕŭ — — — dar sunt multe póte de dis, dintre care maĭ este și unul că póte ar fi maĭ bine se ne oprim aci.

Cantoneta dar avu și ea timpiĭ ieĭ de glorie, pe când Menesri și Truveri deschidĕŭ porțile cele marĭ și grele ale castelelor cu un singur cântec, și Castelana le plătea cu un surîs dulce; nu rîdeți domnilor! un surîs de Castelană, și maĭ vârtos de uă Castelană frumósă, pentru uă inimă de poet este uă plată mult maĭ mare de cât gratificărĭ și ranguri pe care mulți le cerșesc tăvălindu-se în țĕrână -- Castelana dar le surîdea și Castelanul, pentru că bărbații sunt maĭ prozaicĭ, după un bun ospĕț le da une orĭ și câte un cal; și astfel Cantoneta ce venise pe jos, pleca călare. Ce timpurĭ și ce Cantonete.

De la trubadurĭĭ de atuncĭ și pînă la Cantoniarĭĭ de astădĭ mult timp și timp greŭ trecu. De la Abeliard, care precum se dice, făcea cantonete latinescĭ Eloisei séle, și pînă la nemuritorul Beranje, mulți poeți trecură pe pămênt ca nisce călătorĭ a cărora misiune a fost se maĭ înveselĕscă puțin acéstă lume bătrână, care, nu putem sci séŭ spune de ce, cam are un fel de aplecare spre întristare. Abeliard dar dórme în

mormênt lângă Eloisa sea; și Thibauld, comite de Șampania, Jadé, Collé, Favart, Boufflus, Armand, Gouffé, Cărlova și Râmnicénu [1]) dorm — — — — nu — eĭ nu dorm; eĭ sunt deșteptĭ sus în ceruri, câcĭ Canțoneta este fiĭcă a ceruluĭ și acolo copiĭ nu fac anticameră la părinții lor.

Enric al IV făcea și el Cantonete și voia ca poporul se le cânte puind găinușa în óla; dar bunul Enric muri, și poporul adăstând un stăpânitor poet, aștéptă a veni și găinușa în slaba luĭ fertură; dar așteptând cântă, și tot e bine, câcĭ Dumnedeŭ o se audă în sfîrșit cântecul luĭ.

Nu scim cum e făcută ea de Dumnedeŭ, dar scim că dintre tóte națiunile Franța face cea maĭ mare consumațiune de cantonete; Italianul maĭ mult gungună de cât cântă; Spaniolul cântă cu madolina; Alemanul nu cunósce de cât balada sa de Burger, „morțiĭ merg iute“ care este prea frumósă, déca vreți, dar fórte tristă; Austria și Prusia cântă fórte puțin; Elvetia și Rusia.... prea e zăpadă mare și Cantoneta móre de frig; Englezul are splinul (spleen). Romănia numaĭ și Polonia maĭ cântă, de și felurite nenorociriĭ și staviliĭ se încercară se le înece glasul.

O! cântațiĭ Romănĭ, cântațiĭ! câcĭ adesea un cântec este destul se facă pe un om nemuritor și uă națiune fericită; — adesea un cântec a fost maĭ tare de cât armiĭ întregĭ! — cântațiĭ dar, și precum cântecul rândunelĭĭ anunță primăvéra, tot ast-fel și cântecile nóstre se ne anunțe primăvéra unuĭ viitor maĭ fericit.

[1]) Un poet român care avea mare viitor și care peri necunoscut, murind prea tênĕr și perdêndu-se tóte produsele séle netipărite.

TABLA MATERIELOR

TOMUL I

	Pagina
Prefața césurilor de mulțămire	3
Manfred.	11
Césurile de mulțămire	99
Dedicațiune la secsul frumos.	101
A cuĭ e vina?	103
Pisma	105
Schimbarea mea	107
Dorința	110
Pe albumul uneĭ Dómne	112
Cămașa fericituluĭ	114
Tribunalul Amoruluĭ	117
Vremea	120
Judecata ochilor	122
Revederea	126
Fracul meŭ.	129
Bolnava țĕrăncuță	131
Tânguirea unuĭ poet	136
Neatêrnatul.	139
Haina mea	142
La S***	144
Mângâerea poetuluĭ	147
Cântec arab	150
Din englezesce, a luĭ lord Biron	151
Faceți zĕŭ și voĭ așa	152

La Dómna*** 155
Invocațiune. 157
Dupe Victor Hugo 159
Fluturul 162
Femeia cea mai nobilă séŭ perderea ilusiuniĭ mele . . 164
Demisiunea la Amor 171
Ajunul dascăluluĭ Vilibald 176
Cuvînt pus la îmormîntarea luĭ Dimitrie Roset, în schitul Paserea 1842, Septembre 3 188
Epitaful luĭ Dimitrie Roset 192
Câte-va poesiĭ maĭ nouĭ 193
Rĕspunsul femeiciĭ la acusarea ce i s'a făcut prin poesia A cuĭ e vina? 195
La o ḍi înorată 197
Influința țigareteĭ asupra mea 199
Un bilion de dăruit pentru anul noŭ. 202
Câte-va cuvinte asupra canțoneteĭ 206